

inkâr bitti
asimilasyon
sürüyor

Seçimler ve sol seçenek

MART ayında yerel seçimlerin yapılacağı kesinleşti. Seçimler yine sert politik kutuplaşmaların göbeğinde gerçekleşecek. Gezi eylemleri ve bu eylemlere yaklaşım, çok açık ki seçim kampanyalarında sık sık işlenecek.

Dile kolay, hükümetin açıkladığı sayılara göre yaklaşık 3,5 milyon insan eylemlere katılmış. Bayburt dışında yaklaşık 5000 yerde eylemler olmuş. Sadece İstanbul’da 1,5 milyon insanın eylemlere katıldığı tahmin ediliyor. Böylesine büyük bir hareketin seçimlerde bir etken olmaması zaten mümkün değil.

Yerel seçimlerde bir dizi etken daha önem kazanıyor. Genel politik gelişmeleri belirleyecek olan Kürt sorununda çözüm sürecinin ulaşacağı evreden, Suriye’deki gelişmelere ve oradan sınıfsal farklılıklara kadar bir dizi kutuplaşma alanı seçimlerde belirleyici olacak. Yerel yönetimlerin geçtiğimiz beş yıl içinde yerel ihtiyaçları ne kadar karşıladığı da seçimlerde belirleyici bir etken olacak. Ama seçmen tercihlerini belirleyecek olan, uzun süredir devam eden siyasi kutuplaşma. Bu kutuplaşmanın bir yanında AKP’nin nobran, neo liberal uygulamaları, diğer yanında CHP ve MHP’nin temsil ettiği ulusalcı, ırkçı siyasetler var. Bu kutuplaşmanın dışında, 2011 seçimlerinde Emek-Barış-Demokrasi Bloğu olarak davranan siyasi güçlerin oluşturduğu HDK üçüncü kutbu oluşturacak. HDK, seçimlere Kürdistan’da BDP’yi, batıda Halkların Demokratik Partisi’ni destekleyerek katılacak.

HDK seçimlere katılım perspektifini açıkladığı basın toplantısında çok önemli vurgular yaptı: “Bizler, hem iktidar hem de bazı muhalefet partilerinin sıkı sıkıya savundukları merkezî vesayetçi yönetime karşı yerelin isyanı olan ve Gezi Direnişi’nde buluşan bu dinamiklerin ortak sesi ve kürsüsü olacağız. Çünkü Gezi Direnişi’yle açığa çıkan tam da HDK’nin demokratik, yerel ve yerinden yönetim anlayışıdır. Yerel, artık merkezin tebâsı olmak istemiyor. ‘Kendimizi de kentimizi de biz yöneteceğiz’ talebini yükseltiyor.”

Siyasal kutuplaşmaya ilişkin bir diğer vurgu da HDK basın açıklamasında şöyle yapıldı: “Halklarımız, neo liberal politikaların temsilcisi olan iktidar partisi ile ulusalcı-milliyetçi politikaların temsilcisi olan muhalefet partilerine mahkum değildir. Karşılıklı olarak birbirini besleyen bu iki odağın arasına sıkışmayacağız.”

DSİP’in de yıllardır dile getirdiği bu yaklaşımın yerel seçimlerde başarı kazanması çok önemli. Başarının ölçütü ise bütün şehirlerde alınacak oyların ötesinde

özellikle İstanbul’da örgütlenecek seçim kampanyası olacak.

İstanbul’daki seçim kampanyası, sadece neoliberal kibre ve ulusalcı-milliyetçi elitizme karşı ne kadar gür bir ses çıkartacağımızı belirlemeyecek, aynı zamanda “sol muhalefet” adı altında toplanan yapıların ulusalcılıkla arasına nasıl bir mesafe koyduğunu da açığa serecek. Bazı sol görünümlü ulusalcılar, alttan alta Şişli Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül’ün İstanbul’da AKP’ye karşı “son çare” olduğunu anlatan bir kampanya yapmaya başladı. “AKP’yi yıkacaksa Sarıgül için ben de çalışırım” diyenlerin sayısını artırmayı amaçlayan bu kampanyaya karşı, HDK’nın İstanbul’da Sırrı Süreyya Önder ya da aynı etkiyi yaratacak başka bir aday çıkartarak bu havayı kırması bir zorunluluk. Kuşkusuz bu sadece İstanbul’la ilgili bir tartışma değil. Kürdistan’da BDP yine zafer kazanacak. Batıda ise İstanbul dışında bütün şehirlerde iddialı olmak zorundayız.

Bu kampanya, tüm Türkiye’de en etkili seçim kampanyası olabilir. Ulusalcıların Gezi Direnişi’nin politik etkisini, “Ambulansın arkasından gaza basan fırsatçı taksiciler gibi” manipüle etmesine karşı duvar örebilir. Bu kampanya, İstanbul’un ve diğer şehirlerin emekçilerini, ezilenlerini, dışlananlarını, kentsel dönüşüm mağdurlarını, kadınlarını, Ermenilerini, Kürtlerini, Alevilerini, LGBT bireylerini, savaş karşıtlarını, ekolojik mücadelenin aktivistlerini, seks işçilerini, gençlerini, Gezi Direnişi’nden sonra devam eden park forumlarının aktivistlerini özgürlükçü bir politik odak etrafında birleştirebilir ve harekete geçirebilir.

Mustafa Sarıgül şişirilmiş bir balondur ve eskidir. Solla alakası yoktur. Sarıgül’ün solun adayı olmasının kampanyasını yapanlar, AKP karşıtı kızgınlığın içinde kema-lizmin restorasyonunu savunanlardır.

Yerel seçimler, sadece yerel seçimler değildir. AKP’ye karşı toplumsal muhalefetin örgütleneceği bir kampanya, seçimleri kazanmayı hedefleyen ama aynı zamanda seçimlerden önce ve sonra, sokakta, birlikte mücadelelenin deneyimlerini kazanarak tüm özgürlükleri aynı anda savunuların politik platformu olarak görülmedir. Böyle bir platformun seçimlerden önce harekete geçmesi, etkili, seçimi kazanmayı hedefleyen adımların arka arkaya atılması anlamına geleceği gibi, seçimlerden sonra da mücadeleye hazır olmamız anlamına gelecektir.

Sosyalist İşçi

Gezi direnişi: AKP'yi sarsan hareket

Şenol Karakaş

**Gezi direnişi,
AKP'ye geri adım
attırabilmesini,
her şeyden önce
kitleliliğine ve
özgürlük isteyen
yüz binlerce insanın
eyleminin ürünü
olmasına borçlu.**

AKP, kendisine muhalefet eden iki partinin, CHP ve MHP'nin politikalarının içeriği nedeniyle kurulduğu günden bu yana hep rakipsiz oldu. Kürdistan'da ise bambaşka bir hareket bambaşka bir muhalefet tarzı nedeniyle AKP'ye her zaman kafa tuttu ve zaman zaman da geriletmeyi başardı.

Kürt hareketinin AKP'yi geriletebilme yeteneği, ders çıkartmasını bilenler açısından eşsiz bir deneyim havuzuna tekabül ediyor. Konu, Kürt hareketinin toplam deneyimleri olmadığı için, burada bu mücadelenin en önemli yanına değinmek gerekiyor: AKP'ye karşı Kürt hareketinin mücadelesinin başarılı olmasında iki sihirli etken var: Birisi, Kürt hareketinin statükoyu, köhnemiş Türk milliyetçiliğini savunmayan bir hareket olması, diğeri ise çok zengin bir çeşitlilik arz eden ve sayısız yöntemi aynı anda hayata geçirme yeteneğinin ürünü olan kitleliliği. Özgürlükleri savunan ve farklı mücadele

yöntemlerini arka arkaya ve yan yana hayata geçirebilen kitlesel bir hareket Kürt hareketi.

Batıda, hem Türkiye siyasetinin hem de şehrin merkezine bir ateş topu gibi düşen Gezi direnişi de, AKP'ye geri adım attırabilmesini, her şeyden önce kitleliliğine ve özgürlük isteyen yüz binlerce insanın eyleminin ürünü olmasına borçlu.

GEZİ DİRENİŞİ VE ÖZGÜRLÜK TALEPLERİ

1 Haziran'dan beri tekrarlandığı için ayrıntılarıyla yazmaya gerek yok ama Gezi direnişi, direniş günlerinden önce biriken öfkenin patlama anıydı. Diğer bir deyişle, Gezi direnişi, Gezi direnişinden önce başladı. Erdoğan'ın nobranlığına, AKP'nin kentsel dönüşüm merkezli olan ama bu alandaki müdahalesiyle sınırlı kalmayan neo-liberal uygulamalarına, özgürlük alanlarını kısıtlayan uygulamalara ve bu uygulamaları güvence altına almak için her geçen

gün ve hafta tırmandırılan polis şiddetine karşı biriken tepkinin öfkeyle patlamasıydı.

Bu patlama, bu yüzden her şeyden önce özgürlükleri üzerindeki kısıtlamalara tepki gösteren insanların kendiliğinden eylemiydi. Kadınların özgürlüğü, hayvanların özgürlüğü, ağaçların özgürlüğü, alkol satın alma özgürlüğü, çocuk doğurup dururmamaya karar verme özgürlüğü, gençlerin özgürlüğü, el ele gezme, metroda öpüşme özgürlüğü, kentin dönüşümünde karar verebilme özgürlüğü, gösteri yapma özgürlüğü, yürüyüş özgürlüğü, gaz bombası yemeden eylem yapabilme özgürlüğü, tuttuğu takımı istediği gibi destekleyebilme özgürlüğü, interneti canı çektiği gibi kullanabilme özgürlüğü, her türden sınavda yolsuzluk yapıp yapılmadığını öğrenme özgürlüğü, dinsel inançlarını istediği gibi yaşayabilme özgürlüğü, istediği gibi giyinebilme özgürlüğü, cinsel yönelimlerini dile getirebilme özgürlüğü, okulların güvenlik merkezi gibi polisle doldurulmasına karşı okulları okullarda yaşayanların belirlemesi özgürlüğü.

Tarih işte böyle şakacıdır, “üç, beş ağaç için” başlayan mücadelenin, bütün özgürlük taleplerinin patlamalı bir platformu haline gelmesi mümkün olabilir bazen. Zira ne ilk kez ağaçlar için mücadele ediliyordu ne

de polis ilk kez hunharca davranmıştı. Ama 27 Mayıs’la 31 Mayıs günleri arasında, hem tüm dünyanın politik merkezlerini, hem kendisini her şeye hazır ve nazır sanan AKP liderliğini hem de harekete katılan tüm bireyleri, grupları, kurumları ve partileri şok eden dev gibi bir hareket tüm haşmetiyle ortaya çıktı.

Hareketin kitlesel karakterinin tümüyle berraklaştığı ikinci gününde, AKP hükümeti çoktan geri adım atmıştı. Polisin Gezi Parkı’ndan geri çekildiği an, hareket kazanmıştı.

AKP’NİN ŞAŞKINLIĞI VE KENDİLİĞİNDENLİK

Gezi direnişine AKP liderliğinin ilk tepkisi, şaşkınlık oldu. Ekonominin çeyrek dilimlerde büyümesinin, yollar, köprüler yapılmasının, GSMH’nın son on yılda artmasının verdiği özgüvenle, başta Başbakan Erdoğan olmak üzere, AKP heyetinin ilk tepkisi, “Daha ne istiyorsunuz?” diye çıkışmak oldu.

Oysa istenen çok basit bir şeydi: Haysiyetinin yok sayılmasından bunanan insanlar, özgürlüklerin baskı altına alınmasını istemiyordu. Bu duygu, Gezi hareketinin kendiliğindenliğini de açıklıyor. Öfke, toplumun çok değişik, daha önce beraber eylemler, politik kampanyalar örgütlememiş olan, bırakalım daha önce eylem örgütlemeyi, her hangi

bir eyleme katılım dahi göstermemiş olan kesimlerini bir araya getirdi. Pervasız polis şiddeti, bu şiddeti dayanılmaz bulanları, aynı direnişin politik odağında hareket etmeye zorladı. Daha sonra devreye giren “fazi lobisi”, “küresel güçler” gibi safsataları bir kenara bırakalım. Hiçbir büyük kendiliğinden patlama, ne kadar kudretli olduğu sanılırsa sanılsın, örgütler, kurumlar, lobiler, partiler tarafından planlanamaz, yüz binlerce insan bir komployla bir araya getirilemez. Kendiliğinden patlamalar, planlanamaz, olur.

Daha önce de vurgulamaya çalıştığım gibi; on binlerce insanın öfkesinin niye o gün patladığı sorusunun dakikaların siyasi hesabını yaparak yanıtını vermek mümkün değil ama son damla, bardağı o gün taşırdı. 31 Mayıs gecesi amaç sadece parkı korumak değil, parka girmek hâline geldi. Erdoğan ve polisle hesaplaşmak hâline geldi.

Dünya çapında süren direnişlerden aralıksız öğrenme yeteneği, Türkiye’de yaşananlara duyulan öfkeye ivme kattı ve insanlar tam ne olduğunu anlamadan kendilerini polis barikatlarından üzerlerine boca edilen gaz bombalarına karşı direnirken buldular. Kaçmamak ve direnmek! Polisi de, direnenleri de şaşırtan bir gelişmeydi ve bu gelişmenin yaşanması sadece çok büyük kalabalıkların bir araya gelmesiyle mümkün olabilirdi.

Çok büyük kalabalıklar bir araya geldi; artık biliyoruz ki, şu ya da bu örgütün çağrısıyla değil, biriken öfkeleri patladığı için saatlerce gayri insani bir durum olan gaz bombası soluyarak, gaz bombası soluyacaklarını bilerek Taksim’e akmaya başladı.

AKP’nin önde gelenleri bu yüzden bocaladı. Zira kendiliğinden hareketlerin dezavantajları saymakla bitmez ama bir avantajı vardır: Neredeyse içgüdüsel bir hareket olduğu, yani şu ya da bu hegemonik liderliğe sahip olmadığı için, birileri çıkıp da

“Haydi geri çekilelim” dediğinde geri çekilmez. Tıpkı, bir başka birileri çıkıp da, “Haydi geri çekilin” dediğinde geri çekilmeyeceği gibi. Roket fırladığında, artık fırlamıştır.

AKP hareket karşısında sadece gerilemedi, iç sorun da yaşadı. Üslup farkları, Gezi direnişine yaklaşım farkları AKP liderliğinin en merkezinde de bir siyasal hareket olarak AKP’de bir araya gelen farklı katmanlarda da açığa çıktı. Gezi direnişi, yakından bakınca, AKP’yi sadece geriletmeyle kalmadı, AKP’nin zaafalarını da açığa çıkarttı. Daha sonra Yalçın Akdoğan ve Tayyip Erdoğan tarafından AKP’yi birleştirmek için kurulan keskin ve saldırgan politik çizginin nedeni de bu.

GEZİ NEYİ GÖMDÜ?

Direnişin ilk günlerinde sesi duyulmayan ulusalcılık, kitleler parka yerleştikten sonra sesini yükseltmeye başladı. Bu ses, ne kadar soldan gösterse de kendisini, etki kurduğu her alanda her türden hareketi AKP’nin mücadele etmekte hiç zorlanmayacağı alana çeken şamatacılıktan başka bir şey değil. AKP’yi geriletmek istiyorsak, kitlesel bir hareket inşa edilmeli. Bu hareket hem kitlesel hem de özgürlükçü olmalı, bu hareketin özgürlükçülüğü AKP’nin tabanında yer alan, değişimin adresi olarak o alanı gördüğü için o çevreden kopamayan yoksulları, emekçileri de kazanmayı hedeflemeli. Yoksul kitlelerin ve bireylerin kendisini ifade edişinin bir şekli olan hiçbir zemine, fobilerle yaklaşmamalı. Özgürlük mücadelesinin politik başlıkları arasında öncelik-sonralık ilişkisi kurmamalı.

AKP’nin hegemonya gücünü kıracak olan, bu politik adımları aynı anda atma başarısını sergileyen bir hareketin sürekliliğini sağlamaktır. Bu ise ulusalcı kökenleri çok açık olan tüm analiz ve önerilerin hareket içinde mağlup edilmesine bağlı. “Sivil vesayet”, “AKP diktatörlüğü” ya da “AKP faşizmi” gibi tanımlar, sadece ezberden ve bol keseden kullanılan ulusalcı iddialar olduğu için değil,

gerçeği, AKP gerçeğini görünmez kıldığı için yanlış ve hareket açısından tehlikeli.

AKP yoksulların da desteğini alan bir burjuva partisidir ve AKP’den bahsederken Türkiye egemen sınıfından bahsetmemek, bu partiyi sınıflar üstü kendinden menkul bir varlığa sahip siyasi bir organizma olarak tanıtmakla eş anlamlı. AKP sadece kendine ait bir ajandası olan bir parti değil, egemen sınıfın ajandasını uygulayan da bir parti. Bu partinin egemen sınıf politikalarını uygularken halk desteğini genişletmesi ve koruması ise AKP’ye karşı mücadelenin odaklanması gereken fay hattını işaret ediyor.

AKP kitlelerinin önemli bir kesimini oluşturan yoksullarla AKP liderliğinin, bu liderliğin bir parçası olan egemen sınıf temsilcilerinin ve egemen sınıfın bizzat kendisinin çıkarları arasındaki çelişkiyi önce görünür kılmak ve aynı zamanda derinleştirmek, AKP ile ilgili hurafeleri bir kenara bırakmakla mümkün.

Gezi direnişi bu açıdan da çok önemli bir hareketti ve 2002 yılında Meclise gelen Irak savaş tezkeresini püskürten kampanyalardan beri bu partinin saflarındaki en önemli sarsıntıyı yarattı. Bu sarsıntıyı, AKP’den umut besleyen yoksulları iktidar partisinin politik hegemonya alanından

kopartan bir mücadeleye dönüştürmek ise bütün özgürlükleri aynı anda savunan kitlesel bir sol alternatifin radikal bir mücadele platformuna dönüşmesiyle mümkün.

Bu ne demek? Bu, her şeyden önce, “Gezi iki 12 Eylül’ü de gömdü, 12 Eylül 1980 ve 12 Eylül 2010 referandumu” gibi tutarlılığı olmayan tezleri, makul iddialar gibi ortalığa saçmamak demek. Bu tür yalanlar, şu nedenle harekete zararlı: 12 Eylül 1980, bir askeri darbeydi. 12 Eylül 2010 ise bu darbeyle yetersiz düzeyde yaşanan bir hesaplaşmaydı. Askeri darbe geleneği, özgürlükçü aktivistlerin Ergenekon’a ve darbelere karşı verdiği mücadeleyle sekteye uğradı. 2010 12 Eylül’ü, bu referandum sırasında yapılan “Yetmez ama Evet” kampanyası, askeri vesayetin gerilemesini tescilledi. Siyasetin normalleşmesi, ardından çözüm sürecinin başlaması ve bu normalleşme içinde köhnemiş statükonun, Özel Harp Daireleri’nin hareket alanının daralması, Gezi direnişi gibi bir patlamayı mümkün kıldı.

Gezi’nin kendiliğinden patlamasının özgürlükçü niteliği, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de tüm yoksulları heyecanlandırdı. Mücadelenin daha başından “haysiyet” mücadelesi olduğu belliydi.

Bu mücadeleye en büyük zararı yanlış, eski ve statükocu kodların hareket içinde etkinlik kurması verebilir. Gezi direnişi, AKP’nin neo liberal politikalarına inen sert bir tokat oldu ama aynı zamanda askeri vesayet meraklısı, bu vesayetten beslenemeyince ne yapacağını şaşırان, kemalizmin restorasyonunu en önemli politik meşgalesi olarak gören, kendi yaşam tarzına müdahale karşısında son derece hassasken başkalarının yaşam tarzını aşağılayan, Kürtlere, Ermenilere, başörtülülere tahammülsü olmayanlara da sert bir tokat oldu. Her iki siyaseti de tokatlamanın ne kadar doğru olduğunu, Erdoğan’ın rüyalarında bile Gezi direnişini gördüğünü kanıtlayan konuşmaları ve ruh hali kanıtlıyor.

Devrimci partilerin tek sorunu

Roni Margulies

DEVİRİMCİ partilerin tek bir sorunu vardır. Siz çok daha fazla olduğunu zannedebilirsiniz, ama temel sorun bir tanedir. “Devrim yapmak” değil. Devrimi partiler yapmaz, kitleler yapar.

Temel sorun, devrimi yapacak olan emekçi kitlelerle ilişkilenmek, onlara ulaşabilmek, onlara bir şeyler anlatabilmek, onlardan bir şeyler öğrenebilmektir. Temel sorun budur, çünkü burjuva toplumlarda devrim günlerine kadar, hatta devrim günlerinden epey sonrasına kadar devrimciler toplumun küçük bir azınlığını oluşturur.

Küçük azınlıklar, zaten toplumsal desteği olmayan diktatörleri devirebilir (Küba veya Nikaragua örneklerinde olduğu gibi), ama sosyalizm işçi sınıfının kendi iktidar organlarını yaratması ve bu organlar yoluyla toplumu bizzat yönetmesi demek olduğuna göre, küçük azınlıkların yarattığı rejimlere sosyalizm denmez. Bu rejimler daha öncekinden daha iyi olabilir, ama sosyalizm toplumun “daha iyi” olmasıyla ilgili değil, kimin yönettiğiyle ilgilidir.

Küçük azınlıklar, üniformalı oldukları durumlarda, mevcut yönetimi bir de tankları ve toplarıyla devirebilir; ama buna da devrim değil, darbe denir, dolayısıyla konumuzla alakası yoktur. Gerçi, güzel vatanımızda askerlerin yaptığı şeye bile 27 Mayıs örneğinde olduğu gibi, “devrim” diyebilen “solcular” vardır, ama onları Mustafa Kemal’in kucağında bırakıp geçelim.

KİTLESEL MÜCADELENİN TABANI

Devrimci azınlığın sorunu, büyük emekçi kitlelerle arasında köprüler oluşturabilmektir. Adını koyalım, somutlaştıralım. Türkiye’de bugün %50 AK Parti’ye oy veriyor. Geri

kalanının %25’i CHP’ye, %15’i MHP’ye. CHP’yle MHP’ye oy veren %40’ın belki hepsi değil, ama büyük bir kısmı Kemalist devletin daha da Kemalist, daha da millî ve toplumun bazı kesimlerine karşı daha da ceberrut olmasını istedikleri için bu partilere oy veriyor. Herkes değişebilir; üstelik bir devrim sürecinde, kitlesel bir mücadele içinde herkes çok değişir. CHP ve MHP seçmenleri de değişebilir. Ama “Kim değişim ister, kim devletin zayıflamasını ve devrilmesini ister?” sorusunun cevabı, ilk elde “CHP’li ve MHP’li” değildir herhalde.

AK Parti seçmeni ise daha karmaşık bir şey. Kendisini muhafazakâr olarak düşünüyor. Ve yaşam tarzı, aile ilişkileri gibi konularda gerçekten de öyle. Ama her açıdan öyle mi? O kadar basit değil. Bir kere, devletle ilişkileri 80-90 yıldır sorunlu, askerle ilişkileri sorunlu, resmî ideolojiyle ilişkisi sorunlu. Dahası bu seçmen, istese de istemese de, birkaç onyıldır hızlı bir toplumsal ve ekonomik değişim süreci yaşıyor. Kafasındaki muhafazakâr dünya görüşü somut koşullar tarafından sürekli sorgulanıyor, tehdit ediliyor, anlamsızlaştırılıyor. Tam da bu nedenledir ki, değişen dünyanın

bilinmezliğine ve karmaşasına karşı muhafazakâr yaşam tarzına ve aile ilişkilerine sınıksız sarılmaya çalışıyor. Ama ister istemez değişiyor. Ve devletin de değişmesini istiyor, çünkü mevcut devletten zaten 1923’ten beri eziyet çekmiş. AK Parti’ye oy veren bu kitle, dindar olduğu için değil, değişim istediği, ama bu değişimi muhafazakâr dünya görüşü çok sarsılmadan istediği için oy verdi ve vermeye devam ediyor.

Uzun lafın kısıası, AK Parti seçmeni hem kendisi değişen, hem değişime açık olan, hem Kemalist devlete tapınmayan bir kitleden oluşuyor. Demek ki, Türkiye’de herhangi bir kitlesel değişim mücadelesinin çok büyük bir kısmını bu kitle oluşturacak. Demek ki, devrimci bir parti bu kitleyle, şöyle veya böyle, nasıl bir ilişki içinde olacağına kafa yormak zorundadır.

“Haydi canım, dindar insanlardan bir şey çıkmaz, dindarlar değişim için mücadele etmez” şeklindeki yaklaşımları, cevaplanmaya değmez olacak kadar anlamsız buluyorum. Bu yaklaşımın Marx’tan kaynaklandığını zannedenlerin ise hiç Marx okumamış olduğunu anlıyorum. Dini “ezilenlerin iç çekışı”

olarak açıklayan Marx'ın "Dindar kişi gerici, değişime karşıdır" demiş olabileceğini zannedenler ne Marx'ı anlamış, ne de dünyayı. Arap dünyasında onyılların diktatörlerini kimlerin devirdiğini zannediyorlar acaba?

DİNDARLAR VE İŞÇİLER

AK Parti'ye oy veren %50'yi "dindarlar" olarak tanımlamanın garipliği de cabası. Bazı sosyalistler zannediyor ki bir tarafta AK Parti'ye oy veren dindarlar var, bir tarafta işçi sınıfı ve bu ikisi ayrı şeyler. Oysa işçi sınıfının da %50 kadarının AK Parti'ye oy verdiği açık. Urfa'da ve Maraş'taki devasa tekstil fabrikalarında çalışan başörtülü kadın işçilerin kime oy verdiğini zannediyorlar acaba?

Bu kadınlar (ve yanlarında çalışan erkekler), 15 yıldır memleket gündeminde ana maddeler askerî vesayet, inanç özgürlüğü, başörtüsü sorunu ve Kürt meselesi gibi konular olduğu için, bu konularla ilgileniyor, bu konularda heyecanlanıyor ve görüş beyan ediyor. Dolayısıyla, dindar olmaları ve/veya Kürt olmaları ve/veya askere karşı olmaları ön plana çıkıyor.

Öte yandan, işçi sınıfının sınıfsal/ekonomik mücadelesi, işyerlerindeki mücadele, grevler, direnişler, uzun zamandır dibe vurmuş durumda. Bu, kısmen diğer konuların ezici ağırlığından, kısmen de ekonomik durumun on yıldır büyük ölçüde olumlu gitmesinden kaynaklanıyor. Bu nedenle de, dindar tekstil işçisinin "dindar" kimliği "işçi" kimliğinden daha baskın görünüyor.

Ama yarın ya da öbür gün sınıf mücadelesi yükselmeye, ısınmaya başladığında (başlayacağından kimsenin kuşkuğu olmasın), grev rakamları artmaya, işyerlerindeki mücadele keskinleşmeye başladığında, başörtülü tekstil işçisinin "dindar" kimliği kadar işçi temsilcisi kimliği de görünür olacak. "Dindar" olduğu için greve çıkmayacağını, sendikali olmayacağını, "gerici" olacağını

zanneden yoktur umarım. Elbette greve çıkacak, elbette işçi temsilcisi olacak. İşçi sınıfıyla ilişki içinde olmak isteyen devrimci parti, bugünden, yani işçilerin %50'si "dindar" görünürken ve AK Parti'ye oy verirken ilişki içinde olmak zorundadır.

KÖPRÜLER VE ÇARKLAR

Ne demiştik? Temel sorun, devrimi yapacak olan emekçi kitlelerle ilişkilenecek, onlara ulaşabilmek, onlara bir şeyler anlatabilmek, onlardan bir şeyler öğrenebilmektir yani Türkiye özelinde, AK Parti'ye oy veren yoksul ve emekçi kitlelerle ilişkilenebilir.

Bu temel sorun, Üçüncü Enternasyonal'in ilk dört kongresinde enine boyuna tartışılmıştır. Çünkü sorun, 1920'li yılların Avrupa'sında, Komünist Parti'ler yeni ve küçücükken, işçi sınıfının çok büyük kesimlerinin reformist sosyal demokrat partilere üye olması ve oy vermesidir. Komünistler, bu milyonlarca sosyal demokrat işçiye nasıl ulaşabilecekler?

Bunun yöntemi olarak, Enternasyonal'deki tartışmalar sonucu 'birleşik işçi cephesi' taktiği geliştirilir. Şöyle: Küçük Komünist Parti somut konularda ortak bir mücadele yürütmek için büyük Sosyal Demokrat Parti'nin liderliğine teklifte bulunur. "Faşizme karşı veya bir grevin zafarı için veya bir hakkın kazanılması için birlikte mücadele edelim, işbirliği yapalım" der. "Birleşelim" değil, "iki partinin belli bir amaç için ittifakı olarak mücadele edelim".

Sosyal Demokrat liderlik bunu reddederse, işçi sınıfının önem verdiği bir konuda mücadeleden kaçtığı için kendi tabanının gözünde deşifre olur. Kabul ederse, ne âlâ, hem mücadele güçlenmiş olur, hem de mücadele içinde Komünist işçiler Sosyal Demokrat işçilerle tanışır, tartışır, "nasıl ulaşacağız" sorunu çözülmüş olur. Amaç, Sosyal Demokrat liderlerle değil, tabanla bir araya gelebilmektir, ama bunun yolu, ilk elde, liderlikle konuşmaktan, somut konularda işbirliği yapmaktan geçer.

Kısacası, 'birleşik işçi cephesi' taktiği, küçük bir azınlık olan devrimcilerle geniş emekçi kitleler arasında bir köprü kurmanın taktiğidir.

Farklı bir benzetme de kurabiliriz: köprü değil, çark. İşçi sınıfını dev bir çark, devrimci partiyi küçücük bir çark olarak düşünelim. Küçük çark büyük çarkı döndüremez, döndürmeye çalışırsa paramparça olur! Ne gerekir? Araya orta boy bir çark!

Gerekli olan orta boy çark, kurulan çeşitli ittifaklardır, kampanyalardır.

KÖPRÜDEN GEÇMEK

Tek ve somut birer konu hakkında olan bu ittifak ve kampanyalarda, devrimciler örgütsel bağımsızlığını lağvetmez, görüşlerini saklamaz, sulandırmaz. Amaç zaten köprüden geçip öbür tarafı ikna etmek olduğu için, kendini lağvetmek de, görüşlerini sulandırmak da tamamen anlamsız olur, amaca ters düşer.

Yine somutlarsak, parti olarak yaptığımız kampanyaların hiçbirini yukarıda anlattığım taktiğe tam olarak uymaz. Biçimsel olarak uymaz. Ama amaç aynıdır: "AK Parti'nin yoksul, emekçi seçmen tabanına nasıl ulaşacağız?" sorusuna cevap bulmak. Bu tabanın önemli bir kısmı askerî vesayete, darbelere, savaşa, adaletsizliğe karşı olduğuna göre, devletle didişmekten kaçınmadığını 15 yıldır gösterdiğine göre, bu ve benzer konularda birlikte bir şeyler yapmanın yollarını bulmak, aramızda köprüler oluşturur, orta boy çarklar oluşturur.

Bu çaba içinde olmamak, bunu yapmayı reddetmek, toplumsal değişimi CHP'nin ve MHP'nin tabanından beklemek anlamına gelir. Bekleyenler daha çok bekler.

Günümüzde Ekim Devrimi

Can Irmak Özınanır

EKİM Devrimi, devrimci sosyalistler için dönüp dönüp tapınılması gereken bir tapınak değildir. Ekim Devrimi'ne bakma zorunluluğumuz ezilenlerin geleneğinde en önemli halkalardan birini oluşturmasından ve bugüne dair derslerle dolu olmasından kaynaklanmaktadır. 1917 Ekim'inde tarihte ilk defa işçiler kendi özyönetim aygıtları olan sovyetler (işçi konseyleri) aracılığıyla iktidarı ele geçirmeyi başarmış ve burjuva demokrasisinden bin kat daha demokratik bir yönetim kurma konusunda önemli bir adım atmışlardır.

1917'DE NE OLDU?

Rusya'da devrimci atılımların ilki 1917 yılında gerçekleşmedi. 1917 yılındaki devrimci durum, 1905'ten başlayan ve işçi konseylerinin ortaya çıkışını sağlayan bir sürecin deneyimleriyle gerçekleşti. Rusya'da I. Dünya Savaşı'nın parçası olan Çarlık rejimi altında işçiler ve köylüler arasında giderek yükselen bir öfke vardı. Dünyada sosyal demokrat partilerin çoğunluğu savaştan yana tavır almışlar, Bolşeviklerin de içinde yer aldığı enternasyonalistler işçi hareketi içinde bir azınlık olarak kalmıştı. 1914-16 arasında işçiler savaş yüzünden ciddi bir yıkım yaşıyor, ardı ardına gelen yenilgiler işçi sınıfı saflarında "yurtseverlik" propagandasını da geriletliyordu. Bu dönemde pek çok grev yaşandı ve 1917'de Rus takvimine göre Şubat ayına gelindiğinde (bizim kullandığımız takvime göre 8 Mart günü) işçilerin "ekmek istiyoruz" taleplerinin yanına "Kahrolsun Çarlık" sloganı da eklenmişti. İşçilerin kendiliğinden eylemi birkaç gün içinde Çarlık rejimini yıkmayı başardı. Rejimin yıkılışına hiçbir sol parti öncülük etmeyi başaramamıştı, bir yanda işçi sınıfının özyönetim aygıtı olan sovyetler öbür yanda ise burjuvazinin öncülüğünde kurulmuş Geçici Hükümet vardı. Bir ikili iktidar yapısı ortaya çıktı.

İşçi sınıfı grevleri Şubat Devrimi ile kesilmedi, Mart ve Nisan aylarında haklarını talep etmeyen tek bir işkolu dahi kalmamıştı, sanayi işçilerinden kafe çalışanlarına kadar tüm işçiler hakları için eylemler ve grevler örgüt-lüyordu. İşçi komiteleri işe alma ve işten çıkarmaları denetlemeye çalışıyor, üretimde işçi denetimini hayata geçirmeye çalışıyordu. Sovyetlerin artan istekleri karşısında patronlar kendilerini giderek sıkışmış hissediyordu. Devrime rağmen savaş devam ediyor ve cephedeki askerler arasında da huzursuzluk artıyordu. Devrim henüz sona ermemişti.

Bolşeviklerin sürgündeki liderlerinden Lenin, Nisan ayında Rusya'ya döndü. Lenin, ikili iktidar durumunun sürdürülebilir olmadığını söylüyor ve "Kahrolsun Savaş", "Kahrolsun Geçici Hükümet", "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganlarını öneriyordu. Nisan ile Ekim arasında geçen süre devrimci bir durumun asla saf bir şekilde yaşanamayacağını gösterir gibiydi. Lenin'in başta kendi yoldaşları tarafından bile çılgınca bulunan fikirleri işçi ve asker sovyetleri içinde giderek yaygınlaşıyordu. Temmuz'a gelindiğinde savaş gündemi halkı iyice radikal bir duruma getirmişti. Petrograd'da bir ayaklanma baş gösterdi ama sovyetler henüz iktidarı almaya hazır değildi; işçi sınıfı iktidarını savunanlar Petrograd hariç sovyetler içinde çoğunluğu kazanamamışlardı. Bolşevikler, sovyetlerin imhasına yol açabilecek bu erken ayaklanmayı durdurmayı başardılar ancak yasadışı ilan edilmişler ve hükümet tarafından "dış güçlerin desteğiyle" darbe yapmaya çalışan ajanlar olarak yaftalanmışlardı. Temmuz günlerinin karmaşası, yükselen işçi hareketinden ve Geçici Hükümet'in bu harekete "yeterli" yanıtı veremeyişinden rahatsız olan başka bir gücü de harekete geçirdi. Kornilov tarafından Geçici

Hükümet'e karşı bir darbe girişimi başladı. Bolşevikler, darbeye karşı direnişin öncülüğünü yaptılar. Lenin şöyle diyordu: "Şimdi zaman eylem zamanıdır; Kornilov'a karşı mücadele devrimci bir tarzda yürütülmelidir, kitleleri ayağa kaldırarak, onları mücadelenin içine çekerek ve onları tutuşturarak."

Darbeyi püskürten mücadeleyle Bolşevikler artık işçi konseyleri içinde çoğunluk hâline gelmişlerdi. Eylül'den itibaren Lenin artık ikili iktidar durumuna son vermek gerektiğini savunuyordu. Ekim 1917'de Bolşevik Partisi öncülüğünde bu çelişki sona erdirildi. İşçi konseyleri üzerinde yükselen bir cumhuriyet kuruldu.

Burjuva demokrasisinden daha demokratik bir sistem kuruldu. İşçiler, fabrika temelli örgütlenerek işçi denetimini hayata geçirdiler, Sovyet temsilcileri ortalama bir işçi ücretinden fazlasını alamıyorlardı, kolektif kreşler ve yemekhaneler kuruldu, kadınlar oy hakkı kazandı, boşanma kolaylaştırıldı, kürtaş yasallaştı.

EKİM DERSLERİ

Ekim Devrimi, kitlelerin kendiliğinden hareketine güvenmenin yanısıra hareket içinde de politik bir mücadele yürütebilecek bir örgütün gerekliliğini gösterdi. İşçi sınıfının konseylere dayanan bir demokrasiyi hayata geçirebileceğini kanıtladı ve dünya devrimine yönelmiş bir devrimler dalgasının ilk adımını oluşturdu. Rosa Luxemburg'un dediği gibi Rusya'da "sorun ortaya konulmuştu" ancak sorunun çözümü dünya çapında gerçekleşebilirdi. Diğer ülkelerde devrimlerin başarıya ulaşamaması sonucu devrimin yalnız kaldığı Rusya'da bürokrasi iktidarı ele geçirmeyi başardı. Ancak aşağıdan sosyalizmi savunanlar açısından sahip çıkılması gereken önemli bir miras kaldı.

KADINLARIN öldürölme nedenleri arasında aklınıza gelemeyecek onlarca neden çıkabiliyor karşınıza. Hâtta tahmin edemeyeceğiniz ne medeniyet beşiği yerlerde kadınlar akla hayale sığmayacak nedenlerle öldürölüyor. Sürdüğü rujun ya da ojenin rengine kadar nedenler çıkabilir karşınıza. Mesela hepimizin aklına kazınmış olan tuzluğu masaya geç getirmek bile hayatınıza mâl olabilecek bir hata olabiliyor.

Bu ve benzeri nedenlerden 2013 yılı Ağustos ayına kadar 150 kadın öldürölldü. 2008 yılında 80, 2009 yılında 109, 2010 yılında 180, 2011 yılında 121, 2012 yılında 210 kadın en yakınları ve tanıdıkları tarafından öldürölldü. Bu ölümlerin sadece % 2,3'ü kadınların tanımadığı kişilerce gerçekleştirildi. Nedenler arasında ilk sıraları tahmin edileceği üzere ayrılma ve kıskançlık alıyor. Oranlar arasında en dikkat çekici olanlardan biri ise kriz ve yoksulluk nedeni ile 2008 yılından bu yana neredeyse oranlarda %100'lük bir artış olması oluşturuyor. 2008 yılında %5 oranında olan ekonomik nedenlerden gerçekleşen cinayetlerin oranı 2012 yılında %10,5 oranına yükselmiş. Öldürölmlerin çoğu ateşli silahlar kullanılarak işlenmiş. 2012 yılında işlenen cinayetlerin %6,52'si ise intihara zorlanma şeklinde gerçekleşmiş. Kadınlar ev içi ekonominin kötüye gitmesinin, çocukların ya da diğer aile bireylerinin başarısızlık/mutsuzluklarının ya da ev içi düzenin bozulmasının baş sorumlusu olarak görülerek en ağır "ceza" ile cezalandırıldılar. Ne yazık ki kadın nostaljik film repliğinde olduğu gibi hâlâ 'ya onu isteyenindir ya da kara toprağın'.

CİNSİYETÇİ DEVLET

Kadınlar en çok aile içi şiddet olarak tanımlanan şiddet sarmalı sonrası hayatını kaybediyor. Aile içi şiddeti en ufak bir düzeyde dâhi normal gösteren söylemler ne yazık ki bu şiddetin ölümle sonuçlanmasına

neden oluyor. Öldürölren kadınların önemlice bir kısmı devlet koruması altındayken hayatını kaybediyor. Bunun en önemli nedenleri arasında caydırıcı cezaların olmaması ve tüm yasal düzenlemelere rağmen yargı sisteminin değişmeyen cinsiyetçi bakış açısı var. Kadına şiddetin bir düzeyde revâ görölldüğünü bu tutumuyla açıkça ortaya koyan devlet sayesinde bu mekanizmadan güç alan erkek kendine daha fazlasını hak görüyor ve kadını alışlageldik nedenlerle öldürölüyor. Öldürölren kadınların büyük çoğunluğu mutlaka bir kez şiddet veya benzeri nedenlerle polise ya da yargıya gitmiş kadınlar. İstatistiklere bakıldığında koruma talebinde bulunmak öldürölmlerini tetikleyen nedenler arasında karşımıza çıkıyor.

Zaman içerisinde kadınların toplumdaki konumu iyileşmiş gibi görünse de sistem içerisindeki sıkışıklığımız pek de değişmeden devam ediyor. Bir taraftan kadın hakları ve eşit birey olmak konusunda yasal düzenleme ve iyileştirmeler getirilirken diğer taraftan tezât bir şekilde toplumda ezberletilmiş kadın algısının korunması için her türlü çaba sarf ediliyor. Kadın hakları konusunda iyileştirmeler yapılırken kadın bedeni üzerindeki hâkimiyet korunmaya devam ediyor. "Hamile

kadınlar sokağa çıkmamalıdır" söyleminin hâkim olduğu yerde, kadınlar açısından olumlu hiçbir yasal düzenlemenin uygulanması mümkün değildir. Kürtajı yasaklayan (bu yasayı geri çekirmiş bile olsak), kaç çocuğu hangi şekilde doğuracağını söyleyen, evlilik dışı birliktelikleri her fırsatta her düzeyde lanetleyen bir devlet, kadın haklarının korunması ya da ileriye taşınmasında samimi bir tutuma sahip olamaz. Devlet yine kendisine gerektiği kadarını kadınlara sunmaktadır.

Bugün geline nokta elimizdeki kazanımlara sahip çıkmak, bu döngüye çomak sokmak açısından en önemli işlerimizden biri. Ancak tabii ki onların verdiği kadarına razı gelecek değiliz. Dünya'da ve Türkiye'de binlerce kadın hem kendi hakları hem de daha fazlası için bambaşka bir dünya ve özgürlük için sokaklara döküldü. Bize hem kendi geleceğimizi hem de dünyayı değiştirmek için gereken cesareti verecek olan tek şey, sokakta kitleler ile yanyana durarak vereceğimiz mücadeledir. Bu mücadele cinsiyetçi fikirleri yenebileceğimiz en geniş alanı sağlamakta.

Gece bizim, Sokak bizim, Meydanlar bizim!

Dink ailesinin avukatı Hakan Bakırcıoğlu ile söyleşi

Meltem Oral

Mahkemenin Erhan Tuncel hakkında verdiği yakalama ve tutuklama kararını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aslında Erhan Tuncel'in beraatine karar verilmesi büyük hataydı. Bütün deliller Erhan Tuncel'in Hrant Dink cinayetini işleyen Ogün Samast'ı azmettirenlerden biri olduğunu gösteriyordu. Buna rağmen mahkeme beraat kararı vermişti. Yargıtay bu kararı bozdu ama o da esas olarak Mc Donalds eyleminden ötürü altı kez adam öldürmeye tam teşebbüsten hüküm kurulması gerektiğini söyledi. Hrant Dink cinayetinde ise azmettirmekten değil suça yardım etmekten cezalandırılmasını istedi. Dolayısıyla asıl ceza-yı Hrant Dink cinayetinden ziyade Mc Donalds'taki eyleminden ötürü alacak. Orada altı kişi yaralandığı için altı kez aynı cezaya çarptırılması talep edilmiş vaziyette. Bugünkü duruşmaya gelmedi biz de

tutuklanmasını bekliyorduk. Yapmaları gereken buydu zaten beraat ettirmeleri büyük hataydı.

Hrant davası neden yeniden görülmeye başlandı?

Mahkeme heyeti kararını ilk açıkladığında toplumun bu davadan beklediği, kamuoyunun vicdanını rahatlatacak ve 'adalet yerini buldu' dedirtecek bir kararın çıkmadığı açıktı. Yargıtay'dan mahkemenin bu kararı geri döndü. Davanın yeniden başlaması adaletin yerini bulması için atılan bir adım izlenimi yarattı.

Bu durumun ne kadar gerçeklik payı var?

Bunun gerçekliği yok. Biz soruşturmaların başından itibaren 'etkili bir soruşturma yapılmadı' dedik. İddianame hazırlandığında hakkında iddianame düzenlenen Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Ogün Samast, Ersin Yolcu ve diğer sanıkların cinayeti işleyen örgütlenme içerisinde olduklarını ancak örgütün kurucusu, yöneticisi, karar alıcılarının ve örgütün bağlantılarının açığa çıkartılmadığını beyan ettik. Yine Hrant Dink

“Kamu görevlileriyle ilgili dava açılmadığı müddetçe Hrant Dink cinayeti aydınlatılamaz.”

cinayetini işleyen örgütün üyesi veya yöneticisi olan yahut örgütsel faaliyeti olmaksızın cinayete iştirak eden kamu görevlileri hakkında davalar açılmadığını, bunlar yapılmadığı müddetçe Hrant Dink cinayetinin aydınlatılamayacağını söyledik. İlk yargılama sürecinde savcılık bu şahıslar üzerinden bir örgüt tanımı yapmıştı. Mahkeme örgütün olmadığını söyleyip savcılığın iddianamesinin bile gerisine düşmüştü. Biz savcılığın iddianamesini eleştirirken mahkeme daha kötü bir tutum sergiledi ve “burada bir örgüt yoktur” dedi. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı örgütün olduğunu söyledi ama Türk Ceza Kanunu’nun 302. maddesinde tanımlanan örgüt olduğu iddiasını dile getirdi. Biz ise örgütün Türk Ceza Kanunu madde 314 uyarınca silahlı bir örgüt olduğunu ve bu örgütün “cebir ve şiddet kullanarak... Anayasa’nın ön gördüğü... düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs ettiğini” beyan ettik. Dolayısıyla bir örgütün olduğunu, bu örgütün silahlı olduğunu ve esas olarak Anayasa’nın 309. maddesini ihlal etmeyi önüne koyan bir örgüt olduğunu söyledik. Yargıtay da örgüt olduğunu söyledi ama bu örgütü bizim anlattığımız yerden tarif etmedi. Dolayısıyla “örgüt vardır” demiş olması mahkemenin kararından daha iyi bir karar mı gibi durmasına rağmen bu örgüt “basit bir örgüt” olarak tanımlandı. Bu haliyle

tanımlanacak olursa iki temel sorunla karşılarız. Birincisi örgüt yanlış tanımlanmış olacak. İkincisi de bu şahıslar üzerinden tarif edilirse örgütün nasıl tarif edildiğinin çok da anlamı olmayacak. Çünkü nihayetinde ister Yargıtay’ın dediği gibi örgüt deyin ister bizim tarif ettiğimiz gibi bir örgüt olarak tanımlayın, bu kişilerle sınırlı kalacak olursa iyi bir sonuç vermeyecektir. Yani hem örgüt doğru tanımlanmalı hem örgütün üst yapılanması ve bağlantıları açığa çıkartılmalı hem de kamu görevlileri hakkında dava açılmalı. Bunların hepsi bir bütün olarak gerçekleşirse ancak sonuç almak mümkün.

Ergenekon ve Zirve Yayınevi davalarının Hrant Dink cinayetinin arkasındaki örgütün açığa çıkması açısından bir anlamı var mı?

Ergenekon’dan yargılanan ve hüküm giyen kişiler Hrant Dink’in öldürülmesine giden süreçte roller üstlendiler, bu açık. Fakat yapılan soruşturmalarda belki de soruşturmanın yeterli etkinlikte yapılmamasından kaynaklı olarak bu şahıslarla Dink cinayeti arasında somut bağlar kurulamadı. Dolayısıyla bu davalar birleştirilmedi. Ergenekon davasında Hrant Dink cinayetinden dolayı kurulan bir hüküm söz konusu değil. Cinayetin saiki bakımından Zirve Yayınevi’yle benzerlikler taşısa da Zirve’yi gerçekleştirenlerle

Dink cinayetini gerçekleştirenler arasında da bir bağlantı kurulamadı. Somut bağ kurulamadığı müddetçe Ergenekon tarafından işlenmiş bir cinayettir demek çok mümkün görünmüyor. İster Ergenekon ister Ergenekon’a benzer başka bir örgüt işlemiş olsun, bu cinayetin kamu görevlilerinin oluru olmaksızın işlenmesi mümkün olmazdı.

Hrant Dink davası sürecinde AKP’nin rolü neydi?

Cinayette sorumluluğu olan kamu görevlilerinin yargılanmasının önünü kapatan bir tutumu oldu hükümetin. Cinayette sorumluluğu olan kamu görevlilerinin yargılanmalarının önüne geçildiği gibi, cinayette sorumluluğu olan kamu görevlilerinin bir kısmı da terfi etti. Erhan Tuncel’i hukuka aykırı şekilde polis muhbiri yapan ve Dink cinayetinden kısa bir süre öncesine değin Trabzon İl Emniyeti İstihbarat Şube Müdürü olan kişi İstihbarat Daire Başkanı olarak atandı birkaç ay önce. Cinayetin işlendiği dönemde İstanbul İl Emniyet Müdürü olan Celalettin Cerrah vali olarak atandı ve yine cinayetin işlendiği dönemde İstanbul Valisi olan Muammer Güler İçişleri Bakanı yapıldı.

Hükümet her ne kadar ‘bu cinayet hükümetimize karşı işlenmiş bir cinayettir, aydınlatacağız’ dese de bir noktada kamu görevlilerinin bu cinayetteki sorumluluğunu anladı

ve cinayetin aydınlatılması sözünü yerine getirmedir. Aksine kamu görevlilerinin yargılanmasının önüne geçti. Sorumluluğu olan kamu görevlilerinin yargılanması sadece Trabzon İl Jandarma Komutanlığı'nda görevli iki alt düzey personel olan Okan Şimşek ve Veysel Şahin ile sınırlı tutulmaya çalışıldı.

Hükümetin bu davadaki sorumluluğunda iki önemli nokta var: Birincisi cinayetten sorumlu olan kamu görevlilerinin atamasını AKP yaptı. İkincisi de yargılama izni vermesi durumunda açığa çıkacak gerçeklerin, yargılanmasına izin verdikleriyle sınırlı kalmayacağı endişesini yaşadı. Örneğin, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında inceleme yapılmış Trabzon İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz yapılan incelemede "İstihbarat almadık, haberdar değildik, haberdar olsaydık tüm önlemleri alırdık, Cumhuriyet Savcılığı'na bildirirdik. Her gün İl Emniyet Müdürü'yle, Vali'yle toplantı yaparız, bu toplantıda dile getirirdik. Her ay 'il emniyet ve asayiş' toplantısı yaparız; MİT Bölge Başkanı, Vali, Garnizon Komutanı, Cumhuriyet Başsavcısı katılır ve biz mutlaka orada bunu dile getirirdik. Bu cinayetin önüne geçerdik" diye beyanlarda bulunmuştu. Yine İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız, Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin de inceleme aşamasında Hrant Dink cinayeti öncesi cinayete dair herhangi bir istihbaratın kendilerine ulaşmadığını beyan ettiler. Okan Şimşek ve Veysel Şahin hakkında valilik tarafından soruşturma izni verildi ve bu kişiler soruşturma aşamasında da haklarında dava açılmayacağı düşüncesiyle yine aynı beyanlarda bulundular. Haklarında dava açılması üzerine de inceleme ve soruşturma aşamasındaki beyanlarının gerçeği yansıtmadığını, Hrant Dink cinayetine dair 2006 yılı Temmuz ayında bilgi edindiklerini, bilgiyi

edindikleri günün akşamı cinayete dair elde ettikleri bilgiyi Yüzbaşı Metin Yıldız'a ilettiklerini, Yüzbaşının da bir sonraki gün yapılan toplantıda Dink cinayetine dair elde edilen bilgiyi Albay ve diğerlerine ilettiğini beyan ettiler. Bu bilgi Okan Şimşek ve Veysel Şahin'in yargılanmasına izin verilmesi sonrası duruşmada açığa çıkan bir bilgiydi. Dava açıldığı ve ceza alabilecekleri

olması bakımından önemlidir.

Bu kez önceki dava sürecinden farklı olarak avukatlar mahkemeyi hangi yönden zorlamaya çalışacaklar?

Başından itibaren örgütün üst yapısı, irtibatları açığa çıkmadı ve bu cinayete bağlantılı olan kamu görevlileri yargılanmadı. Bu görevlilerin bir kısmı belki doğrudan doğruya örgütle ilişkiliydi, bir kısmı ise değildi ama cinayette sorumlulukları vardı. Okan Şimşek ve Veysel Şahin'in beyanları sonrası, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında görevi ihmal suretiyle görevi kötüye kullanmaktan ceza davası açıldı ve buradan hüküm giydiler. Biz bu kararı temyiz ettik. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı "Görevi ihmal suçu vardır. Bunun yanı sıra cinayetten sonra evrakta sahtecilik suçu işlemlerdir" diye bir tebliğname hazırladı ve kararın bozulmasını talep etti. Biz bu tebliğnameye yanıt verdik ve dedik ki "Evet evrakta sahtecilik suçu vardır. Cinayetten sonra, cinayetten önce elde ettikleri bilgiyi sonradan elde etmişler gibi belge düzenlemişlerdi ve evet bu evrakta sahteciliktir. Ancak asıl olarak bu, fiili ihmali davranışla adam öldürme suçudur ve buradan hüküm kurulması gerekirken görevi kötüye kullanmaktan, görevi ihmalden hüküm kurulmuştur. Karar buradan bozulmalıdır." Biz 'ihmal suretiyle kasten adam öldürmek' dediğimizde kastettiğimiz 'kasıtlı şekilde hareketsiz' kalınarak cinayetin işlenmesine olanak vermektir. Yani Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlilerinin cinayetten çok önceden beri cinayete ilgili tüm bilgilere sahip olduklarını; Yasin Hayal'in İstanbul'a geldiğini, Agos'un ve evin çevresinde krokiler hazırladığını, keşifler yaptığını ve nihayetinde cinayet için silah temin ettiğini bildiklerini ve buna rağmen örgüte dönük operasyon yapmadıklarını,

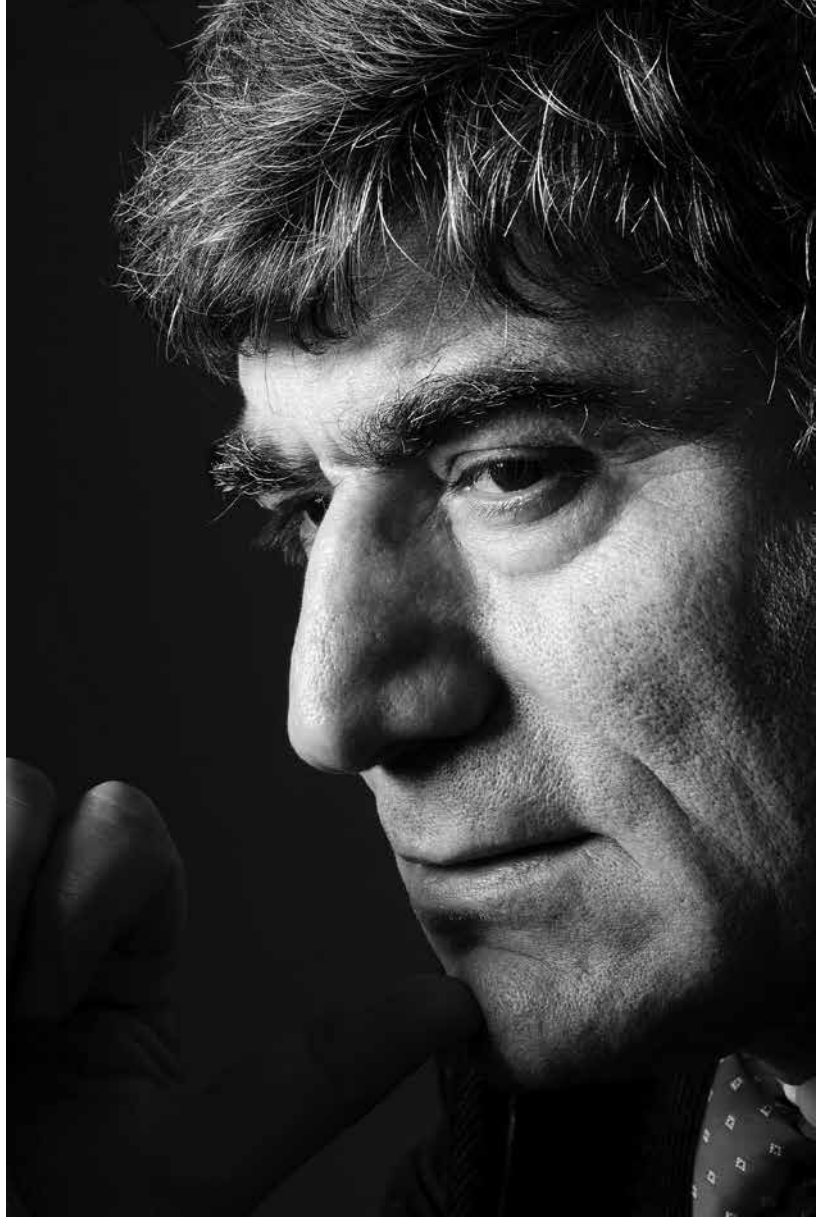

endişesini yaşadıklarında "biz görevimizi yerine getirdik, üslerimize bildirdik, biz değil onlar yargılanmalı" demeye başladılar. Benzer süreç İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü ve Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında da söz konusu olabildi. Yani buradaki görevliler hakkında dava açıldığı zaman hiç bilmediğimiz başka gerçekler de ortaya çıkabilirdi. Yine bunun önüne geçilmeye çalışıldı. Ayrıca Hrant Dink cinayetine giden iklimin oluşmasında hükümet yetkililerinin de sorumluluğu bulunmakta. Ermeni meselesine ilişkin Bilgi Üniversitesi'nde gerçekleştirilen konferans için Cemil Çiçek "ülkeyi arkadan hançerliyorlar" gibi bir laf etmişti. Doğrudan cinayete bağlantılı değil elbette bu beyan ama cinayete giden süreçte siyasi iklimin oluşmasına katkı sağlayan beyanlardan biri

hareketsiz kalmak suretiyle cinayetin işlenmesinin önünü açtıklarını beyan ettik. Yargıtay dairesi tarafından bu konuda henüz bir karar verilmiş değil.

Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü ve İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında bugüne kadar dava açılmadı. Yargılama için yapılan inceleme ve soruşturmalarda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildi. Biz bu kararlar aleyhine AİHM'e dava açmıştık ve AİHM 'Dink-Türkiye' kararında etkin bir soruşturma yapılmadan kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiğini karara bağladı ve Türkiye'yi mahkûm etti. Biz bu karar sonrası 2011 yılı Ocak ayında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın TMK 10. maddesiyle ilgili kısmına başvurup Trabzon İl Jandarma, İstanbul ve Trabzon İl Emniyet ve İstanbul Valiliği görevlilerinin cinayeti işleyen örgütle bağlantılı olduklarını, kiminin örgütün yöneticisi kiminin üyesi olabileceğini ve soruşturma yapılmasını, dava açılmasını AİHM kararına da dayanarak talep ettik. 2012 yılının başında Devlet Denetleme Kurulu (DDK) da kamu görevlilerinin Dink cinayetindeki sorumluluğunu tespit eden bir rapor hazırladı. Biz bu raporu henüz edinmediğimiz bir tarihte 2012 yılı Şubat ayında İstanbul Savcılığı'na kamu görevlilerinin sorumluluğunu anlattığımız yeni bir dilekçe vermiştik. DDK raporu çıktıktan sonra da iki ayrı dilekçe verdik. Biri DDK raporunu da içeren ve bütün süreçleri anlatan çok daha geniş kapsamlı bir dilekçeydi, diğeri de soruşturmasını talep ettiğimiz önemli hususları içeren dilekçeydi. Fakat İstanbul Savcılığı'nın yürüttüğü soruşturmada gizlilik kararı olduğundan savcının o dosyada ne işlemler yaptığını, talep ettiğimiz delillerin toplanıp toplanmadığını bilemiyoruz. Dosyada kovuşturmanın yer olmadığına dair karar verilmediği gibi dava da açılmış değil.

Kamu görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunduktan sonra 4. yargı paketi olarak adlandırılan bir düzenleme yapıldı ve o düzenlemede "etkin soruşturma yapılmadan

kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar verildiği AİHM kararıyla kesinleşirse başvuru olması halinde savcılıklar üç ay içinde yeniden soruşturma açacaktır" diye bir düzenleme yapıldı. Kamu görevlileri yani İstanbul İl ve Trabzon İl Emniyet müdürleri, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı, dönemin İstanbul Valisi Muammer Güler ve yardımcısı Ergün Güngör hakkında yeniden suç duyurusunda bulunduk. Savcılık Trabzon İl Emniyet ve İl Jandarma Komutanlığı hakkında yetkisizlik kararı verdi. Onlarla ilgili kısmı ayırıp Trabzon'a gönderdi ve Trabzon Savcılığı'nın soruşturmasını istedi. Muammer Güler hakkında yasal bir

düzenleme sebebiyle görevsizlik kararı verdi. Ona ilişkin kısmı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdi. İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında ise Valiliğe başvurup soruşturma izni talep etti. Yetkisizlik ve görevsizlik kararına itiraz etme olanağımız yok müşteki taraf olarak. Ancak Valilikten soruşturma izni talebine itiraz ettik çünkü yasa çok açık "etkin soruşturma yürütülmediğine dair AİHM kararı varsa soruşturma açılır" diyor. Soruşturma açmak zorunda, izin istememeli. Oysa savcılık izin talep ediyor. Bu yasaya açıkça aykırı bunu da söyledik. Henüz bir karar verilmiş değil savcılıktan veya verdiği

karar bize tebliğ edilmedi.

Sorunuza dönersem, kamu görevlilerinin yargılanması muazzam derecede önemli Hrant Dink cinayeti davasında. Eğer kamu görevlileri bir şekilde bu davada yargılanmazlarsa, yargılananlar yalnızca Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri olursa ve yargılandıkları husus da görevi ihmal olarak kalırsa çok olumsuz bir tablo ile karşı karşıya kalırız. Hrant Dink cinayetinin işleneceğine dair ayrıntılı bir bilgi sahibi olan ve görevi gereği cinayeti önlemekle yükümlü olan ve fakat bilinçli ve kasıtlı şekilde cinayetin işlenmesini engellemeyen kamu görevlilerinin yargılanması, cinayeti işleyen örgütün üst yapısının açığa çıkarılmasıyla bağlantılı ve bu husus çok önemli. Bu nedenle kamu görevlilerinin yargılanmasıyla ilgili açık olan soruşturma ve dava dosyalarını fazlasıyla önemsiyoruz. Biz hem o soruşturma dosyasındaki görevlilerin yargılanmasını talep edeceğiz hem de örgütün üst yapısının açığa çıkarılması için soruşturma ve yargılamaların derinleştirilmesini isteyeceğiz.

Başlayan yeni dava sürecinin örgütün üst yapılarının açığa çıkarılması açısından bir gelişme göstereceğini düşünüyor musunuz?

İyimser olmamız için neden yok. Çünkü İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Dink cinayeti işlendiği tarihte bu türden bir soruşturma yürütmedi. Yürütebilme olanağı vardı ve TMK 10. Maddeyle (eskiden CMK 250. madde ile yetkili) yetkili, geniş yetkilerle donatılmış bir savcılığı buna rağmen etkin soruşturma yürütmedi. Kamu görevlilerinin bu cinayette sorumluluğu çok açık ortadaydı, dava açabilirdi. Ancak dava açmadı. Daha baştan saiklerini bile bilmeden bunların fiillerini, görevi ihmal, suçluyu kayırma veya suç delillerini gizleme olarak niteledi. İfade bile almadan görevsizlikle Trabzon Savcılığı'nın soruşturmasını istedi. İstanbul İl Emniyet görevlileri hakkında hiç soruşturma açmadı. Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında da

hiçbir soruşturma açmadı, İstanbul Valiliği görevlilerini de soruşturmadı. Dolayısıyla İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı çok geniş yetkilere sahip olmasına rağmen cinayeti soruştururken etkili olmayan bir soruşturma yürüttü. İlginç olan tarafı şudur; esas hakkında mütalaasında İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde savcılık makamı Ergenekon soruşturmasından önce yapılan Dink cinayeti soruşturmasının yeterli etkinlik içerisinde yapılmadığını da ikrar etti yani böyle bir kabulü de var savcılığın. 20 Nisan 2007 tarihinde İstanbul savcılığı Trabzon Emniyet ve Jandarma görevlileri hakkında görevsizlik kararı vermiş ve bu görevlileri kendisi soruşturmamıştı. Altı sene sonra İstanbul savcılığı yeni suç duyurumuza da görevliler hakkında yetkisizlik kararı verdi ve Trabzon İl Jandarma ve İl Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkındaki dosyayı Trabzon'a gönderdi. Bu durum soruşturmaların bir bütün olarak yapılmasının önünü kapattı ve bugün de kapatmakta. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde biz Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında yürümekte olan davanın kendi mahkemelerinde görülmekte olan dava ile birleştirilmesini defalarca talep ettik ancak bu talepler sürekli reddedildi. Toplanmasını istediğimiz delillerin çoğu toplanmadı. Savcılığın cinayet sonrası soruşturmayı yürütme biçimi, mahkemelerin yargılamayı yürütme

biçimleri, Trabzon'da Jandarma görevlileri hakkındaki suçlamaların görevi ihmalle sınırlandırılması, son suç duyurumuz sonrası yetkisizlik kararı verilmesini bir arada değerlendirdiğimizde elbette iyimser olmak için bir nedenimiz yok.

Önceki dava sürecinde umutlu olmamıza neden olan en önemli şeylerden bir tanesi davayı takip eden bir kamuoyunun olmasıydı. Bu davanın hala takipçisi olmak neden önemli?

Kamuoyu bu davanın takipçisi olmazsa bu davadan sonuç almak asla mümkün olmayacak. Takipçisi olduğu takdirde zayıf da olsa bir ihtimal var. Bunun için kamuoyu baskısına ihtiyaç var, duyarlılığa ihtiyaç var.

Kalıcı barış için Kürdistan'a statü!

Volkan Akyıldırım

KÜRT kimliğinin ve dilinin tanınması, Türkiye'nin en büyük sorunun çözmeye yeter mi? Milyonlarca Kürt için AKP'nin bugüne kadar attığı adımlar karşısında neden hala güvensizlik duyuyor? Kürt siyasi hareketi "statü istiyoruz" derken neyi talep ediyor? Kürdistan'ın özerkliği neden egemen sınıfın bütün partilerinin ve devletin hışmını topluyor?

Batı'da yaşayan işçilerin, yoksulların ve özgürlükten yana olan herkesin anlaması gereken gerçekler var:

Fırat'ın doğusuna geçtiğiniz anda oranın ayrı bir ülke olduğunu görürsünüz. Ayrı bir dil, ayrı bir kültür, Batı ile bütünüyle farklı sosyal ve iktisadi koşullar. Misak-ı milli sınırları içerisinde Türkiye'nin herhangi bir parçası olarak sunulan bu coğrafya Kuzey Kürdistan'dır.

20. yüzyılın başında, imparatorluklar tarihe karışıp birçok ulus-devlet kurulurken, Kürdistan 1. Dünya Savaşı'nın ardından kendini 4 parçaya bölünmüş bulur. Ortadoğu'nun sınırları İngiliz emperyalizmi tarafından cetvelle çizilirken, Kürtlerin yaşadığı coğrafyada Türkiye, Irak (Güney Kürdistan), İran (Doğu Kürdistan), Suriye (Batı Kürdistan) ve SSCB ulus-devletleri hakim olmuştur. Kürdistan uluslararası bir sömürge haline gelmiştir. Eski SSCB'nin hakimiyetindeki küçük alan bir kenara bırakıldığında Kürdistan bir asır önce 4 parçaya bölünmüş ve her bir parçadaki devlet sömürgeciliği baskıyla uygulamaya başlamıştır.

1924'te Türkiye sınırları içerisinde yaşayan herkesin Türk olduğu fikri cumhuriyetin ilk anayasasının özü olarak dayatılana kadar, hem resmî hem de gündelik dilde Kürtlerin yaşadığı coğrafya Kürdistan olarak adlandırılmıştır. Mustafa Kemal ve arkadaşları, cumhuriyet kurulurken Kürtlere özerklik (muhtariyet) sözü vermiş ancak iktidarı aldıktan sonra inkâr, imha ve asimilasyon denen sömürgeleştirme sürecini başlatmıştır. Bu politika başından itibaren Kürt ulusal direnişiyle karşılaşmış, PKK ortaya çıkana kadar Kürtler 28 kez ayaklanmış ve her ayaklanma kanla bastırılmıştır.

Kuzey Kürdistan'ın yer altı ve yerüstü kaynakları Türk burjuvazisi tarafından talan edilirken, Kürdistan işçi sınıfı ucuz iş gücü olarak kullanılmıştır. On yıllar boyunca Kürdistan'a Türk burjuvazisi tarafından herhangi bir yatırım yapılmamış, Batı ile Doğu arasında derin bir eşitsizlik sürdürülmüştür. Kürtler Ankara'dan atanan valiler, yani sömürge valileri tarafından yönetilmiştir. Kürtçe şehir ve köy adları silinmiş, yerine Türkçe isimler konmuştur. Türk ordusunun en büyük silahlı gücü bölgede konumlandırılmıştır. Kürtlerin her türlü siyasi örgütlenmesi zorla dağıtılmış, kurdıkları tüm partiler kapatılmıştır. Kürt dili, kültürü ve kimliği üzerindeki baskı, sömürgeciliğin ekonomik ve siyasi saldırısının bir parçası olarak uygulanmıştır.

Resmi ideoloji, kemalist eğitim ve zorunlu askerlikle Kürdistan gerçeği Batı'da yaşayanlardan on yıllar

boyunca saklandı. Çözüm sürecinin zorlu bir yol olması, sömürgeciliğin devam etmesinden yana olan egemen güçlerin varlığından, Kürtler üzerinde baskı ile şekillenen paralel devlet aygıtının hâlâ ortadan kaldırılmamış olmasından kaynaklanıyor.

Kürt sorunun demokratik çözümü ve kalıcı barış, sömürgeciliğin son bulması, Kürtlerin kendi kendilerini yönetebilmesi, Türkiye'nin yönetimine Kürt kimlikleriyle katılabilmesinden geçiyor. Kürt siyasi hareketi bunun yolu olarak demokratik özerkliği yani Kürt nüfusun yoğunlaştığı bölgeleri Kürtlerin yönetmesini savunuyor. Yani cumhuriyetin Kürtlere verdiği sözü tutmasını istiyor.

Devrimci sosyalistler her türden sömürgecilğe karşıdır. Kürtler kendi kaderlerini kendileri tayin etmelidir. Ayrılma hakkı da dahil ne karar verirlerse destekliyoruz. "Bölücülük" paranoyasını yayarak yönetenler, Türkiye işçi sınıfı bölen ve mücadeleden alıkoyan Türk burjuvaları ve onların silahlı adamlarıdır. Ortadoğu'nun en kalabalık devletsiz halkının bir statüye kavuşması, Türkiye işçi sınıfını bölen devlet siyasetinin en temel parçasını da tarihe karıştıracaktır.

Çözüm sürecinin hangi evresindeyiz?

Yıldız Önen

2013 Kürt sorununda ilklerin yaşandığı bir yıl olarak tarihe geçecek. Geçen yıl binlerce Kürt tutuklunun ölüm sınırına yaklaşan açlık grevlerinden Abdullah Öcalan'ın önerisiyle vazgeçmelerinin ardından Türkiye'de devletin de toplumun da çok alışık olmadığı gelişmeler yaşandı.

Bu gelişmelerin başında önce Abdullah Öcalan'ın ve hemen ardından da PKK'nin meşrulaşması geldi. Hükümet yetkilileri nedense Abdullah Öcalan'ın Kürt hareketi üzerindeki etkisini ölçme ihtiyacı hissettiler ve her defasında kendini gösteren bu etki, açlık grevleriyle bir kez daha tescil edilmiş oldu.

Paris'te öldürülen üç PKK üyesi devrimcinin cenazesi çözüm sürecinin bir evresine dönüştürüldü. Cenazede hiçbir olay çıkmadı. Aylarca kendisinden haber alınmayan Abdullah Öcalan'la BDP heyeti görüşmele- re başladı. Sonunda 21 Mart günü geldi. 21 Mart 2013, tarihi bir gün oldu. Olayların çıktığı, yüz binlerce insanın katıldığı ve her defasında devlet şiddeti nedeniyle insanların yaralanması ya da ölmesiyle sonuçlanan Newroz etkinliklerinde, Abdullah Öcalan'ın mesajı okundu. Mesaj hem Kürtçe hem de Türkçe okundu ve televizyonlardan canlı yayınlandı. Devletin bir numaralı düşmanı, bir kaç dakika içinde Türkiye'de "düşük yoğunluklu savaşın" sona erdiricisi, barış sürecinin en önemli politik figürü haline geldi.

Abdullah Öcalan'ın mesajı sıradan bir çağrı değil stratejik bir değişikliğin de ötesinde, silahlı mücadele

Kürt halkı kendi mücadelesinin, kararlılığının ürünü olarak barış sürecinin itekleyicisi, sürdürücüsü oldu.

döneminin sona erdiğini, artık demokratik, kitlesel mücadeleler döneminin başladığını ve bu dönemde önemli olanın fikri tartışmalar olduğunu vurguluyordu. Mesaj, Kürt halkı tarafından coşkuyla karşılandı. Sadece Kürt halkı değil, batıda Kürt halkının özgürlüğü için mücadele eden demokratlar ve sosyalistler açısından da moralleri yükselten bir politik iklimin oluşmasında Abdullah Öcalan belirleyici oldu. Böylece umut verici bir dönem daha da sağlamlaşan adımlarla ilerlemeye başladı. Akil insanlar heyetinin oluşması umutları daha da pekiştirdi.

2013 yılı, bir Kürt isyanının liderinin ve bu isyana önderlik eden hareketin ilk kez devlet tarafından meşru bir siyasi figür olarak muhatap alınmasıyla da tarihe geçecek. Çözüm sürecinde, esasında tüm adımlardan daha büyük bir politik öneme sahip olan gelişme bu. Bu, çözüm sürecinin kalıcı bir barış sürecine evrilmesini garanti altına alacak olan müzakerelerin başlaması anlamına geliyor. Aylar boyunca gelgitlerle devam eden sürecin ana karakteri, müzakerelerin sürmesi ve çatışmaların sona ermiş olması.

KÜRTLER KANDIRILIYOR MU?

Çözüm süreci Kürt hareketinin dışında kalan, esas olarak da Kürt halkının kendi kaderini istediği gibi tayin etmesi konusunda hiçbir fikri olmayan, böyle bir ilkenin deli saçması olduğunu düşünen, Kürtleri

aşağılayan, görmezden gelen çevrelerde bir tepki yarattı ve çözüm sürecinin en önemli tehdidi, bu tepkinin Kürt hareketi üzerinde yarattığı basınçtan aldığını söylemek mümkün. Bu tepki, özetle, kendileri Kürt halkının tüm haklarının garanti altına alınmasını istiyormuş gibi gösterip, aynı zamanda Abdullah Öcalan'ın AKP ile barış masasına nasıl oturabildiğini sorgulayan yaklaşım sahiplerinden geliyor. "AKP ile barış mı olur?" diyerek analiz yapanlar, süreci "AKP'nin barışı" diyerek lekeledikten sonra, aslında Kürt hareketine hiçbir şey önermiş olmuyor.

Bu yaklaşımın ilk yanılması, süreci AKP'nin barış süreci olarak adlandırmada. Gelişmeler neden Kürt halkının, Kürt hareketinin ve Abdullah Öcalan'ın mücadelesinin, deneyimlerinin ve kararlılığının değil de AKP'nin süreci olarak görülüyor? Aynı AKP, KCK tutuklamaları sırasında da hükümetteydi, DTP kapatılırken de, BDP'ye yönelik hakaretleri arka arkaya sıralarken de. Aynı Tayyip Erdoğan, açlık grevlerinin en başında, hem BDP'lilere hem de açlık grevi yapanlara yönelik aşağılayıcı dili kullanıyordu.

Ne oldu? Bir anda barışsever mi oldu, AKP ve liderliği? Değil elbette. Yakın zamanda hem 2011 seçimlerinde hem de sivil itaatsizlik eylemlerinde ve son olarak açlık grevlerinde Kürt halkının her türden

yaratıcı mücadelesinin sayısız alternatifine sahip olduğu, mücadele içinde seçimlerde aldığı yüksek oyların da gösterdiği gibi kazanım elde ettiği ve en önemlisi savaş politikalarıyla Kürt hareketini geri adım atmaya-çağı kesinleşmiş oldu.

Bir yandan da hem Suriye’de hem Irak’ta gelişen Kürdistan, Rojava özerk bölgesi, Kürt sorununun Türkiye’de bürüneceği biçimlerin tüm bölgede belirleyici olacağını ve bölgedeki her gelişmenin de Türkiye’de Kürt sorununu etkileyeceğini gösterdi. AKP Kürtlerin haklarını kazanmasına bayıldığı, Abdullah Öcalan’a hayran olduğu için değil, başta Türkiye’de olmak üzere Kürt halkının 21. yüzyılda özgürlük mücadelesini hem Irak hem de Suriye’de de geliştirme gücüne sahip olduğunu gördüğü için çözüm süreci başladı.

Kısacası, Kürt halkı, kendi mücadelesinin, kararlılığının ürünü olarak barış sürecinin itekleyicisi, sürdürücüsü oldu. Süreci AKP’yle barış mı olur diyerek karalamaya çalışanlar masanın diğer tarafında oturan Kürtleri küçümsüyor, Kürt halkının iradesine, kararlarına çamur atıyor ve Kürtlere sadece ve sadece sonsuza kadar savaşmasını öğütüyor.

SİYASAL BİR SORUN

Kürt sorunu ne sadece anadilde eğitim ne de sadece KCK’li tutuklular sorunudur. Kürt sorunu, klasik bir sömürgecilik politikasından kaynaklanan her yönüyle siyasal bir sorundur. Bir halkın varlığının inkar edilmesi, reddedilmesi ve asimilasyona uğratılmak istenmesinden kaynaklanan bu sorunun ortaya serilmesi ve kavranmasında bu yüzden ne sadece askeri yan ne de kültürel ve hukuki alanlar tek başlarına ele alınamaz. Sorun, bir halkın nasıl yaşamak istiyorsa öyle yaşamasının siyasal düzeyde garanti altına alınıp alınmayacağı ile belirlenebilir ve bu yüzden anadilde eğitim hakkı, KCK’li tutukluların durumu, toplumsal, ekonomik ve hukuksal ve anayasal tüm düzeyler bir bütün olarak ele alınmak zorundadır.

Onlarca yılın karmaşık çelişkilerinin biriktiği bir sorunun ise bir günde çözülmesini beklemiyoruz. Çözüm süreci bu yüzden sayısız dinamğin etkisiyle gelgitler yaşıyor, bir gün içimiz çok rahatken bir diğer gün süreç bozuluyor mu diye düşünmeye başlıyoruz. Buna gerek yok! Masada bizler oturmuyoruz. Masada, Kürt halkı, Kandil, BDP ve Abdullah Öcalan oturuyor. Kürt sorununun siyasal bir sorun olduğunu ve sorunun çözümü için Kürt halkının varlığının tanınması ve haklarının her düzeyde garanti altına alınması gerektiğini düşünenlere düşen, sürecin her adımında “Ah, vah” etmek değil, sürecin Kürt halkı lehine işlemesine yardımcı olmak için aktif bir mücadele sürdürmektir.

Her hangi bir egemen sınıf partisi gibi, AKP de çözüm sürecini, Türkiye devletinin, Türkiye egemen sınıflarının çıkarlarının sürdürülebilirliğini garanti altına almak için başlattı. AKP’nin çözüm sürecinden

olmadığı bir siyasal düzey yarattı. Şimdi sorun, çözüm sürecinin de kaderini belirleyecek olan, Kürt halkının siyasal varlığının hangi sınırlarda tanımlanacağı sorunu. Bu tanımlamanın anayasal düzeye nasıl aktarılacağı. Sorunun bir kutbunu oluşturan Abdullah Öcalan’ın ve PKK kadrolarının kaderinin ne olacağı tartışması, bu yüzden PKK’nin elini güçlendirmek için öne sürdüğü bir zorluk başlığı değil, Kürt sorununun siyasal-demokratik çözümü sürecinin üzerinden atlayamayacağı bir sorun alanıdır. Kürt halkı açısından anadilde eğitim hakkı ne kadar önemliyse, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin organik bir toplamı ve ifadesi olan PKK’nin kaderinin ne olacağı, Kürt siyasal hareketinin genel siyasal alanın meşru bir parçası olup olmayacağı da o kadar önemli.

beklentisi, Kürt halkının haklarının asgarisiyle yetinmesini sağlama almak, PKK’nin silahsızlanması ve Ortadoğu politikalarına müdahil olurken daha istikrarlı bir iç politik koşula sahip olmak. AKP liderliği açısından TRT Şeş, aslında yeterliydi. Kürtçe yayın yapan bir tv kanalının giderebileceğinden çok daha köklü bir sorunla karşı karşıya olduklarını da biliyorlardı.

Kürt halkının mücadelesi ve batıda zaman zaman etki yaratan barış mücadelesi, artık Kürt halkının varlığının inkar edilmesinin mümkün

“Asıl işimiz silahlar sustuktan sonra başlayacak”

Bahan Gönce

“Hakikat Adalet Hafıza Merkezi” neyi amaçlıyor?

Adımızdan da anlaşıldığı gibi, geçmişle yüzleşme üzerine çalışıyoruz daha çok. Yeni bir kuruluş. 2011 yılında kuruldu. Amacımız, geçmişte yaşanan ağır insan hakları ihlallerinin belgelenmesi ve bunlarla ilgili hakikatlerin ortaya çıkarılması. Aynı zamanda sorumluların yargılanmasını ve toplumun gerçeklerle ilgili bilgi sahibi olmasını sağlamak ve bununla ilgili mekanizmaları desteklemek. Bu kapsamda yaklaşık bir buçuk yıldır gözetiminde zorla kaybetme suçunun belgelenmesi üzerine çalışıyoruz. Tanıklıklar ve dokümanlar topluyoruz. Yine bu suçun ve benzer devlet terörü kaynaklı suçların toplum tarafından bilinmesi yönünde çalışmalar yapıyoruz. Bûka Baranê de bu çalışmalar kapsamında çektiğimiz bir belgesel.

Bûka Baranê savaşın en yoğun yaşandığı dönemden başlıyor ve günümüze uzanıyor. 90’lardan baktığımızda bugün neredeyiz?

90’larda ben de çocuktum aslında. O fotoğraftaki sınıftaki çocukların yaşadığı şeylere benzer bir şey yaşamadım. Ülkenin batısında büyüdüm. Bugün içinse şunu söyleyebilirim. Tabi ki o dönemdeki şiddet bugünden çok daha vahimdi. Bugün en azından politik anlamda barış dönemi başladı. Filmi çekmeye başladığımız dönemde, 2011’de, savaş devam ediyordu. Açlık grevleri devam ediyordu ve bölgede sıcak

çatışma vardı. Teklif götürdüğümüz bazı insanlar oraya gelmek bile istemedi. O anlamda biz filmi çektikten sonra sanki “ilahi bir dokunuş gibi”, barış süreci başladı ve bu anlamda önemli bir döneme denk geldi. O dönemden bu döneme insanların umutla baktığı bir süreç var bugün. Birçok eksigiğe rağmen, en azından savaşın durma ihtimali belirdi. Bu anlamda fark var elbette.

ASIL İŞİMİZ SİLAHLAR SUSTUKTAN SONRA BAŞLAYACAK

Çözüm süreci uzun bir yolun, barışın ilk somut adımları. Hakikatleri açığa çıkarıp yüzleşmeyi sağlamak için daha neler yapılabilir?

Öncelikle çözüm sürecinin sadece masa başındaki müzakerelerden, silahların susmasından ibaret olmadığını düşünüyorum. O anlamda, tarafların görüşmeleri elbette önemli ama bu savaştan birebir etkilenen mağdurlar, bu savaşa sessiz kalan, ortak olan veya haberi olmayan insanların kalıcı bir barış için yaşananları öğrenmesi, o yaşananlardan ders çıkarması gerekiyor. Bu anlamda sadece silahların susması, operasyonların durması, hatta silah bırakmak bile yeterli değil. Barış için barış kültürünün, insan hakları kültürünün yerleşmesi, aynı zamanda işlenen savaş suçlarının, insanlığa karşı suçların yargılanması ve bu yaşananların genç kuşaklar tarafından öğrenilmesi ve hafızanın inşa edilmesi önemli. Bu anlamda süreç yeni başlıyor, çok kolay değil. Dünyadaki benzer süreçleri yaşayan hiçbir ülkede barış bir anda tesis edilmedi. O yüzden işimiz asıl silahların susmasından sonra başlayacak.

Peki, hakikatlerin ortaya çıkarılması sürecinin neresindeyiz? Çözüm sürecinin buna katkısı ne olabilir?

Hakikatlerin ortaya çıkarılması konusunda yapılan güzel çalışmalar

Bileşenlerinden olduğumuz Çözüme Evet Koalisyonu olarak gerçekleştirdiğimiz Bûka Baranê gösteriminin ardından Hakikat Adalet Hafıza Merkezi’nden Emrah Gürsel ile film ve çözüm süreci hakkında konuştuk.

var; STK'ların yaptığı, bizim yapmaya çalıştığımız dokümantasyon çalışması var. Fakat tabii ki bunlar yeterli olmadı. Farklı engeller, sorunlar nedeniyle. Yaşananlar çok az ortaya çıkarılabildi. Bununla ilgili hafızayı inşa için belgeseller çekildi, kitaplar yazıldı. Barış sürecinin buna katkısı şöyle olabilir: bu tip süreçlerden sonra, savaştan etkilenen insanlar daha rahat konuşmaya başlayabilir, sorunlar üzerine cesurca adımlar atabilir. O anlamda bir avantajı, insanların kamusal alanda bu konuları daha fazla konuşması. İkinci avantajı da, devlet bu suçları tanır, ki bence bu olmak zorunda, devlet hatalarını kabul ederse, bununla ilgili özür diler, hatalarını telafi etmeye çalışırsa hakikatler daha rahat açığa çıkarılır. Süreç bizim açımızdan çok daha verimli, kolay bir süreç olur ama savaşın devam ettiği bir ortamda hakikatleri açığa çıkarmak da kolay olmayacaktır. Bu anlamda, silahların susması önemli bir adım.

POLİTİK TALEPLERLE HAFIZA ÇALIŞMALARI İÇ İÇEDİR.

Hafıza çalışmaları ile politik talepler arasındaki ilişki nasıldır sizce?

Makro düzeydeki çabaları hafıza çabaları da destekliyor, zorluyor. Cumartesi Anneleri'nin eylemleri bir hafıza eylemidir. Hem hafızayı hem adaleti hem de hakikati arayan ve zorlayan bir şey. Politik taleple iç içe gerçekleşen şeyler bunlar. Siyasetin, insan hakları

örgütlerinin yaptıkları çalışmalar, bir yandan atılan siyasal adımları destekler. Elbette bu siyasal adımlar da hakikatin açığa çıkarılmasına destek olan, katalizör rolü oynayan adımlar oluyor. O anlamda, birini bırakıp diğerine yönelmek pek anlamlı sayılmaz. Sonuçta devletin resmi olarak tanımadığı, adımlar atmadığı bir süreç sürdürülebilir olmayacaktır. Yani sadece biz sivil toplum olarak kendi başımıza adımlar attığımızda savaş durmayacak. Devletin adım atmaya zorlanması gerekiyor. Aynı şekilde, sivil toplumun siyaseti de kitle örgütleriyle beraber takip etmesi ve uyum olması gerekiyor.

BARİŞİN OLMADIĞI YERDE DEMOKRASİ OLMAZ

Barış ile demokrasi talepleri birbirinden ayrı düşünülebilir mi?

Bana açıkçası komik geliyor bunlar. "Barış mı demokrasi mi?" ayrımı komik. Tabi ki felsefi, teorik düzeyde bununla ilgili çok güzel retorik laflar edilebilir ama pratik anlamda ben demokrasinin olmadığı bir yerde barışın olamayacağını düşünüyorum. Ama bir yandan da barışı sağlamadan demokrasiyi tesis edemeyeceğinizi düşünüyorum. Dolayısıyla bunlar birbirini dışlayan kavramlar değil, bu ikilikler üzerine düşünmek yerine, ikisini nasıl tesis edebiliriz, nasıl demokratik bir barış inşa edebiliriz, buna bakmak lazım. Herhalde bunu diyen insanlar barışı

sadece silahların susması olarak görüyorlar ki öyle olmadığını düşünüyorum.

BARİŞİ İSTİYORSANIZ SÜRECİN DIŞINDA KALMAYIN

Teşekkür ederiz. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Çözüm sürecine dair tüm kesimlerin soru işareti olabilir. Ama samimi olarak barışa inanıyorsanız, barış sürecinin dışında kalmamanız gerekir, adım atmanız gerekir. Bu sürecin içinde olmak, bu sürecin yürütücülerinin her siyasi adımını destekliyor olmak demek değildir. Ama eleştirel bakarak bir yandan da destek olmak muhalif olmaya zarar veren bir şey değildir. Tam tersine, bence siyasal olarak daha gerçekçi bir noktaya taşır.

Kürtçe eğitim yasağı: İnkâr bitti, asimilasyon sürüyor

Volkan Akyıldırım

KÜRTÇEYE konulan yasak, Kürt sorununun özüdür. Bir halkın anadilini yasaklamak, çocuklarını ezen ulusun diliyle eğitime zorlamak, kimliğini ve benliğini sistematik olarak yok etmektir. Anadilde eğitim olmadan, Kürt dili bu ülkenin resmi dillerinden biri olarak kabul edilmeden Kürt sorununa kalıcı bir çözüm sağlanamaz.

Erdoğan, sık sık “inkâr ve asimilasyonu bitirdik” diyor ve AKP’nin bu yüzden desteklenmesi gerektiğini söylüyor. İnkâr (Kürt = Dağ Türkü, Kürtçe = Türkçenin kaba bir lehçesi) ve asimilasyon (Zorunlu Türkçe eğitim + Kürt dilinin yazılı ve sözlü aktarımının yasaklanması), Türk egemen sınıfının kendi ulus-devletini ilan etmesini takiben on yıllardır uygulanan, bugün sayıları 20 milyonu bulan bir insan topluluğuna karşı resmi devlet politikasıdır. İnkârcılık dönemi Kürtlerin 1984’te başlayan 29. ayaklanmasının devlet tarafından bastırılmaması ve özgürlük talebinin milyonlar tarafından açıkça seslendirilmesiyle bitirildi. Çoğu Kürt, 50 binden fazla insanın ölümüne yol açan kanlı bir savaşın sonunda Fırat’ın Batısında çözüm istediğinin açığa çıkmasıyla bitti.

28 Şubat darbesi, dindarlara ve Kürtlere karşı yapılmıştı. Darbecilerin hedefindeki dindarlar ve Kürtler pratikte yan yana gelirken, Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğu, işçi sınıfını ve yoksullar nerdeyse blok olarak, zorla Türkleştirme politikalarının zorba uygulayıcılarına karşı çıktı. Devletin tarihsel olarak ezdiği iki toplumsal grubun aynı anda karşı çıkışı, beraberinde resmi ideolojinin bütün yönlerinin sorgulanması, Kürt, Kürtçe ve Kürdistan gerçeğiyle tanışmasını beraberinde getirdi.

Bugün, tam da Kürt sorunun çözümü taraflar arasında konuşulurken neredeyiz?

Devlet televizyonu bir kanalında Kürtçe yayın yapıyor. Bir üniversitede Kürt dili ve kültürünü öğreten enstitü var. Kürtçe türkü söylediğiniz ya da müzik çaldığınız için bir faşist tarafından öldürülebilirsiniz, ancak tutuklanmıyorsunuz. Eğer tercüman tutacak paranız varsa Türkçe süren mahkemede son savunmanızı Kürtçe olarak yapabilirsiniz. Diyarbakır’da polis artık Kürtçe anons da yapıyor. Bunlar Kürt sorununun çözülmesine yetmediği gibi sorunun özü olduğu gibi du-

denir ve sorgulayanlara hemen sopa gösterilir.

BDP yasaklı Kürtçenin herhangi bir dilmiş gibi kabul edilmesine itiraz edince, hükümet sözcüsü Bülent Arınç, “Ye sev ya terk et”in bir başka versiyonunu yumurtladı: “Fizik, kimya, matematik nasıl okuyacaklar? Beğenmeyen, Kürtçe eğitim görmek isteyen Kuzey Irak’a gitsin.” (15 Eylül 2013)

Anadilde eğitim yasağının sürmesi söz konusu olunca 90 yıllık inkarcılığın temsilcileri hükümetin yanında duruyor. CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu Erdoğan ve Arınç’la dil

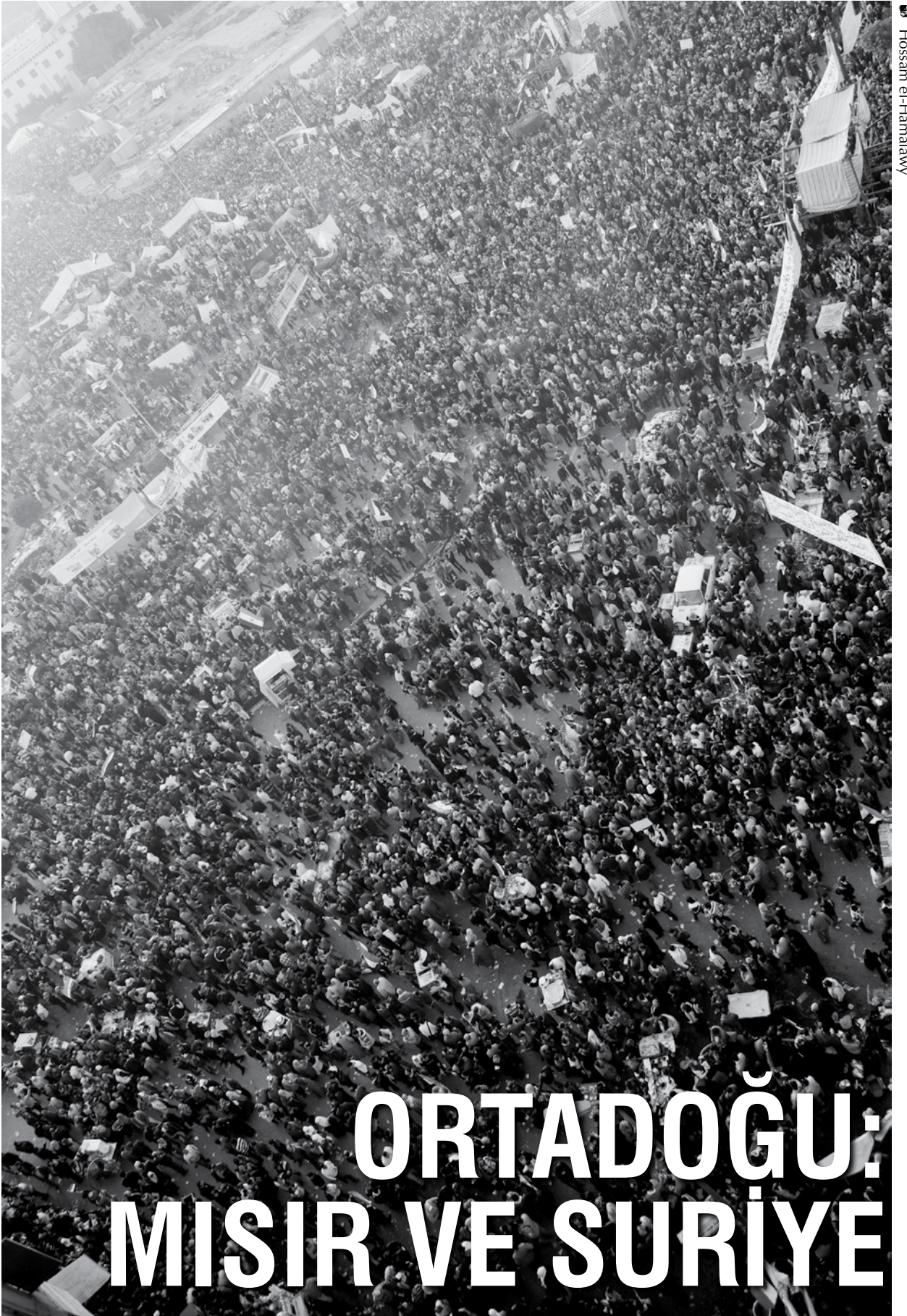
ruyor: Asimilasyonun çarkları hâlâ döndürülmeye devam ediyor.

Çözüm sürecinin ilerlemesi için demokrasi paketi açıklaması beklenen Erdoğan, Türkçenin resmi dil-tek dil olarak kalmasını savundu: “Biz, ülkemizi bölecek konular üzerinde adım atamayız. Biz zaten okullarda anadili öğrenme imkânı sağladık. Ama anadil ile eğitimin önünü açarsanız resmî dili zedellersiniz.” (18 Ağustos 2013)

Bir Kürt çocuğu, 5. sınıftan itibaren Kürtçeyi seçmeli ders olarak alabilir. Birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar Türkçe eğitim aldıktan sonra seçtiği Kürtçe dersi, dil öğretimi ile sınırlı. Eğitim dili Türkçe olmaya devam edecektir. Buna asimilasyon

birliği içerisinde: “Kürtçe öğrenim yapılmalı ama tüm derslerin Kürtçe yapılmasını doğru bulmuyoruz. Kürtçe ve Türkçe olarak ayrı ayrı tüm derslerin görülmesini doğru bulmuyorum.” (8 Eylül 2013)

Hem AKP hem de CHP ezilenlerin taleplerine sırtını dönüyor. Her iki parti de Kürtlerin inkarı ve asimilasyonu ile palazlanan Türk burjuvazisinin dayatmalarını devam ettirmenin peşinde. Asimilasyonun çarkları, Ergenekon’u yenen, darbecileri yargılatan, Gezi Parkı’nda devlet terörüne karşı direnen milyonların, Türkiye işçi sınıfı ve yoksullarının “Kürtler anadillerinde eğitim görmelidir, bu tartışma konusu bile olamaz” sesini yükselttiğinde kırılacak.

ORTADOĞU: MISIR VE SURİYE

Mısır'da devrim ve karşı devrim

Meltem Oral

20. YÜZYILIN ilk yarısı boyunca savaşlar ve ekonomik krizlerin tetiklediği devrimci durumlarla mütemadiyen karşılaşıldı. 21. yüzyılda da durum böyle. Neredeyse dünyanın her ülkesinde savaş politikalarına veya neoliberal ekonomik politikalara karşı kitleler sokaklara döküldü, dökülüyor. Şu son birkaç yıl içinde bile Tunus, Mısır, Bahreyn, Suriye, Libya, Ürdün gibi Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin yanı sıra Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, İspanya, Portekiz, Brezilya, Türkiye ve daha nice ülkede hiç beklenmedik büyüklükteki kitleler sokaklara çıkıp yönetici sınıflara, kendi gelecekleri hakkında kendilerinin söz sahibi olduğunu hatırlattı. Bu mücadelelerin büyüklüğü karşısında, özellikle 2008'den bu yana dünyanın üzerinde bir hayalet dolaştığını söylemek hiç de abartılı olmaz.

Ocak 2011'de Mısır'da başlayan, tüm dünyanın nefesini tutarak izlediği ve 18 günde diktatör Mübarek'i deviren süreç, hem çağımızda devrimlerin hâlâ güncel olduğunu anlamak hem de dünyanın dört bir tarafında süren farklı mücadelelerin kaderinin birbirine bağlı olduğunu kavramak açısından oldukça önemli. Kısacası Mısır devriminin kaderi hepimizin geleceğini belirleyecek.

Suudi Kralı, Mısır ordusunun geçen aylarda gerçekleştirdiği darbeyle sahip çıkmak için, "Arapların ve Müslümanların tarihinin ön safında duran bir ülkeyi istikrarsızlaştırmaya yönelik girişimlere karşı tek yürek durmaya davet ediyorum" sözlerini sarf ederken hem bu coğrafyadaki diktatörlük rejimlerinin ve onların on

Hossam el-Hamrawy

yıllardır müttefiki olan emperyalist güçlerin korkuları hem de tüm dünyadaki ezilenlerin umutları açısından Mısır'ın ne kadar kritik önemde olduğunu gösteriyor.

25 Ocak devriminin ardından yapılan Mısır'ın ilk özgür seçimlerinde Müslüman Kardeşler lideri Mursi cumhurbaşkanı olmuş, geçen bir yılın ardından Mübarek'e karşı sokağa çıkan milyonların taleplerini gerçekleştirmek bir yana, İsrail ve ABD ile ilişkileri koruyan, Mübarek gibi neoliberal ekonomik politikaları uygulamak adına IMF ile anlaşılan, kısaca devrimin yarattığı özlere karşı adım atan Mursi'ye karşı öfke giderek büyümüşü. Mursi'nin oyları büyük oranda düşmüş hatta 30 Haziran 2013'te seçimlerde aldığı oyun belki de iki katından daha fazla insan istifası talebiyle Tahrir'i doldurmuştu. Ülke tarihinin en kitlesel protestolarının yaşandığı süreçte Mısır ordusunun darbesiyle Mursi devrildi ve ardından Müslüman Kardeşler liderleri tutuklandı, destekçilerine karşı katliamlar başladı. Müslüman

Kardeşler örgütünün yasaklanması gündemde. Mübarek ev hapsine çıktı. Mısır'da şimdi tıpkı Mübarek dönemindeki gibi olağan üstü hal yasaları uygulanıyor.

Mısır darbesi General El-Sisi tarafından Mursi'ye karşı sokağa çıkan milyonların isteğini yerine getiren, devrimden yana bir adımmış gibi sunuldu. Ancak darbenin hareketi kontrol etmek, sokaktaki milyonları evine göndermek ve Mısır ekonomisinin yüzde 20- 40'ını kontrol eden ordunun gücünü sağlama almak için yapıldığı çok açık.

MISIR ORDUSUNUN ROLÜ

ABD tarafından her yıl 1.3 milyar dolarlık destek alan Mısır ordusu mensupları, Mübarek rejimi, hatta öncesinden beri sayısız ayrıcalıklara sahip. Milyonların kendi kaderini tayin etmek için sürekli sokakta olduğu ve etkili grevlerin yaşandığı bir atmosfer ordunun "denetlenemeyen" yüksek gelirlerini, petrol, inşaat, finans, turizm gibi birçok sektördeki yatırımlarını, askeri teçhizatın

çamaşır makinesine kadar geniş yelpazede üretim yapan şirketlerini ve gündelik yaşamda sahip oldukları tüm ayrıcalıkları tehlikeye atıyor. Üç yıl içinde ikinci kez cumhurbaşkanını devirebilecek bir hareketin iktidar olarak kendisini örgütlemesi riskine karşı Mısır egemen sınıfının en güçlü aracı olan ordu devreye sokuldu ve Mısır'da karşı devrimci süreç başladı.

KARŞI DEVRİM İŞÇİ SINIFINI EZİYOR

Mısır'daki darbeyi ordunun sadece Müslüman Kardeşlere karşı bir hamlesi olarak okumakla yetinme kolaycılığı, darbenin üç yıldır devam eden devrim süreci karşısındaki en büyük tehlike olduğu gerçeğini görmezlikten geliyor. Ordunun Temmuz ayından bugüne dek yaptığı açıklamalardaki söyleminden darbenin ardındaki esas derdi anlamak mümkün. Yönetime el konulduğu gün El Sisi tarafından verilen beyanatta, "halkın refahı ve özgürlük taleplerini yerine getirme" iddiası yer alırken bugün, darbeye karşı sokağa çıkanlara askerin ateş açarak bin kişiyi öldürdüğü katliamı meşrulaştırmak için tanıdık gelen "teröristler milli birliği tehdit ediyor" argümanına sığınılıyor. Mısır egemen sınıfı ve onun çıkarlarını korumakla görevli Mısır ordusu için 'birliği tehdit eden teröristler' tanımının sadece Müslüman Kardeşler ve destekçileriyle sınırlı olduğunu veya olacağını zannetmek büyük bir yanılgı. Temmuz'da Mursi'ye destek gösterilerindeki halka doğrultulan namlular bir ay sonrasında Süveyş'te greve çıkan çelik işçilerine çevrildi. Fabrika askerler tarafından kuşatıldı ve işçilerin bir kısmı göz altına alındı. Süveyş bölgesi Mısır ekonomisi için büyük öneme sahip.

Hatırlayalım, 25 Ocak 2011'de başlayan süreçte Süveyş'teki çelik ve tekstil işçilerinin başlattığı grev, birkaç gün içinde ulaşım ve sağlık gibi sektörlere yayılarak, Mübarek'in devrilmesini sağlayan on binlerce işçinin katıldığı grev dalgasının fitilini ateşlemişti. Mısır ordusunun El-Sisi liderliğinde gerçekleştirdiği darbe, sadece Müslüman Kardeşleri

iktidardan uzaklaştırmak değil, Mısır'daki devrim sürecinin işçi sınıfı ve sosyalistler dahil tüm etkin aktörlerini tasfiye edecek bir karşı devrim hedefini taşıyor. Mübarek rejimi altında kendisini tek kitlesel muhalefet olarak örgütleyen ve parlamento seçimlerini kazanan bir hareketin 'terörist' tehlike olduğu gerekçesiyle yasaklanmaya çalışılması bundan sonra askeri yönetimin tehlikeli gördüğü bütün yapılar için çanların çaldığı anlamına geliyor. Bu geleceğe dair sıradan bir kehanet değil. Ordu şimdiden tüm muhaliflerin hedefinde olduğunu göstermeye başladı.

İşçi hakları avukatı ve Devrimci Sosyalistler üyesi Heysem Muhammed, yukarıda bahsedilen, grevi ordu tarafından bastırılan Süveyş'teki işçi müvekkillerinin yanına giderken yolculuk ettiği otobüs askerler tarafından durduruldu ve tutuklandı. Heysem'e yöneltilen suçlamalar darbeyi ordunun hedef listesini ne kadar geniş tuttuğunu gösteriyor: "Hükümet otoritesini reddeden ve toplum barışına zarar vermeyi hedefleyen illegal Devrimci Sosyalistler örgütünü kurmak, lideri ve üyesi olmak, terör ile yönetim biçimini değiştirmek, devlet düzenini bozmak."

DEVİRİM

Mısır işçi sınıfının devrimden sonra Mübarek rejiminin tüm kalıntılarını 'temizleyecek' ve kendi özgürlükçü potansiyellerini siyasi talepler etrafında bir araya getirecek araçlar hatta öz yönetim organları geliştirmemiş olması, hem ordunun darbe yapmasının kolaylaşmasında hem de Tahrir'in bir kesimi için Mursi'ye karşı ordunun kurtarıcı olarak görülmesinde en büyük etkenlerden biriydi. Mübarek'in partisi NDP'nin, özel şirketlerin ve tüm devlet kurumlarının arasındaki köklü ve iç içe geçmiş ilişkilerin koparılması ve tüm kurumların NDP üyelerinden temizlenmesi, 2011 Ocak devriminin öne çıkan taleplerinden biriydi. Bu talep sadece diktatörün kuyruğundaki rejim bekçisi devlet adamlarını cezalandıracak 'sembolik' bir talep değildi. Eğer başarıyla gerçekleştirilebilseydi

tüm egemen sınıf iktidarını çözecek ve devlet kurumlarını dağıtacak bir sürecin ilk adımı olabilirdi.

Ancak Mısır'da her şeyin bittiğini ve artık devrimin sona erdiğini söylemek için aceleci davranmak hata olur. Bu aceleci tavır, Mısır'da üç yıldır sokakta olan milyonlarca insanın kitlesel hareketini hesaba katmıyor. Milyonlar sokağa çıkıp diktatör devirdikten sonra evine dönen edilgen aktörler değil. Aksine kendi geleceğini kendi kararlarıyla inşa etmek isteyen, on yıllardır Mübarek rejimi altında başaramayan demokratik örgütlenmeleri, bağımsız sendikaları, mahalle komitelerini inşa etmeye başlayan, bu süreçte sayısız deneyim ve özgüven biriktiren yaşayan özneler.

Mübarek rejimi devrildiğinden beri Mısır halkının kazandığı birçok şey gelecek için de önemli potansiyeller taşıyor. Mücadeleyle elde edilen bu kazanımlar gerekirse hayat pahasına kaybedilemeyecek kadar önemli. Mısır'da kimse Mübarek rejimi koşullarına bir daha geri dönmek istemiyor. Ne Müslüman Kardeşler liderliği, Adeviye'de darbeye karşı direnenlerin gerçek kurtarıcısı olabilir ne de ordu Mursi devrildiğinde onu selamlayan Tahrir'dekilerin. Mısır'da 2011'den beri yoksulluğa, ekonomik krize, devlet baskısına karşı direnen halkın önündeki tek seçenek kendi gücünü siyasi bir alternatif olarak iktidara örgütleyebilmek. Tüm baskılara rağmen iş yerlerinde direnişler sürdürülmeye çalışılıyor. Ancak işyeri direnişlerinin işçilerin kendi özyönetim organlarını geliştirebileceği mevziler haline gelmesinin karşısındaki en büyük engel olağanüstü hal yasalarıyla Mübarek dönemini yeniden tesis etmeye çalışan karşı devrimci ordu. Mısır'ın önündeki en büyük sınav orduyu defetmek.

Mısır'da sınıf mücadelesi

Özdeş Özbay

2011 yılı tarihe devrimci bir yıl olarak geçti. Hobsbawm bu yılı 1848 devrimleri ile kıyaslarken birçokları ise 1968 ile kıyaslıyordu. Her şey Tunus'ta başlamış hızla Mısır ve bütün Ortadoğu'ya yayılmıştı. Bununla da kalmadı Yunanistan ve İspanya'da ortaya çıkan öfkeli hareketi ve ABD'de başlayıp tüm dünyaya yayılan "İşgal et" hareketi Ortadoğu devrimlerinden ilham alıyordu. Ancak hiçbir toplumsal olayı bir tarihsellik içerisinde değerlendirmeden anlamak mümkün değil.

Bu yazıya konu olan Mısır'ı diğer bütün Ortadoğu ülkelerinden ayıran en temel özellik bu ülkede yaşanan işçi sınıfı mücadelesi ve grevler. Mısır tarihsel olarak Ortadoğu halklarının kültürel ve politik olarak etkilendiği bir ülke olageldiği gibi bölgenin en büyük sanayi güçlerinden de birisi. Dolayısıyla Mısır'da yaşanan politik hareketlilik etkisini hızla diğer ülkelerde de gösteriyor. Devrim aslında Tunus'ta başlamış olmasına rağmen hâlâ bölgeyi etkilemeye devam eden en önemli ülke Mısır.

Her toplumsal olay o toplumda belli bir süre içerisinde giderek artan çelişkilerin genellikle rastlantısal bir şekilde patlak vermesiyle ortaya çıkar. Mısır'da da 2011 yılında yaşanan devrimi anlayabilmek, çelişkilerin nasıl biriktiğini görebilmek için kısaca Mısır tarihine bakmamız gerekiyor.

MISIR EKONOMİSİ

1952'de iktidarı alan Cemal Abdül Nasır'ın uyguladığı devlet

kapitalizmi politikaları ile Batı emperyalizmine karşı izlediği Filistin yanlısı politikalar nedeniyle Mısır işçi sınıfı, köylüleri, sosyalistleri ve İslamcılarından fazla bir direniş görmedi. Hatta aksine 1965'te Mısır Komünist Partisi kendini fesh ederek Nasır'ın Arap Sosyalist Birliği Partisi'ne katıldı. 1970'de Nasır'ın ölümü üzerine cumhurbaşkanı olan Enver Sedat kısa sürede Mısır'da etkisi bugüne kadar gelecek politikaları uygulamaya soktu. Sedat "infatih" diye bilinen ekonomide liberalleşme politikalarını başlattı, Sovyetler Birliği ile ilişkilerini kesti, İsrail ile Camp David sözleşmesini imzaladı. Bu durum ülkede siyasal İslam'ın yükselmesine ve daha önceki "sınıflar arası uzlaşmanın" sona ermesine neden oldu. 1981'de Cumhurbaşkanı olan Mübarek döneminde ise neoliberal politikalar büyük bir hızla uygulamaya kondu. 1991'de IMF ile yapısal uyum programı uygulanmaya başlandı, köylülere sağlanmakta olan yardımlar kesildi, 1996'da büyük çapta bir özelleştirme programı başladı. 2005'e gelindiğinde kamuya ait 314 şirketin 200'den fazlası özelleştirilmişti. Kamu sektöründe çalışanların oranı yüzde elli azaldı. Buna rağmen ülke ekonomisinin yüzde yirmisini kontrol eden en büyük yatırımcı grup olan ordu ekonomik gücünü korumaya devam etti. Böylece Mısır'da büyük bir hızla gelir dağılımı eşitsizliği, işsizlikte artış ve çalışma koşullarında kötüleşme yaşandı. 2005-2008 arasında Mısır ekonomisi neoliberal politikalar sayesinde yüzde yedilik bir büyüme oranı yakaladı ve IMF ve Dünya Bankası'ndan övgüler aldı. ABD, İsrail'den sonra en büyük ekonomik yardımını yılda 2 milyar dolarla

Mısır'a yapmaya başladı. Mübarek rejimi 2006'da İsrail'in Lübnan saldırısına ve 2008-2009'daki Gazze saldırılarına destek verdi. Obama 2009'da Mısır'a yaptığı ziyaret sırasında kendisine BBC muhabiri tarafından sorulan "Mübarek'i bir diktatör olarak görüyor musunuz?" sorusuna hayır yanıtı verecek kadar iyi bir müttefik olarak görüyordu Mübarek diktatörlüğünü.

2011 devrimin üç sloganından biri olan "ekmek" Mısır ekonomisi ve sınıf mücadelesi açısından özel bir öneme sahip. Tarihsel olarak büyük önemi olan ekmek yani "aysh" Mısır Arapçasında "yaşam" anlamına da geliyor. 1977'de IMF talepleri doğrultusunda ekmeğin boyutlarının küçültülmesi ülke çapında dev ayaklanmalara yol açtı. Mursi döneminde de IMF ile yapılan anlaşma gereği devletin tahıl ve buğday üretimine olan desteği azaltılmak durumundaydı. Uluslararası gıda spekülasyonları ve kriz nedeniyle de zaten buğdayının %45'ini yüksek fiyatla ihraç eden Mısır'ın neoliberal politikalarla devrimin ekmek talebini karşılaması başından beri mümkün değildi.

REJİM KARŞITI GÖSTERİLER VE GREVLER: EKONOMİK VE POLİTİK MÜCADELE İÇ İÇE GEÇİYOR

2000'de başlayan Filistin intifadası Mısır'da büyük yankı uyandırdı. Kitleler sokaklara dökülüp Filistin'e destek verirken Mübarek rejiminin İsrail yanlısı politikalarına tepki gösteriyorlardı. Bu politik uyanışta İslamcılar, Nasırcılar ve sosyalistler birlikte mücadele etmeye başladılar. Irak savaşına gelindiğinde de kitleler bir kez daha sokaktaydı Tahrir'de

2000'de başlayan rejim karşıtı kitlesel eylemlerin en önemli sonucu İslamcı gençler ile radikal solcuların bir arada rejime karşı mücadele etmesi ve birbirini tanıma fırsatı bulmuş olması oldu.

40 bin kişi sokağa çıktı ve en önemlisi 20 Mart 2013'te Tahrir'de savaşa karşı 24 saatlik bir işgal gerçekleştirdiler. Bu devrimin bir provasıydı. Sokağa çıkmaya başlayan kitleler artık rejimi de daha sert bir şekilde eleştiriyordu. 2004'te kurulan "Kifaye" (Yeter) isimli protestolarda binlerce kişi işkenceyi, haksız tutuklamaları protesto ediyor ve Mübarek'in devrilmesi çağrılarını yapıyordu.

2006 yılında ise işçi hareketi başladı. İşçilerin düzenlediği ortak eylemler 2006'da 202 iken 2007'de 617'ye çıktı. 7 Aralık 2006'da Mahalla'nın tekstil fabrikalarında başlayan ve 24 bin işçinin katıldığı grevler dördüncü gününde işçilerin taleplerin kabul edilmesi ile sonlandı. Bu grev beraberinde bütün bir ülkede grev dalgalarını tetikledi. Birçok ilde ve işkolunda grevler başladı. Mısırlı sosyalist Sameh Naguib'e göre bu grev dalgası bir protesto kültürünün yerleşmesini sağlamıştı. 2007 sonunda başlayan ve 3 ay süren emlak tahsildarları grevi zaferle sonuçlandı. Greve katılan 55 bin tahsildar son 11 gün Finans Bakanlığı önünde oturma eylemi yaptı. Sonunda tahsildarlar %325 zam aldı ve Mısır'da toplanan emlak vergisi %90 oranında azaldı. Bu grev sırasında oluşan işçi komiteleri 1957'den beri

kurulan ilk bağımsız sendikanın yönetimi kuruluna dönüştü.

2000'de başlayan rejim karşıtı kitlesel eylemlerin en önemli sonucu İslamcı gençler ile radikal solcuların bir arada rejime karşı mücadele etmesi ve birbirini tanıma fırsatı bulmuş olması oldu. Bu tanışıklık Tahrir'in ve en sonunda yükselen Mursi karşıtı kitlesel gösterilerin zeminini hazırladı.

KRİZ VE DİRENİŞ

Mısır 2008'deki ekonomik krize böyle bir atmosferde girdi. Bir yanda neoliberal politikalar sonucu artan işsizlik ve gelir eşitsizliği, öbür yanda ise Filistin'e destek ile başlayıp, Irak savaşına karşı eylemlerle kitleselleşen muhalefet ve en ortaya çıkan işçi mücadeleleri. Ekonomik krizin Mısır'a etkisi ise işsizlikte ve gıda fiyatlarında radikal artış şeklinde oldu. Kriz toplumun en alt kesimleri üzerinde yoğunlaştı.

2010'da parlamento ve başkanlık seçimlerinin olması da toplumu politika tartışmaya iten ve tepkilerini daha fazla dile getirmelerini sağlayan bir atmosferin oluşmasına yardımcı oldu. Rejimin biriken tepkiye karşı baskı mekanizmasını arttırması ve muhaliflere saldırı başlatması

toplumdaki gerilimin daha da birikmesine neden oldu ve 2011 yılının 25 Ocak günü tarihi bir gösteriye sahne oldu. Tunus'ta başlayan gösteriler Mısır'ı da tetikledi ve Tahrir'e önce onbinler, sonra yüzbinler gelmeye başladı.

Tahrir'e yapılan medya saldırısı, develi çetelerin saldırısı, askerlerin ateş açması, polis şiddeti, sivillerin provokasyonu direnişin daha da birleşmesine ve zamanla nitelik değiştirmesine de neden oldu. 8 Şubat'ta daha birkaç gün öncesinde polis saldırılarına karşı sert bir direnişin yaşandığı Süveyş'te tekstil, çelik sektörü ve kanal işçilerinin katıldığı bir grev başladı. Bir sonraki gün petrol işçileri greve gitti. Rejim karşıtı sloganların yanında ücretlerinde artış da talep ediyorlardı. 9 Şubat'ta Kahire toplu taşıma işçileri ekonomik taleplerinin yanında ayaklanmaya tam destek verdiklerini belirten bir bildiriye Tahrir'de dağıttılar. Grev dalgası hızla diğer şehirlere ve sektörlerle yayıldı. 10 Şubat'ta ülkenin her yanında hatta orduya ait ve askeri bir disiplinin işlediği fabrikalarda dahi grevler vardı. Mübarek artık Mısır burjuvazisi, Batı emperyalizmi ve onların ilişkisi içerisinde olduğu asker-sivil bürokrasi için bir tehlikeydi. Hareketin

radikalleşmesinden önce bir an önce ondan kurtulmak ve hareketin gelişmesinin önüne geçmek gerekiyordu. 11 Şubat'ta ülke çapında 15 milyon civarında insan sokaklardaydı ve o gün Mübarek istifa etti.

Daha Mübarek devrilmezden önce Tahrir'de mücadele sürerken işçi sınıfı önemli bir hamle yaptı. 30 Ocak'ta resmi sendikaya karşı yeni bir federasyon kurdular; Mısır Bağımsız Sendikalar Federasyonu (EFITU). Yeni federasyon sadece 1,5 yılda 2,5 milyon üye kazandı.

Seçimlere kadar geçen sürede de hareket durmadı. Bir diktatörü devirmiş olmanın verdiği özgüvenle fabrikalarda, işyerlerinde patronla yaşanan her anlaşmazlık sonunda işçiler hızla greve gidiyordu. 4-5 Mart'ta binlerce gösterici devlet güvenlik ofislerini yerle bir etti ve birçok belgeye el koydu. Mart ve Nisan ayları grevler artarak devam etti. Grevlerde ekonomik ve politik talepler bir aradaydı. 23 Mart'ta ise karşı devrim atağa kalktı. Ülke ekonomisine zarar veren grev ve

gösterileri yasakladı. Mısır burjuvazisi ve ordu grevcileri vatan hainliğiyle suçluyordu. Artık Mübarek devrilmişti ve şimdi düzen zamanıydı. Bu yasa hiçbir zaman tam olarak uygulanamadı. Batı'da kredilerini göndererek grevci ve isyancı Mısırlılara karşı düzene destek verdiğini ilan ediyordu.

Temmuz'da Mahalla tekstil işçileri 24 bin işçinin katıldığı büyük bir grev gerçekleştirdi. Talepleri ekonomikti ve şirket CEO'sunun kovulması gibi radikal talepleri de içeriyordu. Grevler irili ufaklı olarak sürmeye devam etti. Birkaç on veya yüzkişilik işyerlerinde iş güvencesi ve zam talepleriyle birçok grev yaşandı. Torah Çimento fabrikası gibi Mısır'ın çimento ihtiyacının %30'unu sağlayan bir fabrikada 1500 işçi üretimi durdu. İzmirli işadamı Lokman İpekçi'ye ait olan Tetco tekstil fabrikasında çalışan yüzlerce işçi 2007'de, rejimin sağladığı avantajlar için yatırım yaptığını ve artık bu avantajların olmadığı açıklamasını yaparak tesisi kapayan şirkete karşı eylemler gerçekleştirdi. Grevlerin

en temel birleşik taleplerinden biri olan 1200 Poundluk asgari ücret hükümet tarafından kabul edilmedi. Ekim'de ise Kahire'nin otobüs şoförleri son birkaç on yılın en etkili grevini gerçekleştirdi.

Devrimin yıldönümü olan 25 Ocak 2012'de, Müslüman Kardeşlerin kazandığı parlamento seçimlerinden 2 hafta sonra, yüz binler bir kez daha sokağa çıktı. O gün devrim büyük bir kazanım elde etti ve Ülkede 1967 yılından beri yürürlükte olan "Olağanüstü hal yasası" kaldırıldı. Mısır işçi sınıfı Mursi'ye maaşları arttırması, ekmek fiyatlarını azaltması, çalışma koşullarını iyileştirmesi ve eski rejimin kalıntılarından kurtulması için birkaç ay zaman tanıdı ancak bunlar gerçekleşmeyince yeni bir mücadele dalgası başladı.

Haziran Başkanlık seçimlerinde ise Mursi başkan seçilmiş olmasına sadece 6 ay önceki parlamento seçimlerinde 10,5 milyon oy alan Mursi, başkanlık seçimlerinin ilk turunda 5,7 milyon oy aldı sadece.

Halk devrimden önce Batıdan alınan borçların halk için değil egemenlerin lüksü için kullanıldığını ve birçoğunun İngiltere ve diğer ülkelerde milyarlarca dolarlık sermaye ve mülklerinin olduğunu söyleyerek borç ödemeye karşı çıkıyor. Ekmek ve borçlar sorunu nedeniyle IMF başkanı Christine Lagarde Ağustos 2012'de Kahire'yi ziyaret ettiğinde binlerce kişi "eşdost kapitalizmine hayır", "borçları reddet" sloganları ile gösteri yaptı. Bunlara aldırmayan Mursi burjuvaziden yana tavır almayı sürdürdü. IMF, Mursi'nin Kasım'da açıkladığı Ekonomik Düzeltme Planı'na destek vererek toplam 14.5 milyar dolarlık antlaşmanın 4.8 milyarlık dilimini gönderdi.

2012 Ekim ve Kasım aylarında 1000 kadar grev yaşandı Mısır'da. Hâkim ve avukatlar da Aralık ayında greve gittiler. 27 Kasım'da Mursi'nin anayasa değişikliği referandumuna karşı 100 binden fazla kişi Tahrir'de gösteri yaptı. On binlercesi Port Said, Mahalla, Süveyş'de gösteri yaptı. Gösteriler devam ederken 5 Aralık'ta Müslüman Kardeşler göstericilere saldırdı. Olayların ardından Mursi'nin 4 önemli danışmanı istifa etti. Göstericiler Mursi'yi "yeni firavun" ilan ettiler. Askerler Başkanlık Sarayı'nın etrafını çevirerek Mursi'yi ancak kaçırabildiler.

Devrimin ikinci yıldönümü olan 25 Ocak'ta ise yeni bir ayaklanma serisi başladı. Cuma günü yüz binlerce kişi Mısır'ın 21 bölgesinin 12'sinde sokağa çıkarak Mursi yönetimini protesto etmeye başlamıştı. Günlere süren gösteriler ülke geneline yayıldı ve çıkan çatışmalarda çok sayıda insan öldü. Bu ayaklanma Mursi'yi bekleyen sonun habercisiydi. Ancak Mursi'nin atadığı Genelkurmay Başkanı ve Savunma Bakanı General Abdel Fattah el-Sisi bu olaylar sırasında yaptığı açıklama da yine birkaç ay sonra yaşanacakların habercisiydi: "Süveyş Kanalı'ndaki birliklerimizin temel amacı Mısır'ın ekonomisi için hayati önemi olan Süveyş su yolunu korumaktır... Çeşitli politik güçlerin devlet yönetimi

konusundaki çatışmayı sürdürmeleri devletin yıkılmasına yol açabilir." Bu perspektif Sisi'nin daha sonra yaptığı darbenin politik amacını da net bir şekilde ortaya koyuyor.

Mart 2013'de yayınlanan bir devlet raporu devrimin başladığı günden beri sadece Mısır raylı sistemlerinde toplam 1219 grev ve oturma eylemi yapıldığını açıkladı ve grevcilerin artık ekonomiyi tehdit ettiklerini belirtti. Rapor Mart ayının ilk haftasında gerçekleşen ve son 30 yılın en etkili grevi olan demiryolu işçileri grevinin ardından yayınlandı.

Mısır Ekonomik ve Sosyal Haklar Merkezi'nin hazırladığı rapora göre ülke genelinde Mursi Başkan seçildikten sonra yaşanan grevler iki kat arttı. 2012 yılı boyunca 3817 grev ve gösteri gerçekleştirdi Mısır işçi sınıfı. 2013'ün ilk üç ayı içerisinde ise 2400 grev ve gösteri gerçekleşmiş.

Toplumda biriken çelişki 30 Haziran'da Mısır'da insanlık tarihinin en büyük gösterisiyle açığa çıktı. 17 ile 30 milyon arası gösterici Mursi'ye karşı devrimin ekmek, özgürlük ve sosyal adalet taleplerini haykırdı bir kez daha. 3 Temmuz'da ise Sisi Mısır'a güvenlik ve düzen getirmek için darbe yaptı. Başta ABD olmak üzere emperyalist ülkeler ve Mısır burjuvazisi sonunda 2 yıldır grevler

ve gösteriler nedeniyle doğru düzgün işletemedikleri işyerlerinde huzur bulacaklarını düşünerek darbeye destek verdiler. Grev ve gösterilerin bir kültür haline gelmiş olması, ekonomik ve politik taleplerin iç içe geçmesi ve bunların hiç birisinin neoliberal politikalarla karşılanmasının mümkün olmaması bu sonucu doğurdu.

Lenin'in bir devrim olabilmesi için bahsettiği "yönetilenlerin yönetilemez yönetenlerin ise yönetemez duruma gelmiş olması" durumu tam da Mısır'a uyuyordu ancak koşulların uygun olması tek başına yeterli değildi. Böyle bir durumda müdahil olabilecek bir devrimci parti ve devlet aygıtı parçalayarak yerine yenisini kurabilecek işçi meclisleri yoktu Mısır'da. Sonucunda Marx'ın bu gibi durumlarda "burjuvazinin dini" dediği Bonapartizm bir kez daha tarih sahnesine çıktı. Egemenlerin çıkarına ülkeye düzen getirecek ve işçi sınıfını ezebilecek güçte otoriter bir yönetim. Sisi'nin gerçekleştirdiği darbe Mursi'nin sağlayamadığı düzeni sağlamak için ve işçi sınıfı hareketini ezmek için gerçekleştirildi.

Mısır işçi sınıfının son yıldır biriktirdiği deneyim ve militanlık düzeyi önümüzdeki süreçte hem Mısır'ın hem de bütün Ortadoğu devrimlerinin kaderini belirleyecek.

Ürkek bir emperyalizm

Doğan Tarkan

1989'DA Doğu Avrupa rejimleri yıkıldıktan sonra 1991'de SSCB de dağılınca İkinci Dünya Savaşı'ndan beri süren ikili düzen yıkıldı. Doğu Bloğu çöktü. Batı'nın lideri ABD emperyalizmi hem ekonomik gücü hem de daha önemlisi askeri gücü ile tek süper güç olarak gösterilmeye başlandı. Oysa, Doğu Bloğu'nun yıkılmasından sonra ortaya çıkan durum çok başlı, çok merkezli yeni bir durumdu.

Doğu Bloğu'nun yıkılmasından hemen sonra daha önce ABD'nin desteği ve kışkırtmasıyla İran ile savaşa tutuşan ve sonunda ağır kayıplar vererek bu savaştan çıkan Irak komşusu Kuveyt'i işgal etti. Saddam Hüseyin Kuveyt'in Irak'ın bir parçası olduğunu iddia etmekteydi ve gerçekten de bağımsız bir Kuveyt'in varlığı için hiçbir neden yoktu. Saddam Kuveyt'i ilhak ederken emperyalistler için giriştiği bir savaşta uğradığı zararları karşılamak istiyordu, üstelik Doğu Bloğu'nun yıkılmasıyla yeni bir durum doğmuştu.

Kuveyt'in işgaline Batılı güçler büyük bir tepki gösterdiler. ABD emperyalizmin önderliğinde büyük bir koalisyon oluşturuldu ve hızla askeri olarak müdahale edildi. Koalisyonda ABD'nin yanı sıra bir dizi batılı emperyalist güç de yer alırken Suriye gibi bölgesel güçler koalisyonu askeri olarak desteklediler. Kısa bir hava saldırısının ardından koalisyon güçleri önce Kuveyt'e ardından Irak'a girdiler, fazla ilerlemediler ama Irak ordusuna ağır kayıplar verdirirken Kuveyt'i "kurtardılar." Kuveyt'i "kurtaran" askeri güç içinde Suriye birlikleri de vardı.

KÖRFEZ SAVAŞLARI

Birinci Körfez Savaşı'nda Irak tam olarak bilinmese de 30 bin askerî

kayıp verdi. ABD ise bütün dünyaya dünyanın efendisi olduğunu, görülmemiş büyüklükte bir savaş koalisyonu kurma yeteneğine sahip olduğunu ve askeri gücünün emsalsiz olduğunu gösterdi. Kısacık bir sürede Irak gibi ciddi bir askeri gücü çökertmişti.

Birinci Körfez Savaşı'nda ABD başta Suudi Arabistan olmak üzere Körfez ülkelerine askeri birliklerini yerleştirdi. Bu Usame Bin Ladin'in El Kaide örgütünün tepkisini çekti ve El Kaide Doğu Bloğu'nun çökmesiyle aslında merkezi bir otorite doğmadığını tam tersine çok başlı, çok merkezli yeni bir durumun ortaya çıktığını gördü ve "savaşı ABD'ye taşıdı." İkiz Kuleler vuruldu, binlerce sivil Amerikalı hayatını kaybetti ve o zamanki ABD başkanı Bush'un ağzından "İslami teröre karşı savaş" başladı. Bush 11 Eylül'ün ardından yaptığı konuşmalarda "teröre karşı savaş" İslamcı, cihatçı örgütlenmelere, İslami faşizme karşı bir mücadele olarak sundu. Böylece bugün solcuların bir kısmının da kullandığı İslami faşizm, İslami terör gibi terimler dünya çapında yaygınlık kazandı.

ABD Afganistan'a saldırı hazırlığına girdi. Afganistan'daki Taliban rejimi ve onun himayesindeki El Kaide örgütlenmesi hedefe kondu, yeni koalisyon kısa sürede de kuruldu. Ancak bu defa kurulan koalisyon Irak'a karşı başlatılmış olan Birinci Körfez Savaşı'nın koalisyonu kadar geniş değildi.

Afganistan yoğun olarak bombalandı ve ardından Amerikan ve İngiliz orduları Afganistan'ı işgal etmeye başladı. Taliban ve El Kaide emperyalist savaş makinesi karşısında fazla direnemedi. Afganistan'ın işgaline karşı dünyada fazla ses çıkmadı. Esas olarak devrimci sosyalistlerin liderliğinde oluşan savaş karşıtı hareket oldukça etkisizdi.

Afganistan'ın hemen ardından Bush teröre karşı savaşın boyutlarını genişletti. Birinci Körfez Savaşı'na kadar batı emperyalizminin sadık taraftarı olarak görülen Saddam'ın Irak'ı yeniden hedefe kondu. Irak'ın İslami faşist terör örgütlerini koruduğu, kitle imha silahlarına sahip olduğu iddia edildi. Dünya devletlerinin çoğu bu iddiayı onaylamasına rağmen dünya

halkları karşı çıktı. Tarihin belki de en büyük kitle direnişi başladı. Milyonlarca insan sokaklar çıkarak Irak'a saldırıya karşı tutum aldı. Savaş karşıtı hareket savaşın aslında petrol için yapıldığını anlattı.

Ne var ki ABD ve İngiltere'nin devasa savaş güçleri kısa zamanda harekete geçti ve Irak'ta taş üstünde taş bırakmadı. Kara harekâtı başladığında Irak ordusu, Irak hava kuvvetleri hemen hemen yok olmuştu. Emperyalistler kolay bir biçimde Irak'ı işgal ettiler. Güneye İngilizler, kuzeye ise ABD güçleri yerleşti.

ABD'NİN YENİLGİSİ

Irak devleti askeri olarak emperyalist saldırıya direnemedi ama direniş derhal başladı ve kısa zamanda yayıldı. Güneyde Şiiler, kuzeyde Sünniler ve bu arada El Kaide örgütlenmeye ve direnmeye başladılar. Afganistan'a ve Irak'a saldırırken bu ülkelere "demokrasi" de getireceğini iddia eden emperyalist güçler Afganistan'da tam bir batağa girerken Irak'ta da tutunamadılar ve baştan ilan ettiklerinde çok daha önce çekilmek zorunda kaldılar.

Irak askeri olarak baştan büyük bir başarı olarak görülmesine rağmen daha sonra bu başarı başarısızlığa dönüştü. Bugün Irak'ta ABD'ye dostça yaklaşmayan, İran ile yakın ilişkiler içinde olan bir rejim var ve ABD ordusu büyük ölçüde bu ülkeyi terk etti.

Afganistan'da ise iş başın bir kukla hükümet getirilmesine rağmen Taliban zaman içinde toparlandı ve ABD NATO güçlerini savaşta yardımına çağırmak zorunda kaldı. Şimdi ise ABD ve diğer NATO güçleri bir an önce Afganistan'dan çekilmeye hazırlanıyorlar. Kısacası ABD dünyanın en büyük askeri gücüne sahip olmasına rağmen hem Irak'ta hem de Afganistan'da askeri olarak yenildi.

ABD uzun zaman önce benzer bir deneyi Vietnam, Kamboçya ve Laos'ta da yaşamıştı. Bu ülkeleri darmadağın eden ABD kara savaşından çekilmek zorunda kalmış ve

ardından uzun zaman hiçbir ülkeye kara harekâtı yapamama durumuna gelmişti. ABD emperyalizmi şimdi de aynı durumda. Askeri ve sivil elit yeni kara savaşlarına girecek cesarete sahip değil.

Soğuk Savaş'tan dünyanın efendisi görünümü ile çıkan ABD bugün hala ekonomik ve özellikle askeri olarak çok güçlü. İkinci büyük ekonomik güç olan Çin arayışını giderek kapatmasına rağmen ABD askeri olarak Çin'den defalarca büyük ve Çin'in ekonomik gücünü kısa zamanda ağır ölçüde tahrip edebilecek olanaklara sahip. Örneğin ABD deniz gücü Çin ekonomisinin tüm ihracat olanaklarını durdurabilecek ölçüde üstün. Öte yandan ABD'nin askeri harcamaları kendisini takip eden bir dizi ülkenin askeri harcamalarının toplamından daha fazla. Bu durum ABD'nin askeri gücünün olağanüstü üstünlüğünü korumasına neden olmakta. Ama diğer yandan ABD'nin savaş koalisyonlarının giderek daralması da politik etkinliğinin hızla zayıfladığının en iyi göstergesi. Ekonomik üstünlüğü giderek zayıflarken politik üstünlüğü de zayıflamakta.

Suriye'ye müdahale bu yeni durumun en iyi göstergesi. Sadece ABD değil, uzun süredir ABD'nin en iyi politik ve askeri müttefiki İngiliz emperyalizmi de Suriye'ye müdahale edemedi. İngiltere parlamentosu müdahaleye hayır derken ABD'de başkan Obama yetkisi olmasına rağmen müdahale için Senato ve Temsilciler Meclisi'nin onayını istemek zorunda kaldı. Oylama yapılmadı ama yapılsaydı büyük olasılıkla İngiltere'de olduğu gibi müdahaleye hayır tutumu kazanacaktı.

İki en saldırgan batılı emperyalist gücün Suriye'ye saldırılamaması, Irak'tan çekilmiş olmaları, Afganistan'dan ise hızla çekilme hazırlıkları içinde olmaları emperyalizmin içinde olduğu durumu göstermekte.

Geçtiğimiz kısa sürede iki başka emperyalist güç mevzi kazandı. Libya'ya saldırıda ABD'nin desteği

ile de olsa Fransa başı çekti, Mali'ye ise Fransa tek başına kapsamlı bir biçimde müdahale etti. Suriye'ye saldırı konusunda ise Rusya politik olarak dünya sahnesine adeta yeniden döndü. Bu saldırıyı bloke etmeyi başardı ve bu arada kendi askeri gücünü de "gerekirse kullanma" tehdidi sallama olanağı buldu.

YENİ ORTAKLAR

Kuşku yok ki rakiplerinin kendisinden hızlı bir biçimde gelişmesine rağmen ABD hala dünyanın en büyük ekonomik gücü ve bu nedenle de askeri olarak daha açık bir ara ile üstünlüğünü korumakta ama politik olarak ABD artık eski gücüne, etkisine sahip değil. Dünya ABD ile birlikte harekete geçmekte daha isteksiz, ABD üstünlüğünü kabul etmekte de daha isteksiz. Önde gelen emperyalist güçler kendi başarılarına hareket edebilmekte ve ABD planlarını bozabilmekte, daha küçük güçler ise bölgesel etkilerini geliştirmek doğrultusunda daha ciddi, etkili adımlar atabilmekte. Çin ve diğer emperyalist güçler ABD hegemonyası açısından en büyük rakip olmalarına karşın alt emperyalist ülkelerin adımları da önemsenmeli.

Bütün bunlara ek olarak Suriye'ye müdahale süreci bir başka çok önemli gelişmenin daha geçtiğimiz yıllarda yaşandığını ve belirleyici öneme sahip olduğunu gösterdi. Soğuk savaş yıllarından farklı olarak büyük yığınların katıldığı savaşa hayır diyen harekât emperyalizme ağır bir darbe vurdu. Bugün İngiltere ve ABD'nin Suriye'ye müdahale edemelerinin belirleyici olamasa da önemli nedenlerinden birisi de bu muhalefettir. Savaş karşıtı hareket emperyalist ülkelerin politikacılarının savaş yanlısı harekât güçlerini büyük ölçüde daraltmıştır.

Şimdi dünya bir süredir içinde olduğu yeniden şekillenme süreci de yeni bir aşamada. Bu yeni süreçte emperyalist güçlerin çatışmasının dışında bir kere daha işçi ve emekçilerin mücadelesinin belirleyici olabilme olanağına sahibiz.

Mısır'dan Suriye'ye: Uluslararası kapitalizm devrimlere saldırıyor

Ozan Tekin

1999'DA Seattle'da Dünya Ticaret Örgütü'nün toplantıları on binlerce sistem karşıtı aktivist tarafından basıldığında, Sosyalist İşçi, 1970'lerin sonlarında başlayan karanlık bir dönemin kapandığını ve tüm dünyada sınıflar mücadelesinde ibrenin ezilenler lehine dönmeye başladığını tespit ediyordu. Küresel kapitalizmin sözcülerine yönelik kitlesel protestolar dünyanın çeşitli yerlerinde devam etti, ABD'nin Irak işgaline karşı devasa bir savaş karşıtı hareket dünya sahnesine çıktı, 2008'de başlayan ekonomik kriz birçok ülkede genel grevlerin yaşandığı işçi direnişleriyle karşılaştı.

Bütün bu süreci taçlandıran ise 2010 yılının sonunda Tunus'ta başlayan ayaklanma oldu. Batı'nın sıkı müttefiklerinden Bin Ali'ye karşı halk sokakları doldururken, isyan bir anda Arap dünyasının en önemli ülkesi Mısır'a sıçradı. Mısır'da korku duvarı aşıldı ve Yemen, Libya, Bahreyn, Suriye, Suudi Arabistan, Cezayir, Fas, Sudan, Kuveyt ve Ürdün gibi bir dizi ülkede insanlar kendi hayatlarının kaderini ellerine almak için harekete geçtiler.

Arap Baharı, bir yandan bir yüzyıl önce emperyalizm tarafından bölgede oluşturulan statükoya; "medeni" Batı'nın Ortadoğu'ya müdahalelerine, çıkardığı savaşlara, İsrail'in Filistin işgaline ve doğrudan varlığına; bir yandan neoliberalizmin yarattığı yoksulluk ve sefalet; bir yandan da -ister emperyalizmin müttefiki, isterse görünüşte karşıtı olsun- bölgede halkı demir yumrukla yöneten diktatörlüklere karşı bir isyandı.

ASH-SHA'B YURID ISQAT AN-NIZAM!

"Halk düzenin değişmesini istiyor!" Tunus'tan Bahreyn'e, Mısır'dan Libya'ya meydanlar, sokaklar bu sloganla inliyordu. İspanya'daki Öfkeli'lerin veya ABD'de greve giden Wisconsinli işçilerin, yola Tahrir'e selam göndererek çıkmalarının bir sebebi vardı. Ortadoğu halkları, belki de on yıllar sonra, devrim kavramını siyasi tartışmaların göbeğine oturttu. Burjuvazinin sözcüleri, medyası dahi "devrim"den bahsediyordu. Sıradan milyonlarca insan, artık böyle yönetilmediklerini göstermek üzere, politika sahnesine

“olağandışı” yollardan katıldılar ve evlerine geri dönmeyi reddettiler. Arap devrimleri, böyle yapmanın mümkün olduğunu gösterdi. Tunus ve Mısır’da diktatörler, aşağıdan mücadelenin kazanımları olarak devrildiler.

YÖNETENLER DE ESKİSİ GİBİ YÖNETEMEDİ

Hem ayaklanmalarla karşı karşıya kalan dikta rejimleri hem de en gerici rejimlerin varlığıyla bölgeye hakim olan Batı emperyalizmi, bu dalga karşısında ne yapacağını bilemedi. Mısır’da, Tunus’ta diktatörler son ana kadar ABD ve AB’nin önde gelen ülkeleri tarafından desteklendiler. Suriye’de Esad’a “reformları gerçekleştirmesi” tavsiye edildi. Bahreyn’de göstericileri ezmek için Suud tankları devreye sokuldu. Yemen’de, aslında Batı’nın tüm ülkeler için hayali olan “barışçıl geçiş” yaşandı. Libya’ya “katliamcı Kaddafi’yi devirme” gerekçesiyle bizzat askeri olarak müdahale edildi, ölümler birkaç katına fırladığı gibi ayaklanan halk süreçten yalıtıldı, en dinamik unsurları tasfiye edildi. En kitlesel ayaklanmalardan birinin yaşandığı Suriye’de ise, Baas diktatörlüğü, isyan edenlere Arap devrimleri sürecindeki en kanlı yanıtı verdi. Ülkedeki ayaklanma, birkaç ay sonra bir iç savaş hâlini aldı.

KRİTİK HALKA: MISIR DEVRİMİ

3 yıla yaklaşan sürecin kaderini belirleyen ülkenin Mısır olduğunu söylemek yanlış olmaz. Hem bu ülke bölgedeki en köklü ve güçlü Arap devleti olduğu için hem de Ortadoğu devrimlerinin en kitleseli burada yaşandığı için.

Mısır’da son 3 yılda olup bitenler, Lenin’in devrimci süreçler için dediği gibi “hiçbir şeyin olmadığı on yıllar vardır, bir de on yılların yaşandığı haftalar” olduğunu hatırlatıyor. Fakat toplumsal mücadelelerin bu kadar yoğunlaştığı ve keskinleştiği dönemlerde, zaferler ve ilerlemeler kadar mağlubiyetler ve gerilemeler de hızlı yaşanıyor.

Hossam el-Hamalawy

Mısır’da 2011 yılında 25 Ocak Devrimi başladıktan 3 gün sonra, Mursi, Müslüman Kardeşler’in önde gelen 24 diğer üyesiyle birlikte tutuklanmış ve hapse konulmuştu. Diktatör Mübarek ise ülkeyi yönetiyordu. 18 günlük sokak gösterilerine katılan milyonlarca insan ve arka arkaya iki günlük genel grev, Mübarek’i koltuğundan etti. Aradaki süreçte serbest kalan Mursi daha sonra Cumhurbaşkanı olarak ülkeyi yönetecek, Mübarek ise devrildikten sonra yargılanarak hapse girecekti.

Bugün ise durum tersine dönmüş gibi gözüküyor. Askeri darbeden sonra Mursi bir kez daha hapiste ve “gözaltı” süresi devamlı olarak uzatılıyor, Mübarek ise yargı kararıyla serbest bırakıldı.

MURSI: DEVRİMCİ Mİ, DİKTATÖR MÜ?

Mübarek devrildikten sonra Mısır’da iktidarı ordu ele geçirmişti. Yüksek Askeri Konsey, Tahrir’in bitmeyen enerjisinin hedefi oldu. Ordunun devrim karşıtı uygulamalarına ve iktidarı sivilere devretmekteki gönülsüzlüğüne karşı kitlesel eylemler yapılırken, ülkede devrim öncesinin en örgütlü muhalif gücü olan Müslüman Kardeşler, bu kargaşaya pek bulaşmadan yapılacak seçimleri kazanmayı bekliyordu.

2012 ortasında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde farklı politik çizgilerden adaylar birbirlerine

yakın oylar aldılar. İkinci tura kalanlar ise, Mübarek rejiminin, yani karşı-devrimin adayı olan Şefik ve MK liderlerinden Mursi idi. Ordunun gözetiminde yapılan ve sonuçları bir hayli geç açıklanan seçimler sonucunda, yalnızca Müslüman Kardeşler’in değil, devrimi destekleyen birçok grubun da oy çağırısı yaptığı Mursi, %52 oy oranıyla Cumhurbaşkanı seçildi.

Göreve geldiğinde “Mısır’ın sorunlarını çözmem için bana 100 gün verin” diyen Mursi, bir yıl sonra 17 ila 30 milyon kişi kendisine karşı sokaklarda gösteri yapıyorken “hatalar yaptığını” kabul ediyordu.

EKMEK, ÖZGÜRLÜK, SOSYAL ADALET

Birincisi, devrimin “ekmek ve sosyal adalet” taleplerini karşılamamıştı. Tam tersine, tıpkı Mübarek rejimi gibi, Batı’yla ilişkilerini geliştirirken IMF ve küresel kapitalizmin dayattığı programları uygulamak için onlarla Mısır halkını yoksullaştırmaya yönelik anlaşmalar yapmaya yöneldi. Ülke, zaten Ortadoğu’da neoliberalizmin pilot bölgesiydi. Mursi, zenginliği elinde tutanlara hiç dokunmadı, onların daha da zenginleşeceği bir düzen için adımlar attı. Ülkede yıllardır var olan güçlü işçi hareketini bastırmayı denedi. Mısır, 2013’ün Nisan’ıyla Haziran’ı arasında eşi benzeri görülmemiş bir grev dalgasıyla çalkalandı.

2012'nin 30 Haziran'ından 2013'üne geçen sürede, geniş kitlelerin "özgürlük" isteği de karşılanmadı. Öyle ki, Mursi, henüz seçildikten birkaç ay sonra, kendi yetkilerini muazzam ölçüde arttıran bir anayasal kararname geçirmek istedi. Buna yönelik sokak hareketi, birçok gözlemciye göre 25 Ocak Devrimi'nden daha büyük kitleleri mücadelenin içine çekmişti. Müslüman Kardeşler iktidarı, bizzat Mübarek'in devrilisinde payı olanlar dahil, toplumun geniş kesimlerini dışarıda bırakan yönelimlere girdi.

ORDUYLA İTTİFAK ARAYIŞI

Mursi'nin belki de en büyük hatası, cumhurbaşkanı seçildiği gün yetkilerini sıfıra indirmeyi deneyen Mısır Ordusu'yla uzlaşmayı denemesiydi.

Mısır'da ordu, sermaye sınıfının organik bir parçası. Kesin bir bilgi olmasa da, toplam sermayenin %15'ile %40'ı arasında bir zenginliğe sahip olduğu tahmin ediliyor. Mursi'nin iktidarda olduğu dönemde, bırakın ordunun siyaset sahnesinden çekilmesini, generallerin yetkilerini arttıran düzenlemelere gidildi. 2012 sonlarındaki gösterilerin bastırılması için orduya sivilleri tutuklama yetkisi verildi. Grev hareketine karşı Mursi ile Mısır Ordusu işbirliği içindeydi.

KARŞİDEVİRİMİN HAMLESİ: 3 TEMMUZ'DA ASKERİ DARBE

Bütün bunlar, Mayıs ayında Temerrüd (İsyan) ismiyle başlatılan kampanyanın Mursi'nin istifası için 22 milyon imza toplaması ve 30 Haziran'da sokağa çıkan milyonlarca kişiyle Mısır Devrimi'nin derinleşmesi yönündeki umutları arttırdı.

Tam da bu süreçte, ordu devreye girdi. "Halkın yanında" olduğu iddiasıyla cumhurbaşkanına muhtıra verdi. Mısır'ın ilk seçilmiş cumhurbaşkanı, kapitalist düzenin koruyucusu olan kolluk güçleri tarafından devrildi. Mursi karşıtı hareketin geniş kesimleri, bu hamleyi bir kazanım olarak algıladı; "ordu ile halk el ele" idi.

Bundan sonra süreç çok hızlı gelişti: Müslüman Kardeşler taraftarlarının çok geniş kitlelerle sokağa çıkarak darbeye direnmesi, ordunun buna katliamlarla yanıt vermesi, olağanüstü hâl yasalarının geri getirilişi, İhvan liderliği ve üyeleri başta olmak üzere tüm muhalif kesimlere yönelik büyük bir baskı ve terör dalgası gelişti. Bu arada, Mısır Devrimi'nin taleplerinin kazanılması için Mursi'ye karşı harekete geçenler sokaklardan –ve bir anlamda siyaset sahnesinden– silindi. Geriye "darbeye kitle tabanı oluşturan" eski rejim artıkları ile neredeyse tüm uluslararası güçlerin ve farklı emperyalist blokların desteğiyle gelen darbeye direnen siyasi güç olarak Müslüman Kardeşler'den oluşan bir siyasi tablo kaldı.

Sisi liderliğindeki cunta, yalnızca 30 Haziran'daki mobilizasyonu kontrol altına almayı değil; o gün sokağa çıkanların belli kesimlerinden de destek alarak 25 Ocak Devrimi'yle elde edilen tüm kazanımlara saldırmayı ve Batı'nın on yıllardır müttefiki olan baskıcı diktatörlüğü yeniden tesis etmeyi amaçlıyordu. Binlerce kişiyi öldürmeyi göze alması, Mursi'yi gözaltına alırken Mübarek'i serbest bırakması, arkasındaki uluslararası destek, bunun bütünüyle Arap devrimlerinin sona erdirilmesine yönelik bir hamle olduğunu kanıtlıyor.

SURİYE, EMPERYALİZM VE İSLAMOFOBİ

Ortadoğu'da siyasi sürecin en yoğun olduğu diğer ülke olan Suriye'de ise, halk ayaklanması Batı'nın inisiyatifi ele geçirme çabası ("insani" müdahale) ile "cihatçı katillerin güçlenmesi" arasına sıkıştırılmaya çalışılıyor. Esad rejimi ayakta kalabilmek için yıllardır tüm muhaliflerin "El Kaideci" olduğunu anlatırken; bugün Özgür Suriye Ordusu birlikleriyle El Kaide bağlantılı gruplar, hatta (ISIS ve El Nusra) El Kaide çizgisindeki gruplar kendi aralarında dahi çatışıyorlar. Bu satırlar yazıldığı sırada Baas rejimi ilk kez "muhalifeti yenemeyeceğini" kabul etmiş ve ateşkes çağrısı yapacağının sinyallerini vermişti. Bu "barışçıl

geçiş" önerisi, Yemen'de Batı tarafından sevinçle karşılanarak desteklenmişti. Suriye'de de, Esad'ın kalıp kalmayacağı veya giderse hangi koşullarda gideceği konusunda bir anlaşma sağlandığı takdirde, hem Rusya hem ABD bu seçeneği masaya getirmeye çalışacak. Rejimin yapısının korunması iki tarafın da işine geliyor, tartışma ise bu rejimi hangi tarafa yakın bir ismin yöneteceği ve tarafların çıkarlarının ne ölçüde korunacağı üzerinden yürüyor.

Suriye halkı ise Esad diktatörlüğüne karşı mücadeleye, diğer yerlerde olduğu gibi, özgürlük, insanlık onuru ve sosyal adalet için başlamıştı. Suriye'ye yönelik hamleler de devrimin bu taleplerini izole etmeyi, dolayısıyla hareketi boğmayı hedefliyor.

İslamofobi, 11 Eylül sonrası dünyada ABD emperyalizminin güncel silahıydı. Müslümanlığın her tonu, bunun siyasi ifadeleri tehlikeliydi; hatta "terörist" idi. Neoconlar stratejik planlarını bunun üzerine kuruyorlardı. Bugün hem Suriye'de hem de Mısır'da bu dil yoğun olarak yeniden üretiliyor. Mısır'da darbeye direnenler ordu tarafından "terörizm" ile suçlanıyor, "İslamcılığa" karşı her tür vahşet ve katliamın mübah olduğu anlatılıyor. Suriye'de ise Esad en başından beri ABD'ye "El Kaide'yi desteklediğini" ve bundan vazgeçmesi gerektiğini söylüyor; bugün Batı medyasının sayfalarını büyük ölçüde Suriye'de cihatçıların yarattığı tehlikeyi anlatan haberler süslüyor.

Arap Baharı, dünyayı yöneten bir avuç elit için son derece tehlikeli bir kalkışmaydı. Ortadoğu halklarının aşağıdan yükselen mücadelesinin sona erdiği söylenemez; fakat birçok ülkede iki yıl öncesinin devrim havasıyla kıyasladığımızda daha sorunlu bir konumda olduğumuzu tespit etmek mümkün. Egemenler devrimleri boğmak için silahlarını çektiler; Arap halklarının bu saldırılara verdiği yanıt, dünyanın dört bir yanındaki ezilenlerin kaderi açısından kritik öneme sahip.

Özel bir işletme olarak “üniversite”

Berk Efe Altınal

ÖZEL güvenlik en hızlı büyüyen ve kâr eden sektörlerden birisi. Özel güvenlik bir “ihtiyaç” olarak tanındı, üretildi ve hayatın her alanına girdi. Olağanlaştırılmış bir olağanüstü hali yaşıyoruz. Havalimanlarında, metrolarda, alışveriş merkezlerinde, sitelerde, restoranlarda, plazalarda, fabrikalarda ve gündelik hayatın sürdüğü diğer her yerde özel güvenlik işçilerini, X-ray cihazlarını ve güvenlik kameralarını görmeye alıştık.

Üniversitelerde özel güvenlik birimleri yıllardır protesto edilmelerine rağmen varlıklarını sürdürüyordu. Okul girişlerinde X-ray cihazları ve artık dersliklere kadar girmiş kameralar üniversite mimarisinin bir parçası haline almıştı. Üniversiteler dışarısını ve öğrencileri potansiyel suçlu olarak görüyordu. Güvenlik birimleri polisle de işbirliği içinde çalışıyorlardı, okulun gündelik yaşamının unsuru haline gelmiş ve kendilerini gizleme çabasında olmayan sivil polisler, üniversite kapısında bekleyen ve rektörün bir işaretiyle okula girip biber gazı sıkabilen, gözaltı yapabilen, şiddet uygulayabilen Çevik Kuvvet polisleri ve elbette bir politik soruşturma gündeme geldiğinde emniyete servis edildiğine şahit olduğumuz kamera kayıtları...Polisin üniversitelerde özel güvenliğin yerini alacak olması, üniversitelerdeki gözetim-denetleme mekanizmasının yeniden gündeme gelmesine yol açtı. Bu dönüşümleri eleştirir ve karşı çıkarken bir yandan da bu dönüşümü mümkün kılan neoliberal politikaları da incelemenin gerekli olduğunu düşünüyorum.

ÜNİVERSİTE “PAZARI”

Neoliberal dönemde üniversite de yeniden yapılıyor. Neoliberalizmin kurguladığı yeni yaşamda üniversite ve eğitim tam merkezde duruyor. Neoliberalizmin sunduğu öznel model olan ‘insan-kapital’, bireylerden sürekli kendilerini

geliştirmelerini, kendilerine yatırım yapmalarını ve yeni teknolojilere, söylemlere, değişimlere uyum sağlamalarını, ‘esnek olmalarını’ bekliyor. Rekabetçi yaşam içinde “kişisel gelişim” ve “hayat boyu öğrenim” en önemli değerler haline geldi.

Üniversiteler, hem kendilerini “pazarlarken” mezunlarının sahip olacakları harika iş imkanlarını anlatmaya hem de kendi bünyelerinde kısa süreli sertifika programlarına yer açmaya başladı. Bu ideolojinin içerisinde üniversite diploması, bu sertifikalardan “biri daha” haline geldi. Üniversitenin prestiji, büyük şirketlerin insan kaynakları bölümlerinin o üniversitenin diplomasına ve sertifikalarına gösterdikleri ilgiye göre belirleniyor. Üniversitenin yönetimi bir şirketin yönetimi olarak yeniden yapılıyor. Öğretim görevlilerinden “performans kriterlerini” karşılamaları bekleniyor. Son yıllarda lisanüstü programları ucuz iş gücü anlamına geliyor: “Burslu lisansüstü öğrenci”, üniversitelerde ücretsiz olarak veya çok düşük ücretlerle çalışan, iş güvencesi olmayan asistanlar anlamında kullanılıyor artık.

Öğrencilik de dönüşüm geçiriyor, bir proje, müşteri ve ürün haline alıyor. Liselerde bulunan rehberlik birimleri, yıllar sonra karşılaçıkları İnsan Kaynakları birimleriyle işbirliği halinde çalışır gibi “danışan” öğrencileri “doğru mesleği” seçmeleri için

yönlendiriyor. Üniversite bu meslekte istihdam edilmek için bir araç. Bologna süreciyle ders içerikleri de İK birimlerinin işlerini kolaylaştıracak şekilde standartlaştırıldı.

ÜNİVERSİTELERDE DEVLET ŞİDDETİ

Üniversitenin bu yapılandırılması; kentin, sağlık politikalarının, diğer kamusal hizmetlerin dönüşümünden bağımsız değil. Değişiklikleri kabul etmediğimiz zaman ise karşımızda devlet şiddetini buluyoruz. Geçtiğimiz Aralık ayında ODTÜ’ye bir polis ordusuyla “sefer düzenleyen” Başbakan bu dönüşümleri gerçekleştirirken devletin şiddet kullanmaktan kaçınmayacağı mesajını veriyordu. Gezi direnişi bu dönüşümde polisin rolünün ne olduğunu toplumun gözünde teşhir etmiş bulunuyor. Polis, Gezi’de hangi roldeyse, üniversitelerde de aynı rolde olacak.

Öğrenci hareketi çoğunlukla üniversitenin özerkliğine vurgu yapıyor ve “eşit, parasız, bilimsel eğitim” talebinde bulunuyor. Oysa “eğitim” kavramının neoliberal dönemde aldığı anlamı ve üniversite kurumunun bir “nitelikli” işçi yetiştirme mekanizmasına dönüşmüş olmasını sorsallaştırmak önemli. “Bilimsel” vurgusu bunu gerçekleştiriyor, aksine sorunu derinleştiriyor. Bilimin ve üniversite kurumunun egemen sınıfla ve fikirlerle olan bağına değerlendirmek, politik söylemlerimizi buna göre şekillendirmek gerekiyor.

Kriz kapıda mı?

Erkin Erdoğan

2007'DE başlayan küresel ekonomik krizin 6. yılı geride kaldı. Ancak krizi geride bırakmış değiliz. Ne kamulaştırılan batık bankalar, ne de kemer sıkma politikaları vasıtasıyla yoksulların cebinden 'zor durumda ki' şirketlere aktarılan mali kaynaklar ekonomiyi rayına oturtabilmiş durumda. Aksine birçok gösterge, dünya kapitalizminin istikrarsız ve siyasi altüst oluşlara eğilimli bir evreye girdiğine işaret ediyor.

Geçtiğimiz haftalarda, temel misyonlarından biri yoksullukla mücadele olan İngiltere merkezli hayır kuruluşu OXFAM, krizin etkilerinin Avrupa'da 25 yıl daha hissedileceğini belirten bir rapor yayınladı. Rapora göre, eğer var olan kemer sıkma politikaları sürdürülürse, 2025 yılı itibariyle Avrupa'daki yoksul insan sayısına 15 ilâ 25 milyon kişi daha eklenecek. 2011 verilerine göre Avrupa'da yaşayan 500 milyon kişiden 40 milyonu yoksulluk çekiyor. 120 milyon kişi ise yoksulluk riskiyle karşı karşıya. Bir dönemin refah ekonomilerinde 65 milyon insanın faturalarını ödeyemez, kışın ısınma masraflarını karşılayamaz duruma gelecek olması, kriz tartışmalarına egemen sınıfın verdiği yanıtın kısa ve net bir özeti aslında.

DÜŞÜK ÜCRETİ ESNEK İSTİHDAM

Avrupa'nın nispeten sağlam görünen ekonomilerinde de durum pek parlak değil. Örneğin Almanya, işsiz sayısını düşürebilmek için çalışma yaşamını inanılmaz boyutlarda esnekleştirme yolunu seçti. Dolayısıyla işsiz sayısı istatistiksel olarak

düşük, ancak çalışma koşulları tam bir felaket. Hem çalışanların ücretlerini baskı altında tutmaya, hem de esnek bir işgücü ordusu yaratmaya yarayan "400 avroluk işler"-de çalışan insan sayısı Aralık 2012 itibariyle 7,51 milyondur. Bu rakam Almanya'daki toplam çalışan sayısının beşte birine tekabül ediyor ve 5 milyon çalışan bu esnek işlerde kazandıkları 400 avro aylıktan başka bir gelire sahip değil. Düşük ücretli işlerde çalışanların üçte ikisini kadınlar oluşturuyor.

Almanya'da ücretlerde yaşanan sert düşüş Fransa'yı kaygılandırmış durumda. Geçtiğimiz günlerde Fransız Ekonomi Bakanı Benoît Hamon, Almanya'yı, ücretleri yapay bir şekilde düşük tutup diğer ülkelere karşı haksız kazanç elde etmekle suçladı ve Avrupa'da bazı ülkelerin istihdamla ilgili yönergeleri ihlal ettiğinin altını çizdi: "Almanya'nın rekabet gücünü ayda 400 avro ödenen işlere dayandırmadığı bir sosyal politika uygulamasını istiyorum. Yeni hükümetin tarım ekonomisi, saatlik ücreti 7 avro olan işlere dayanmamalı. İşçilere daha az ücret ödenmesi üzerine kurulu bir rekabete dayanmayan bir ekonomik model ile eşit koşullarda faaliyet göstermeli." Almanya Başbakanı Angela Merkel ise rekabet gücünü arttırmak için Fransa'yı da ücretleri düşürmeye çağırdı. Almanya'da saatlik brüt 7 avro ücretin altında çalışan işçi sayısı, 2010 verileriyle 4 milyon kişi. Fransa, Dünya Ekonomik Forumu'nun rekabet gücü verilerine göre 2005 yılında 11. sıradayken, bu yıl 23. sıraya geriledi. Almanya ise aynı zaman zarfında 6. sıradan 4. sıraya yükseldi.

KRİZ GEÇİCİ DEĞİL

Çalışan ücretlerinin baskı altına alınması yoluyla kâr oranlarının kısmi olarak yeniden yükseltilmesi

Birçok gösterge, dünya kapitalizminin istikrarsız ve siyasi altüst oluşlara eğilimli bir evreye girdiğine işaret ediyor.

egemen sınıflar açısından bir rahatlama yaratıyor olabilir. Ancak bu geçici ve istikrarsız bir rahatlama. Kriz sistemik bir yapıda olduğu ve kâr oranlarındaki azalma uzun vadede devam ettiği için, kalıcı bir çözümden bahsetmek mümkün değil. Kemer sıkma politikaları yaraya tuz basmaktan farklı bir etki yaratmıyor. Borç oranlarını düşürmek için, IMF ve Avrupa Merkez Bankası'nın dayattığı programlar uyarınca, devletler kamu harcamalarını azaltıyorlar. Bu ise talebi azaltarak ekonomiyi daha da küçültüyor. Alınan tedbirler ekonomiyi canlandırmak şöyle dursun, durma noktasına getiriyor ve işsizlik, ücret dağılımında artan adaletsizlik gibi birçok olgu kitle mücadelelerinin fitilini ateşliyor.

Uygulanan tedbirlerin ekonomik performansı da oldukça sorgulanır durumda. Avro Bölgesi'nde bir önceki yıl %87,3 olan kamu borçları, 2012'de %90,6'ya çıktı. Ekonomik büyüklüğü 12,9 trilyon avro olan

AB'nin kamu borçları 11 trilyon avronun üzerinde. Uygulanan reçeteler Avrupa'nın kuzeyi ile güneyi arasındaki eşitsizliği giderek şiddetlendiriyor.

TÜRKİYE NASIL ETKİLENİYOR?

Avrupa ekonomileri kırılgan ve krize eğilimli bir seyir izlerken, krizin Türkiye'nin kapısında olmadığını söylemek zor. Avrupa'da krizin aldığı seyre göre, Türkiye ekonomisi de etkileniyor ve etkilenecek.

Bunu açıklamak için iki veriden bahsedebiliriz. Birincisi ihracat rakamları. Türkiye'nin AB üyesi ülkelere yaptığı ihracat 2012'de yaklaşık 11 milyar dolar azalarak, toplam ihracatın %46,2'sinden %38,8'ine geriledi. Evet, bu durum Türkiye'yi krize sürükledi, ancak yarattığı ekonomik kayıp muazzam. İkincisi ise Türkiye'deki doğrudan yabancı sermaye yatırımlarındaki gözle görülür azalma. Yurtdışında yaşayan kişilerin 2012 yılında Türkiye'deki

doğrudan yatırımları, 2011'e göre %37,9, yani 6 milyar dolar azalarak 16 milyar dolardan, 9,9 milyar dolara geriledi. Bölgesel olarak bakıldığında en fazla azalış %69,3 ile Amerika, ikinci olarak ise %38,5 ile Avrupa bölgesinden oldu.

Kriz karmaşık, yavaş ve çelişkili dinamiklerle gelişiyor ve krize karşı mücadele doğrudan ya da dolaylı olarak bütün dünyayı etkisi altına alıyor. Ağustos ayından bu yana tarihin en büyük grevlerinin yaşandığı Güney Afrika da bunun bir parçası, gençler arasındaki işsizlik oranı %60'a dayanan Yunanistan'daki antifaşist mücadele de, Türkiye'de kentlerin neoliberal talanına karşı süren kamusal varlıkların savunması mücadelesi de. Krizin sonucunda bizi neyin beklediğini bu mücadele belirleyecek.

Sürgünün yeni adı: Kentsel dönüşüm

Erdal Bayraktar

Kafamızı kaldırıp baktığımız zaman gördüklerimiz sadece iyi işlenmiş bir mekân düzenlemesi değil. Kâr ve mülkiyet ilişkileri üzerinden sermaye birikimi için işlenmiş bir mekân düzenlemesi. Bunun anlamı, piyasa mekanizması denilen ve “görünmez el” diye tanımlanan – genellikle ceplerimize veya dünyayı belaya sokan pek çok duruma baktığımız zaman görebileceğimiz o eli – bir sürecin önüne çıkan her engeli daha çok sermaye birikimi uğruna hiç beklemeden aşmaya çalışması olarak ifade edilebilir.

Günümüz kapitalizmin, daha doğrusu kapitalist sistemin en önemli

mekânlarından biridir kent. Kapitalizm için kent, sermaye birikiminin en hızlı döngülerine girdiği, emeği en rahat ve organize olarak sömürebileceği, sadece sömürmekle de kalmayıp yeniden şekillendirebileceği, kendi ideolojik kurgusunu nüfuz ettirebileceği en önemli mekândır.

KENT HAKKI

İnsanın mekânla ve dolayısıyla kentle kurduğu ilişki, her ne kadar mevcut sermaye birikimi ihtiyacının sistem tarafından körüklenen baskısı hissedilse de bunu aşabilecek bir yapıdadır; çünkü bu ilişki karşılıklıdır. İnsan bir yandan kenti yaratırken bir yandan da kentte kendisini yaratır. Evet, öyle çok basit örneklenebilecek bir durum değil bu. Yine de bu yaratım sürecinde anlık kopuşlarda ortaya çıkan radikal değişikliklere baktığınız zaman “küçük” diye tabir edilebilecek bir durumun ne kadar büyük olabileceğini kestirmek zordur.

İnsanın kentle kurduğu ilişki, salt bir mekân ile kurulan ilişki değil, bizzat doğa ile, teknoloji ile, toplumsallıklar ile kurduğu bir ilişkidir. David Harvey’in de ifade ettiği gibi, kenti değiştirerek, bu ilişkileri farklı bir boyuta getirerek insanın kendisini de değiştirme hakkını ifade eden kent hakkı ile açıklanabilir bir durumdur mekânla kurulan bu ilişki.

KAPİTALİST KENT

Sermaye birikiminin en hızlı döngülerle gerçekleştiği kentler, artı-değerin toplanma mekânı ve bu artı değer üzerinden toplumsal ilişkilerin, üretim ilişkilerinin, sömürü ilişkilerinin şekillendiği bir mekanizmadır. Bu noktadan hareketle, sınıfsallıkları

bünyesinde çok net bir şekilde göstererek barındırır. Artı değerin kontrol merkezleri olan kentler, içerisinde barındırdıkları yoğun sömürü ilişkileri ile de çok açık ve keskin sınıfsal karşılaşmaların mekânı olurlar.

Sermayenin birikim sürecinin birinci döngüsü sonucu elde edilen artı değer ile sermaye birikim sürecinin ikinci döngüsünü ortaya çıkartmak ve yeniden yatırımlar yoluyla artı değer üretimini belli bir oranda tutmak kapitalist kentleşmenin en basit kurgusudur. Bu artı değer üretim süreci, aynı oranda artı değer gerçekleştirilmesi ihtiyacını da beraberinde getirir ki bu noktada kapitalizmin siyaseti devreye girer ve olası bir kriz karşısında toplumsal ilişkileri, doğayı, tarihsel dokuyu, barınma hakkını, vb. umursamadan sadece tek bir niyetle, kendini krizden bir süre daha kaçırarak sermaye birikim süreçlerini güvenceye almak için ilerler. Yıkıcı bir ilerlemedir bu. Kentin yeni mekânlarını ranta açar, farklı ulaşım sistemleri ile kentsel mekânı büyütür, kentteki örgütlü kesimi bölecek düzenlemeler yapar, göçü desteklediği gibi göçmenlerin ve işçi sınıfının bölünmesini ve mümkün olan en düşük standartların dahi altında yaşamalarını teşvik eder, yerel ya da küresel büyük firmaların beklenti ve ihtiyaçlarına yönelik planlamalara gider ve daha pek çok saldırıyı hiç çekinmeden yapar. Bunun adına da kentleşme diyerek kentin ne kadar geliştiğinin reklamını yapar, oysa gelişen sadece kentin, küresel kapitalizmin standartlarına ve ihtiyaçlarına uyarlanmasıdır.

ALGININ YENİDEN ÜRETİMİ: KAMU YARARI

Sermaye birikimi için duyulan ihtiyaçların tanımı çok açık. Peki bu ihtiyacın karşılanma süreci temelde neye dayanıyor?

Piyasa ilişkileri güçlüdür. Bunu onlar diyor ve bunun ön kabulüyle hareket ediyorlar. Kentsel politikalar çok basit bir sistem üzerinden,

insanların piyasadaki gücü üzerinden belirlenerek uygulanmaya çalışılıyor. Tüm bu uygulama sürecinin içinde herhangi bir aksaklık olmasın diye de işin meşru söylemi çeşitli diller üzerinden topluma yayılıyor. Sermaye sadece mekânı değil algıları da yeniden üretme çabasına giriyor. Olimpiyat oyunlarının para getireceğini, 3. Köprü ve kanal projeleri ile ticaretin gelişeceğini, gecekondu mahallelerinin ve yoksul mahallelerinin yıkılarak temizleneceğini, suç oranlarının azalacağını söylemek ve bu söylem üzerinden toplumsal kabul elde edilmek isteniyor. Özünde sermayenin çıkarına olan tüm bu uygulamalar, toplumsal çıkar gibi gösterilerek bir yandan da toplumsal ve ortak bir muhalefetin belini kırmayı hedefliyor.

Türkiye, kapitalistleşmeyle paralel olarak yürüyen kentleşme sürecine kentsel dönüşüm politikalarıyla farklı bir ivme kazandırmaktadır. Herhangi bir şekilde toplumsallığa hitap etmeyen, sermayeyi destekleyen, bir yandan da kent yoksullarını, yoksunlarını ve dışlanmışlarını kentin belli bölgelerine öteleyen, onları görünmez kılan, kamusalı özele devreden, kentsel politikaları tepeden inme ama “kamu yararı” söylemiyle ilerleten tüm bu pratikler, “kentsel dönüşüm” adı altında, mevcut kent yapısının bir bölümünün yapısal; ama daha önemlisi

sosyal ve algısal olarak yeniden dönüştürülmesi ve tasarlanması gerçekleştiriliyor.

DEVLET-SERMAYE ORTAKLIĞI

Küresel ekonomik süreçlerin beklentileri ile küresel faaliyetleri çekmek kentler açısından ciddi bir yarış konusu olmuştur. Bu yarışa uygun bir kentsel düzenleme, neoliberal politikalara kökten bağlanmış bir kentselliği ve girişimcilik ile kâr hırsının kentsel mekâna iyice nüfuz etmesini sağlamıştır. Girişimcilik ile kurgulanan bu yapı, tüketimi kamusalıktan uzaklaştıran ve özelleştiren, bir yandan da ana hedef olan sermaye birikimine devlet-özel sektör eşliğinde güle oynaya koşan bir duruma sebep olmuştur. Bir yandan sermaye girişimcilik faaliyetleriyle uygulamaya girerken bir yandan devlet, sahip olduğu kamu gücünü kullanarak sermayenin karşısındaki tüm yapısal engellerin aşılmasına da destek olmaktadır.

Türkiye örneğinden hareketle parçalı ya da bütün olarak yapılan yasal düzenlemelerde kentlerde yaşayan insanların mecbur bırakıldıkları durumlar daha net anlaşılabilir. Bir yanda büyük imar artışları diğer yanda ise dönüşümün maliyetlerini karşılayamayacak kişilerin tahliyesi ya da en temel ihtiyaçlarının sınırlandırılması devlet-sermaye ortaklığını anlamak açısından faydalıdır.

Kent, bir metalaşma sürecine girerek, gerekli imar artışları ya da diğer yatırımlarla sermayenin beklentilerine uygun bir dönüşüme girmekte, kentin yoksulları kentin çeperlerine çıkartılarak yeni rant alanları yaratılmakta; ama bir yandan da büyük ulaşım projeleri ile emeğin ücretinin yükselmesini engelleyecek ölçüde emeğe hareket imkânı sağlanmaktadır. Kentsel dönüşüm projeleri bütün bu girdiler üzerinden hareketle, mevcut ekonomik beklentileri karşılamak üzere hayata sokuluyor. Sulu-kule’de Romanların yaşadığı, Tarla-başı’nda eşcinsellerin, azınlıkların, vb. yaşadığı ya da potansiyel rantı çok yüksek olan bölgelerde yoksulların yaşadığı bir kent, sermaye birikimi için inanılmaz bir başarısızlık ve risktir.

YOKSAYILAN KENT SÜRGÜNLERİ

Sermaye sınıfı ve devlet eliyle yürütülen kentsel dönüşüm pratiği yoksulluğu derinleştirmekle yetinmez, yoksulları mekânsal ve algısal olarak da bir dışlanmışlığa iter. İnsanların barınma hakkını ihlal ederek, borçlandırarak ve algısal olarak da dışlayarak “getto” tarzında yeni konut projelerinde yaşamak zorunda bırakır. Bu borçlandırma sistemin finansal ihtiyaçlarını karşılamak ve sermayenin değersizleşmemesi için gerekli görüldüğü gibi bir yandan da yoksulları kontrol etmek açısından da kullanılır. Çöküntü alanı ilan ettiği yerler, özellikle de potansiyel rantı yüksek yerler sınıfsal olarak el değiştirir. Bunu gizli saklı yapma derdinde de değildir.

Kentsel dönüşüm projelerine bakıldığı zaman sadece bu projelerin tanıtım afişleri bile hedeflenen sınıfsal sürgünü gözler önüne serer. İki fotoğraf eşliğinde sunulan mekânda bir fotoğraf mekânın şimdiki halini “kötü” diye tanımlarken, diğer fotoğraf da dönüşüm sonrasını büyük markaların mağazalarını açtığı, pahalı elbiseler giyen insanların dolaştığı “güzel”(!) durumu tanımlanır. Evet, kentsel dönüşüm olmuştur, ama ortaya çıkan dönüşümle orada önceden yaşayan insanlar sürgün

edilmiş ya da sürgün olmak zorunda bırakılmıştır.

Kentsel dönüşüm projelerinin kulandığı bütün kalıplaşmış olumlu söylemlerin ardında ortaya çıkan durum, dar gelirli insanların, azınlıkların, etnik grupların ya da “öteki” olarak tanımlanan insanların yaşadıkları sorunlar karşısında herhangi bir söylem geliştirilmemiş, hatta söylemden öte böyle bir durum hiç yokmuş gibi devam edilmiştir.

Sermaye tarafından talep edilen mekânların el değiştirme süreci olarak kentsel dönüşüm projeleri ile soylulaştırma adı altında devletin daha önce gasp ettiği alanlar yeniden pazarlanabilir bir nitelik kazanmakta, mevcut kent yapısı, “tüketebilecek” sınıf için yeniden düzenlenmekte ve bu süreç sonucu yoksulların yaşadıkları yerlerden kovulması gerçekleşmektedir. Kapalı sitelerin, AVM’lerin ve diğer tüketim mekânlarının müşteri kitlesine uygun, finans kapital ile yoğun ilişkili, tüketebilen insanları bünyesinde barındıran önemli kent mekânlarından yoksulların sürgün edilmesinin sadece bir mekânın sınıfsal olarak el değiştirmesi olmadığı çok açıktır.

YOKSULLARIN NAKLİ

Engels’in İngiltere’deki işçi sınıfının durumunu açıklarken kullandığı ifadeler günümüz için de geçerliliğini devam ettirmektedir. Bir yanda yoksulluk, çöküntü bölgesi, suç, vb. gibi kavramlarla açıklanan mekânların kentsel dönüşümü söz konusudur; ama tersi yönden bu durumun çözülmesi değil, sorunların, o sorunları yaşamak zorunda bırakılan insanlarla beraber başka bir bölgeye taşınması durumudur.

TOKİ öncülüğünde yapılan toplu konutlara göç etmek zorunda bırakılan insanlar, şehrin çeperinde borçlu bir şekilde yaşamaya mecbur bırakılmakta, mevcut iş imkânlarını da belli ölçülerde kaybetmektedirler. Bir yandan da sermaye halen daha onlardan vazgeçemiyor. Ucuz emeğin en büyük karşılayıcısı

olarak gördüğü bu kesim, büyük ulaşım imkânlarıyla her sabah kenti uyandırmak, yolları temizlemek ve niteliksiz görülen pek çok işi yapmak için yeniden sömürü ilişkilerine çağrılıyor.

Kent, içerisinde barındırdığı bütün çelişkileriyle çok büyük gerilimlere ev sahipliği yapan bir mekân olmaya devam ediyor. “Kentsel dönüşüm projeleri” adı altında ortaya çıkan yoksullaşma, borçlandırma ve kent yoksullarının şehrin çeperlerine sürgün edilme süreci kaçınılmaz bir durum değil. Kent ne kadar büyük ve yoğun gözükürse gözüksün, mücadele alanı da bir o kadar büyük ve yoğun.

Kentsel dönüşüm projeleriyle ortaya çıkartılan ve toplumun çoğunluğunu, yaşadıkları mekânda oluşturulan tüketimi karşılayamadıkları ölçüde göç etmek zorunda bırakan, daha fazla yoksulluğa ve yoksunluğa iten bu süreçler sadece mekânsal ayrışmayı değil, sınıfsal ayrışmayı da belirginleştirmektedir. Bu noktadan hareketle mücadelenin kentsel siyaset alanına yönelmesi için toplumun ezilen kesimlerinin tüm unsurlarını ele alan aşağıdan yukarıya bir örgütlülüğün inşa edilmesi, sermayeye karşı girişilecek eylemlilikte en öncelikli görev olarak karşımızda durmaktadır.

Batan şehirler inşa etmek

Nuran Yüce

İSTANBUL'DA Marmara denizi kıyılarında hummalı bir çalışma devam ediyor. Yenikapı ile Samatya arasındaki yolda kamyonlar birbiri ardına dizilmişler. Dev iş makineleri, hafriyat ekipmanları, hem karadan hem denizden 7/24 durmaksızın çalışıyor. Çok acele bitirmeleri gereken bir işleri var. Türkiye demokrasi ve işçi mücadelelerine yıllarca ev sahipliği yapan ve son dönemlerde kendisi de bir mücadele alanına dönüşen Taksim Meydanı vatandaşlara kapatılırken “kentın bir miting alanına çok büyük ihtiyacı var” denilerek başlanan “İstanbul Metropolü Miting ve Gösteri Alanı”nı bitirmeleri gerekiyor.

Yüce gönüllü hükümet, vatandaşlarının toplanma ve gösteri hakkını kullanmaları için 715 bin metrekarelik bir alan yaratıyor bu projeyle. Nezih bir ortamda gösteri yapılabilmesi için de her şey düşünülmüş. 2 bin 500 araç ve 800 otobüsü alabilecek

büyükte otopark, sahne, tıp merkezi, idari ve güvenlik birimleri, kafe, büfe, restoran ve sergi alanları. Alanın 450 bin metrekarelik bölümüne de binlerce ağaç ve çiçek dikilerek yeşil alan haline getirileceği söyleniyor. Ayrıca engelliler de unutulmamış, onlar için ayrı localar yapıyor. Son bir şey daha meydanın altına 2,5 milyon nüfusun atık suyunun arıtılacağı “İleri Biyolojik Arıtma Tesisi” de kuruluyor. Ama bu projeyi yürütenlerin çevre hassasiyetini gösteren son şeyi söylemeden bu kısmı bitirmek haksızlık olur: İnşaat alanında toz ve çamur içinde kalan kamyonların, şehir trafiğine katılmadan önce yıkama tünellerinde kirlerinden arındırılmaları; işin kurmayları, hem hijyen hem de göz estetiği bakımından çok duyarlı oldukları için bunu yaptıklarını söylüyorlar!

Artık, “yeşilin hastası” bir anlayışın inşa ettiği bu alanda güneşli bir pazar günü arabanıza atlayıp, mitinge katılabilirsiniz. Miting öncesi ve sonrası alışveriş yapabilirsiniz, yorulursanız birbirinden şık kafelerde dinlenebilirsiniz. Tabii miting için haftalar öncesinden gerekli bürokratik işlemleri tamamlamış ve bildirimde bulunmuş olması gerekiyor. 34 Kürdün yaşamını yitirdiği Roboski katliamı gibi birçok olay karşısında bu toplumun

Hükümet tarafından toplanma ve gösteri hakkı “izinli” ve belirlenmiş alanlara sıkıştırılırken, “İstanbul Metropolü Miting ve Gösteri Alanı” yapılma kararı hiç kimseye sorulmadan alındı.

vicdanı olduğunu ve sorumlularının hemen bulunup cezalandırılması talepleriyle anında sokağa çıkıp, gösteri yapamazsınız. Önce bir durun, soluklanın, gerekli bürokratik işlemleri tamamlayın ve size gösterilen yerde miting yapın.

Hükümet tarafından toplanma ve gösteri hakkı “izinli” ve belirlenmiş alanlara sıkıştırılırken, “İstanbul Metropolü Miting ve Gösteri Alanı” yapılma kararı hiç kimseye sorulmadan alındı ve yapılmaya başlandı. İstanbul’un kültürel ve tarihi mirasını, nüfus yapısını, ormanlarını ve su havzalarını etkileyecek çok sayıda proje gibi (3.köprü, 3.havalimanı, yeni yerleşim yerleri, kentsel dönüşüm) bu proje de yıkıma yol açacak nitelikte.

Öncelikle miting ve fuar alanı olarak hazırlanan 715 bin metrekarelik alanın 578 bin metrekarelik bölümü deniz doldurularak elde ediliyor. Deniz ekosistemine bu kadar büyük bir müdahalenin balıkların yumurtlama alanlarının tahrip olmasına ve biyoçeşitliliğin azalmasına yol açacağı kesin. Ve bu yıkımı ne ekeceğiniz ağaçlar, ne de mevsimlik çiçekler telafi edebilir. Düzce depreminde en fazla hasar denizin doldurulmuş kısımlarında yaşandı. İstanbul’un deprem tehdidi altında olduğu da herkes tarafından biliniyor. Bu iki bilgiye rağmen bu projenin yapılması depremde yaşanacak can ve mal kayıplarının daha da artmasına neden olacaktır.

Bunlar bu projenin yerel ölçekte yaratacağı olumsuzlukların bir kısmı. Ama bir de “İstanbul Metropolü Miting ve Gösteri Alanı”nı bizzat sulara gömecek büyük bir tehlike var. Bu tehlike ise, iklim değişikliği ve yükselen denizler...

1990 yılından bu yana dünya genelinde deniz seviyeleri 20 cm yükseldi. Şu ana kadar yükselmenin ana nedeni deniz suyunun ısındıkça

genleşmesi ve kara buzullarındaki erimeydi. Hükümetlerarası İklim Değişimi Paneli’nin altı yıl önce açıkladığı bir rapor, deniz yüzeylerinin yüzyılın sonuna kadar 58 cm yükseleceğini öngörüyordu. Bu rapor hazırlandığı dönem içinde bile, Grönland ve Antarktika buzullarındaki erimenin etkisini dahil etmediğinden dolayı oldukça iyimser bir tahmin olarak değerlendirilmişti. Grönland ve Antarktika’daki buzul erimelerini (1992 yılından bu yana yılda yaklaşık 200 milyar ton buzul kaybetmiş) dikkate alan bilimsel raporlar ise, 2100 yılına kadar deniz seviyelerinin

günümüzden en az bir metre yüksek olacağını tahmin ediyor. Buzulların beklenenden daha hızlı erimesi bu beklentileri bile iyimser kılmış durumda. Columbia Üniversitesi, New York Dünya Enstitüsü’nden araştırmacı olan Radley Horton, “Son birkaç yıldır Grönland ve Batı Antarktika’daki buzul örtüsünün daha hızlı eridiğini gözlemliyoruz ve hızlanma böyle sürerse, 21.yüzyıl sonuna geldiğimizde deniz düzeyinin dünya genelinde bir değil, iki metre kadar yükselmesi konusunda endişeler var” diyor (National Geographic, Eylül 2013). Deniz seviyelerinin yüzyıl sonuna kadar 15 metre yükselebileceğini söyleyen Potsdam İklim Etkileri

Araştırmaları Enstitüsü ise bu öngörüsünü, her bir santigrat derecelik sıcaklık artışı için 2,3 metre civarında yükselmenin olacağına dayandırıyor. Atmosferdeki karbondioksit oranının geçtiğimiz mayıs ayında 400 ppm’i geçtiğini ve bu oranı azaltacak bir adım atılmadığını dikkate alacak olursak, Potsdam’ın öngörüsü de göz ardı edilebilecek nitelikte değil.

Bilimsel raporların tamamı küresel ısınmaya bağlı olarak bu yüzyıl sonuna kadar deniz seviyelerinin yükseleceğini söylüyor. Ve sadece bunu söylemekle kalmayıp (doğal olarak) yükselmenin yarattığı ve yaratacağı sonuçlara ilişkin raporlar da yayınlıyorlar. Yükselen denizlerin alçak bölgeleri sular altında bırakacağı, fırtınaların yarattığı dalgaların şiddetinin artacağı ve dalgaların daha iç kesimlere ulaşacağı başlıca tespitleri. Yüzyılda bir görülen fırtına dalgalarının, on yılda bir hatta daha sık görüleceğini de söylüyorlar. Geçtiğimiz yıl ABD’nin kuzeydoğu kıyılarını vuran Sandy kasırgasının yarattığı dalgalar, New York’ta 43 kişinin ölümüne, 19 milyar dolarlık hasara yol açmıştı.

Sandy kasırgasının 1,5 metre daha yüksek bir deniz seviyesinde on yılda bir ya da daha sık aralıklarla gerçekleştiğini bir düşünün. Bu hem can hem de mal kaybı açısından inanılmaz bir yıkım oluşturacaktır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, deniz seviyesinin yarım metre yükseleceği (çok iyimser bir tahmin) verisinden hareketle 2070 yılına kadar dünyanın büyük liman kentlerinde yaşayan 150 milyon insanın kıyısız taşkınlar karşısında risk altında olduğunu ve 35 trilyon değerinde maddi kaybın oluşacağını öngörüyor. İşin kötüsü şimdiye kadar iyimser tahminlerin değil, daha az ihtimal verilen kötü senaryoların gerçekleştiğine tanıklık ediyoruz.

Bu vahim veriler ve öngörüler karşısında devletler ne yapıyor? İklim

değişikliğini önleme konusunda hiçbir şey yapmadıklarını söyleyebiliriz. Deniz seviyelerinin yükselmesine karşı ise tedbir alan ülkeler var. Bunlardan bir tanesi 1953 yılında 1836 kişinin ölümüne neden olan fırtına sonrası inşaatına başlanan, 6 milyar dolardan fazla harcama yapılan ve 1,5 milyon insanı 10 bin yılda bir görülebilecek fırtınalardan koruyabilecek hareketli bariyerlerin yapıldığı Hollanda. Hollanda hükümeti şimdi bu bariyerleri deniz seviyelerinin ne kadar yükseleceği tahminlerine göre güncelliyor, setlerin bakım ve denetimini yapan mahalle su kurulları ise herhangi bir tehlike karşısında her zaman tetikte. Ayrıca deniz seviyesi beş metre yükselse bile Hollanda'nın maddi açıdan makul çözümler üretebileceği söyleniyor.

Deniz seviyelerin yükselmesine ilişkin hazırlanan raporların tamamında yer alan bir ibare var: "dünya genelinde". Dünya'da bulunan ve üç tarafı denizlerle çevrili Türkiye'nin de, dünya genelinde yükselecek deniz seviyelerinden az ya da çok etkileneceğini tahmin etmek zor olmasa gerek. Avrupa Çevre Ajansı'nın buzul erimelerini dikkate almadan hazırladığı rapora göre bile Akdeniz havzasında deniz yükselme seviyesinin yüzyılın sonuna kadar 60 cm olacağı belirtilmekte. Son zamanlarda yapılan gözlemler ise Akdeniz havzasında deniz seviyelerinin 140-150 cm'ye kadar yükselebileceğine işaret ediyor.

İklim değişikliği ve etkileri konusunda dünyanın en önemli bilimsel yayın organı olan Nature Climate Change dergisinde, geçtiğimiz ay iklim değişikliğinin tüm dünyadaki kıyı şehirlerine etkisini inceleyen bir araştırmanın sonuçları yayınlandı. Araştırmaya göre 2005 yılında 136 şehrin su baskınları nedeniyle gördüğü hasar 6 milyar dolar olarak hesaplanmış. Deniz seviyelerinin yükselmesine karşı önlem alınsa bile 2050 yılında oluşacak hasarın da 52 milyar dolara çıkması öngörüldü. Ayrıca şimdiden önlem alınmaması durumunda en riskli şehirlerin sıralaması yapılmış. Dünya'da en riskli ilk on şehir sıralamasında, İstanbul sekizinci, İzmir de onuncu sırada yer alıyor. Yani, şimdiden deniz seviyesindeki yükselişe ilişkin önlem alınmazsa Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 20'sini barındıran, GSYİH'sinin yarısına yakını üreten İstanbul, su baskınları açısından 2050 yılında dünyanın en riskli sekizinci şehri olacak. Araştırmada deniz seviyesinin 40 cm yükselmesi ve İstanbul'un etrafına 45 cm yükseklikte koruma duvarı inşa edilmesi durumunda bile İstanbul'un senelik zararının 29 milyon dolar olacağı da söyleniyor.

Son olarak deniz seviyelerinde yükselmenin İstanbul'da, Tarihi Yarımada'nın kıyılarını nasıl etkileyeceğini harita üzerinde de gösteren bir çalışma yapılmış. Bu harita, yüz yıl içinde deniz yüzeyinin 2,6 metre yükselmesi durumunda Yenikapı sahillerinden

girecek tuzlu suların Aksaray'a kadar ilerlediğini gösteriyor. Tabii bu durumda büyük paralar harcanarak yapılan "İstanbul Metropolü Miting ve Gösteri Alanı" da sulara gömülecek. Ve yanı sıra her geçen gün daraltılan demokrasiyi de sular alıp götürecektir.

Bütün bu bilimsel raporların, verilerin ve gelişmelerin karşısında neredeyse koruyucu hiçbir tedbir almayan yönetimlerle karşı karşıyayız. Türkiye'de ise durum daha da vahim... AKP hükümeti, iklim değişikliğinin yaratacağı olumsuz koşullara karşı uyum ve koruma tedbirleri almak bir yana değişimin hızını arttıracak projeleri hız kesmeden hayata geçiriyor. Dünya genelinde karbon salım artış hızı sıralamasında ilk sıralarda yer alan Türkiye, 52 tane yeni kömürlü termik santrale yapım izni vererek, karbon salım miktarı olarak da ilk sırada yer almaya aday bir ülke haline dönüşüyor. Eğer AKP hükümeti bu adımları atmaya devam ederse sadece İstanbul'u, İzmir'i sular altına gömmeyecek. Tüm gezegenin ve canlıların geleceğinin yok olmasına da neden olacak. Bu yüzden sadece belirtilen yerlerde değil, tüm dünyada her sokakta, her mahallede ve her meydanda mücadele ediyoruz. Denizi doldurarak yaptıkları "demokrasi" adaları batarken, yeni bir mücadele #Direngezegen etrafında örülüyor.

Göremediğimiz futbol

Sinan Canbay

“ÜSTÜNLÜĞÜN parayla kazanılmadığı bir sistem bulmak gerek. Yoksa bütün yoksullar yok olup gidecek ve zenginler baş başa kalacak. Ben bu amansız kapitalizmi istemiyorum.” diyordu, 2000 yılının Nisan ayında, şimdiki UEFA başkanı Michel Platini.

‘Halkın sporu’ denilen futbol, hemen oynamaya alışılabilen, paylaşımı artıran ve toplumun her sınıfında oynanabilen bir spordur. Stadyumların bilet fiyatları, transferler, reklamlar, hep bir rekabet alanı olmuştur. Futbol kapitalizmin en sert hissedildiği alanlardan biridir. Eskiden işçi sınıfının gittiği az bir parayla stada girdiği ve takımı desteklediği tribünlere, koltuklar sonradan eklenmiş ve stadyumların güzel seyirlik yerleri parası olanlara ayrılmıştır. Küresel çapta düzenlenen turnuvalarda ise çok büyük paralar dönüyor. Mesela Güney Afrika, 2010 Dünya Kupasına 4.3 milyon dolar para ayırdı. 50 milyonluk nüfusun yarısının açlık sınırında yaşadığı Güney Afrika’da bu durum protesto edilmişti.

Böyle bir bataklığın içinde şike skandallarının patlak vermesi ise hiç şaşırtıcı değil. Bu skandallar sadece Türkiye’ye özgü değil, Avrupa’da İtalya ve Almanya’da da ortaya çıktı. Onlar bu işle ilgili düzgün bir yargılama yaptı ve gereken cezalar verildi. İtalya’da 2006 yılında yapılan ‘Temiz Ayaklar Operasyonu’nda, Fiorentina ve Lazio takımları, İtalya birinci ligi olan Serie A’da kaldı. Bir sonraki sezon Fiorentina’dan 19 puan, Lazio’dan ise 11 puan düşülmesine karar verildi. Juventus’un bir alt kümeye düşmesi onandı ancak eksi 30 puandan başlaması istenen ilk karar bozuldu ve eksi 17 puanla 2006-2007 sezonuna başlaması kararı verildi. Zaten küme düşürülmeyen Milan’ının ise 15 puan silinmesi şeklindeki ilk karar bozuldu ve ceza 8 puana indirildi. Almanya’da ise ‘Bochum bahis skandalı’

olarak bilinen davada manipüle edilen maçlar üzerine bahis oynayan ve bazı futbolculara rüşvet veren kişiler hapis cezaları aldı. Türkiye’de ise 2011 yılında bir operasyon düzenlendi, yargılama sonucu 93 sanıktan 48’i çeşitli cezalar alırken, 45’i beraat etti. Profesyonel Futbol Disiplin Kuruluna (PFDK) sevk edilen 17 takım ise hiçbir ceza almadı. Bu çıkan kararları tatmin edici bulmaya UEFA ise 10 Haziran 2013 tarihinde, Beşiktaş ve Fenerbahçe kulüplerini “Direkt veya dolaylı olarak maç sonucuna etki etmek” suçlamasıyla UEFA Kontrol ve Disiplin Kuruluna sevk ederek, Fenerbahçe’yi 2, Beşiktaş’ı ise 1 sezon UEFA müsabakalarından men etti.

Şike olan bir yerde ise mafya olmazsa olmaz. Galatasaray’ın 90’lardaki başarılarında Fatih Terim-Mehmet Ağar-Haluk Ulusoy ilişkileri, Beşiktaş’ın 2002-2004 yılları arasında Sinan Engin-Alaattin Çakıcı ilişkisi ve son 2011 operasyonlarında Fenerbahçe’nin Ergenekon üyesi Sedat Peker ile ilişkisi otaya çıkmıştı. Aziz Yıldırım hapiste olduğu dönemde, “Ben konuşursam herkes yanar” demişti, bu ifade 90’larda Mehmet Ağar’ın “Tuğlayı çekersem duvar yıkılır” ifadesiyle oldukça benzeşmekteydi. Bunun anlamı, “Beni kurtaramazsanız hepinizi yakarım” anlamına geliyordu. Nitekim ikisi de –şimdilik- kurtarılmış durumda.

Cinsiyetçilik, homofobi, ırkçılık ve türcülük. Bu konularda Avrupa’da pek çok yaptırım var ama Türkiye’de henüz yok. Mesela Yunanistan’da ırkçı tweet atan Yunan sporcu Voula Papachristou, Olimpiyatlardan men edilmişti. Sırbistan Futbol Federasyonu ise Partizan ve Novi Pazar takımlarının maçında İslamiyet’i aşağılayan ve ırkçı slogan atan taraftarlar yüzünden, iki takıma da sezon sonuna kadar seyircisiz oynama cezası vermişti. Yine UEFA, ırkçılık yapan futbolculara 10 maça kadar

ceza verebiliyor. Türkiye bu konularda biraz öncü durumda ve dosyası kabarık, akla ilk gelen örneklerle bakarsak: Eşcinsel olduğunu açıklayan hakem Halil İbrahim Dinçdağ, meslekten ihraç edildi ve mafya tarafından ölümle tehdit edildi. Maçlarda erkeklerin uyuladığı şiddet veya küfür yüzünden, ‘ceza olarak’ maçları ‘kadınlar ve çocuklar’ izliyor. Ülkede ‘AMK’ adında bir futbol gazetesi var ve bu gazeteyi çıkaranlar isimlerini nereden esinlenip koyduklarını söylemekte bir beis görmüyor. Biraz da güzel şeylerden bahsedelim. Geçtiğimiz aylarda İtalya’da Milan-Pro Patriali hazırlık karşılaşmasında, Pro Patriali taraftarları Milan’lı Kevin-Prince Boateng, Sulley Muntari ve M’Baye Niang’a yaptıkları ırkçı hareketlerden ötürü Milan takımı sahadan çekildi. Endüstriyel futbola karşı tavrını koyabilen, neredeyse her maçı bir protesto gösterisine dönüştüren, tribünleri kızıl renk olan Livorno ve futboldan bağımsız neşeli ve küfürsüz tribünleri, eşcinsel başkanları, Gezi’ye selam gönderen, Halil İbrahim Dinçdağ’a destek olan anti-faşist St. Pauli takımlarının taraftarları ise, futbolun farklı yanlarını bizlere gösteriyor.

Peki bunca pislik stadyumlardan ve futbol dünyasından nasıl temizlenecek? Bu sorunun cevabı oldukça zor ama öncelikle topu sermayedarlara değil çocuklara yuvarlayabiliriz ve Galatasaray’ın rahmetli futbolcusu Metin Kurt’un dediği gibi: Futbol borsa değil, arsada güzel.

MARKSİZM 2013 GÜZ PROGRAMI

3-4-5-6 Ekim • Taksim Hill Otel • Taksim Meydanı

	11.00 - 12.15	13.00 - 14.15	15.00 - 16.15	17.00 - 18.15	19.00 - 20.15
3 Ekim Perşembe				Rosa Luxemburg: "Başlangıçta eylem vardı" Meltem Oral Ayşe Demirel	Gezi Direnişi Forumu Halil Savda, Yiğit Aksaklıoğlu Özcan Alper, Boysan Yakar Elif Ece Yiğit, Mustafa Tirmuğın Berk Efe Altınal, Ziya Tokaç
4 Ekim Cuma			Ergenekon davası: Adalet mücadelesinin neresindeyiz? Mithat Sancar, Alper Görmüş Alper Koc	Kentsel dönüşüm mü, kentlerden sürgün mü? Korhan Cümüş Cihan Uzunçarşılı Baysal	Kürt sorununda çözüm ve barış mücadelesi Nazan Üstündağ Doğan Tarkan BDP milletvekili
5 Ekim Cumartesi	İkili ilişkilerde tahakküm ve cinsiyetçilik Ferda Keskin Sibel Erduman	Emperyalizm: Efsaneler ve gerçekler Jonathan Neale Simon Assaf	Halep'ten Rojava'ya diktatörlüğe karşı direniş Chayath Naisse Seydi Firat Yıldız Önen	Mısır'da devrim ve karşıdevrim Wassim Wagdy, Canan Şahin Mete Çubukçu, Yüksel Taskın, Susma haykır, LGBT'ler vardır! Levent Pişkin Zeynep Mun	Ortadoğu: Savaş, darbe, devrim Chayath Naisse Bassem Chit Wassim Wagdy
		Sosyalizm, devlet ve özgürlük Roni Margulies Sinan Özbek	TC: Halkın hapishanesi Muzaffer İris, Cafer Solgun Bülent Küçük, Kuban Kural Tatyos Bebek, Eli Haligua	AKP'nin doğayı yıkım politikaları Ömer Madra, Akgün İlhan Gökşen Şahin, Cengiz Aktar	Sandık yetmez, doğrudan demokrasi! Bülent Somay Tolga Tüzün
6 Ekim Pazar	Muhafazakar gelenegin milliyetçiliği Ömer Laçiner Ferhat Kentel	Medya neden yalan söyler? Rıdvan Akar Hayko Bağdat İşin Eliçin Can İrmak Özınanır	#direngezen: Küresel ısınmayı durdurabiliriz Jonathan Neale, Nuran Yüce	Soykırımla yüzleşmek Zakarya Midanoğlu Zeynep Tozduman Roni Margulies	Secimlerde sol seçenek Garo Paylan Ufuk Uras Senol Karakaş
		21. yüzyılda leninizm Ozan Tekin Senol Karakaş	Beyazperdede devrim ve direniş Bülent Somay Kutlukhan Kutlu	Neoliberalizme karşı küresel direniş Çağla Ofas, Hüseyin Yüksel Berna Uçarol, Erdal Dede Erdal Bayraktar	
			Gezi: Devlet, şiddet, direniş Begüm Zorlu Volkan Akyıldırım	Kahrolsun bağı şeyler, ya örgütlenme? Özdeş Özbay Burak Demir	

sosyalist işçi
DEVRİMCİ ANTİKAPİTALİST AYLIK DERGİ

Abone olmak istiyorum!

TARİH:

☐ 6 aylık ☐ 1 yıllık

İSİM:

İL: İLÇE:

ADRES:

TEL:

E-POSTA:

Z Yayıncılık ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.

Sorumlu Yazışları Müdürü: Meltem Oral

Adres: Büyükparmakkapı Sokak, 16/3 Beyoğlu-İstanbul

Baskı: Akademi Matbaacılık: Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi, C Blok, No: 230 Topkapı-İstanbul

Tel: 0212 493 24 67-68-69

Yerel süreli yayın, ayda bir yayınlanır • www.sosyalisticsi.org

Seçimler ve sol seçenek	2
Gezi direnişi: AKP'yi sarsan hareket	3
şenol Karakaş	
Devrimci partilerin tek sorunu	6
Roni Margulies	
Günümüzde Ekim Devrimi	8
Can Irmak Özınanır	
Her yer suç mahali	9
Ayşe Demirbilek	
Dink ailesinin avukatı Hakan Bakırcıoğlu ile söyleşi	10
Röportaj: Meltem Oral	
Kalıcı barış için Kürdistan'a statü!	15
Volkan Akyıldırım	
Çözüm sürecinin hangi evresindeyiz?	16
Yıldız Önen	
Emrah Gürsel ile söyleşi:	18
Röportaj: BAHAN GÖNCE	
Kürtçe eğitim yasağı: İnkâr bitti, asimilasyon sürüyor	20
Volkan Akyıldırım	
Mısır'da devrim ve karşı devrim	22
Meltem Oral	
Mısır'da sınıf mücadelesi	24
Özdeş Özbay	
Ürkek bir emperyalizm	28
Doğan Tarkan	
Uluslararası kapitalizm devrimlere saldırıyor	30
Ozan Tekin	
Özel bir işletme olarak "üniversite"	33
Berk Efe Altınal	
Kriz kapıda mı?	34
Erkin Erdoğan	
Sürgünün yeni adı: Kentsel dönüşüm	36
Erdal Bayraktar	
Batan şehirler inşa etmek	39
Nuran Yüce	
Göremediğimiz futbol	42
Sinan Canbay	